

«ՖԼԵՔՍ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ

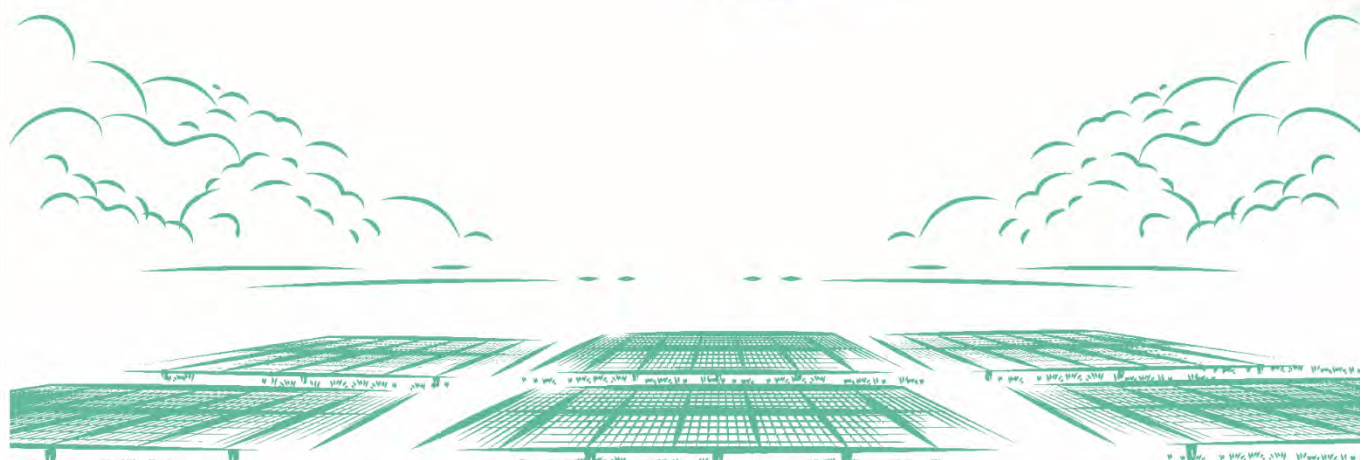
ՀՀ ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ ՃԱՄԲԱՐԱԿ ՀԱՄԱՅՆՔԻ
ԱՂԲԵՐՔ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԻ 2 ՀՈՂԱՄԱՍ ՀԱՍՑԵՈՒՄ
ԱՐԵՎԱՅԻՆ ՖՈՏՈՎՈԼՏԱՅԻՆ
ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՅԱՆԻ
ԿԱՌՈՒՑՄԱՆ ՇՄԱԳ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

լրամշակված

«ՖԼԵՔՍ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ տնօրեն

Զորիկ Հանիսյան

Բովանդակություն

1. Ընդհանուր տեղեկատվություն.....	4
2. Հավելվածներ	4
3. Օգտագործվող հապավումները	5
4. Նախնական գնահատման հաշվետվության կազմման իրավական հիմքերը.....	5
5. Նախատեսվող գործունեության ՇՄԱԳ փորձաքննական գործընթացների վերաբերյալ.....	8
6. Նախաձեռնողի անվանումը, գտնվելու վայրը և նպատակը.....	10
7. Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության մշակման հիմքերը.....	10
8. Նախատեսվող գործունեության ենթակա տարածքի նկարագիրը.....	10
9. Շրջակա միջավայրի համառոտ նկարագիրը	17
9.1. Աշխարհագրական դիրքը, ռելիեֆը.	17
9.2. Սեյսմիկա և երկրաբանություն.	18
9.3. Կլիմա և օդային ավազան.	18
9.4. Հողային ռեսուրսներ.	22
9.5. Ջրային ռեսուրսներ.	24
9.6. Կենսաբազմազանություն.	28
9.7. Պատմության և մշակութային հուշարձաններ.	32
9.8. Բնության հուշարձաններ.	35
9.9. Հատուկ պահպանվող տարածքներ.	36
9.10. Սոցիալ-տնտեսական.	36
10. Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը, հզորությունները, տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումները, օգտագործվող բնական ռեսուրսներ և նյութեր(շինարարության և շահագործման, փակման փուլեր).....	39
10.1 Շինարարության փուլ.....	39
10.1. 1. Նախատեսվող գործունեության իրականացման ժամանակացույցը.	43
10.1.2. Օգտագործվող բնառեսուրսներ և նյութեր.	48
10.2. Շահագործման փուլ.....	49
11. Շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները, մարդու առողջություն(շինարարության և շահագործման փուլեր).....	53
11.1 Օդային ավազան.....	54
11.2 Հողային ռեսուրսներ.	55
11.3 Ջրային ռեսուրսներ.	56
11.4 Կենսաբազմազանություն.	57
11.5 Թափոններ.	57
11.6 Պատմամշակութային և բնության հուշարձաններ.	59
11.7 Աղմուկ և թրթռում.	60
11.8 Էլեկտրական և մագնիսական դաշտ.	61
11.9 Արտակարգ իրավիճակներ.	61

11.10 Մարդու առողջություն, աշխատանքի անվտանգություն.....	62
11.11 Սոցիալական գործոններ.	62
11.12 Լանդշաֆտ և Բարեկարգում.	63
12.Շրջակա միջավայրի, մարդու առողջության վրա վնասակար ազդեցությունների բացառմանը, նվազեցմանն ու փոխհատուցմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումների ծրագիրը (Բնապահպանական կառավարման պլան).....	64
12.1 Օդային ավազան.....	64
Շինարարության փուլ. Օդային ավազան արտանետումների հնարավոր ազդեցությունը կրճատելու և մեղմելու նպատակով նախատեսվում է.	64
12.2. Հողային ռեսուրսներ.....	64
12.3 Ջրային ռեսուրսներ.....	66
12.4 Կենսաբազմազանություն.	67
12.5.Թափոններ.....	67
12.6. Պատմամշակութային և բնության հուշարձաններ.....	69
12.7. Աղմուկ և թրթռում.....	69
12.8.Արտակարգ իրավիճակներ.	69
12.9. Մարդու առողջություն, աշխատանքի կազմակերպում և անվտանգություն.....	70
12.10. Սոցիալական գործոններ.....	71
12.11. Լանդշաֆտ, բարեկարգում.....	72
13. Նախատեսվող գործունեության ազդեցության մշտադիտարկման ծրագիրը.....	72
(Մոնիթորինգ).....	72
14. Բնապահպանական միջոցառումների կառավարման պլան.....	74
15. Մոնիթորինգի (մշտադիտարկում) պլան (շինարարության և շահագործման փուլեր).....	90
16. Հանրային քննարկումներ.....	93
17.Բողոքների ընթացակարգ.....	93
18.Նախատեսվող գործունեության իրականացման նպատակահարմարությունը, հաստատված հիմնադրությային փաստաթղթերին նախատեսվող գործունեության համապատասխանության հիմնավորումները.....	94
19. Փակման փուլ.....	95
Գրականություն.....	97

1. Ընդհանուր տեղեկատվություն

Հաշվետվություն	ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի 2 հողամաս հասցեում արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցում:
Նախաձեռնող	«ՖԼԵՔՍ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ
Նախաձեռնողի իրավաբանական հասցեն	Ք. Երևան, ք. Այրում, Թումանյան փ. 5, բն. 22
Նախաձեռնողի փաստացի գործունեության հասցեն	Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի 2 հողամասում
Նախաձեռնողի հեռախոս, էլեկտրոնային փոստ	Հեռ. +374 44 444450, hanisyan.zorik@gmail.com
Գնահատման հաշվետվության նախագծող	«Նովալ» ՍՊԸ
Հաշվետվության մշակող ընկերության հասցե, հեռախոս, էլեկտրոնային փոստ	Ք. Երևան, Իսահակյան 18 (093)39-77-60 noval.lc.noval@gmail.com

2. Հավելվածներ

Հավելված 1. Անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքների Պետական գրանցման Վկայականը, Պետական ռեգիստրը

Հավելված 2. Ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքը

Հավելված 3. «ՀԷՑ»-ի տեխնիկական պայմանը

Հավելված 4. Էլեկտրաէներգիայի արտադրության լիցենզիան:

Հավելված 5. Արևակայանի հատակագիծը՝ կոորդինատներով:

Հավելված 6. Մալուխային գծի կոորդինատները, մալուխագծի անցկացման վերաբերյալ «Բրայթ Էներջի» ՍՊԸ-ի համաձայնություն:

Հավելված 7. Տարածքի հնագիտական և պատմամշակութային հուշարձանների վրա ազդեցության գնահատման եզրակացություն:

Հավելված 8. Մթնոլորտային օդի հաշվարկներ

Հավելված 9. Ճամբարակ համայնքի ավագանու որոշումը

Հավելված 10. Հանրային քննարկման արձանագրություն, մասնակիցների ցանկ:

Հավելված 11. Առավոտ օրաթերթի հայտարարություն, լսման լուսանկարներ

Հավելված 12. Վճարման անդորրագիր

3. Օգտագործվող հապավումները

ՇՄԱԳ՝ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
գնահատում
ՕԳ՝ օդային զիծ
ՀԷՑ՝ Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր
Վտ՝ Վատտ
ՖՎ՝ ֆոտովոլտային
ՄՊԸ՝ սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն
կՎտ՝ կիլովատտ
ԿՎԱ՝ կիլովոլտ-ամպեր
ՄՎտԺ՝ մեգավատտ ժամ

4. Նախնական գնահատման հաշվետվության կազմման իրավական հիմքերը

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման եվ փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենք (2014) հունիսի 21-ի ՀՕ- 110-Ն Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին (Փոփոխությունները 2023 թվականի մայիսի 3) Օրենք- Կարգավորում է նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացակարգը՝ դիտարկելով շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատումների, անդրսահմանային և շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության պետական փորձաքննության ոլորտի հասարակական հարաբերությունները: Ներառում է նախատեսվող գործունեության 2 կատեգորիա՝ «Ա», «Բ»՝ ըստ շրջակա միջավայրի վրա նվազող ազդեցության աստիճանի: Համաձայն օրենքի իրականացվում է նախատեսվող գործունեության փորձաքննություն, որից հետո տրվում է եզրակացություն:

«Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» ՀՀ օրենք ՀՕ 121 (ընդունված 1994թ. և խմբագրված 07.12.2022թ. 522-Ն)- կարգավորում է մթնոլորտային օդի պահպանության իրավական և կազմակերպական հիմքերը՝ ուղղված մթնոլորտային օդի որակի պահպանությանը, ինչպես նաև մարդու առողջության և շրջակա միջավայրի համար բարենպաստ մթնոլորտային օդի որակի ապահովման նպատակով՝ մթնոլորտային օդի պահպանության բնագավառում հասարակական հարաբերությունները:

«Պատմության եվ մշակույթի անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության եվ օգտագործման մասին» ՀՀ օրենք (1998թ.) -Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձաններն են՝ պետական հաշվառման վերցված պատմական, գիտական, գեղարվեստական կամ մշակութային այլ արժեք ունեցող կառույցները, դրանց համակառույցներն ու համալիրները՝ իրենց գրաված կամ պատմականորեն իրենց հետ կապված տարածքով, դրանց մասը կազմող հնագիտական, գեղարվեստական, վիմագրական, ազգագրական բնույթի տարրերն ու բեկորները, պատմամշակութային և

բնապատմական արգելոցները, հիշարժան վայրերը՝ անկախ պահպանվածության աստիճանից:

«Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին» ՀՀ օրենք (2006)–սահմանում է հատուկ պահպանվող տարածքներն, ինչպես նաև դրանց կառավարման ընթացակարգերը: Նախատեսում է հատուկ պահպանվող տարածքները, առանձնացնելով չորս տեսակ՝ պետական արգելոցներ, պետական պահուստավորման հողեր, ազգային պարկեր, բնական հուշարձաններ, դրանց որոշման և ղեկավարելու գործընթացները:

«Բուսական աշխարհի մասին» ՀՀ օրենք (1999թ.)–Ապահովում է բուսական տեսակների (ֆլորայի) և դրանց առաջացրած համակեցությունների (բուսականության) բազմազանության, աճելավայրերի և էկոհամակարգերի հավասարակշռվածության վրա մարդու բացասական ներգործության կանխարգելումը: Իրականացնում է բուսական աշխարհի, դրա գենոֆոնդի և ցենոֆոնդի բազմազանության, աճելավայրերի պահպանության քանակական և որակական, բուսական աշխարհի շարունակական օգտագործման և վերարտադրության գիտականորեն հիմնավորված ապահովումը, բուսական աշխարհի օգտագործման հարաբերությունների կարգավորումը, բուսական աշխարհի պահպանության և օգտագործման բնագավառում օգտագործողների իրավունքների պաշտպանությունը և պարտականությունների կատարումը:

«Կենդանական աշխարհի մասին» ՀՀ օրենք (2000թ.)–Սահմանում է ՀՀ տարածքում կենդանական աշխարհի վայրի տեսակների պահպանության, պաշտպանության, վերարտադրության և օգտագործման պետական քաղաքականությունը: Նախատեսում է գենոֆոնդի և տեսակային բազմազանության պահպանության, պաշտպանության, բնականոն վերարտադրության ապահովումը, կենդանիների բնակության միջավայրի ամբողջականության խախտման կանխումը, կենդանական տեսակների և դրանց պոպուլյացիաների ու համակեցությունների ամբողջականության, կենդանիների միգրացիայի ուղիների պահպանությունը, կենդանական աշխարհի օբյեկտների օգտագործման հարաբերությունների կարգավորումը, կենդանական աշխարհի պահպանության և օգտագործման բնագավառներում օգտագործողների իրավունքների պաշտպանությունն ու պարտականությունների կատարումը:

«ՀՀ հողային օրենսգիրք» (2001թ.) -Սահմանում է հողային հարաբերությունների պետական կարգավորման կատարելագործման, հողի տնտեսվարման տարբեր կազմակերպաիրավական ձևերի զարգացման, հողերի բերրիության, հողօգտագործման արդյունավետության բարձրացման, մարդկանց կյանքի ու առողջության համար բարենպաստ շրջակա միջավայրի պահպանման և բարելավման, հողի նկատմամբ իրավունքների պաշտպանության իրավական հիմքերը: Կարգավորում է հողային պաշարների կառավարման, տիրապետման, օգտագործման և տնօրինման բնագավառում պետական քաղաքականության ուղղությունների սահմանումը, հողային հարաբերությունները կարգավորող օրենքների և այլ նորմատիվ իրավական ակտերի ընդունումն ու դրանց կատարման վերահսկողությունը, հողային ֆոնդի՝ ըստ

նպատակային նշանակության, հողատեսքերի և գործառնական նշանակության դասակարգումը, հողի մոնիթորինգի, հողաշինարարության, հողերի հետազոտմանն ուղղված գործունեության լիցենզավորման միասնական սկզբունքների սահմանումը և այլն:

«Հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ վերահսկողության մասին» ՀՀ օրենք (2008թ.)–Սահմանվում է հողերի արդյունավետ օգտագործման և պահպանման, հողային օրենսդրության պահանջների կատարման նկատմամբ վերահսկողության իրականացման խնդիրները, ձևերը, վերահսկողություն իրականացնող մարմինները, ստուգող և ստուգվող անձանց իրավունքներն ու պարտականությունները, ստուգումների իրականացման կարգերը: Սույն օրենքի գործողությունը տարածվում է ՀՀ հողային ֆոնդում առկա բոլոր հողամասերի օգտագործման և պահպանության վրա՝ անկախ դրանց նպատակային նշանակությունից, սեփականության և (կամ) օգտագործման իրավունքի սուբյեկտներից:

«Թափոնների մասին» ՀՀ օրենքը (2004 թ.)–սահմանում է թափոնների հավաքման, փոխադրման, պահման, մշակման, օգտահանման, ինչպես նաև բնական ռեսուրսների, մարդու կյանքի և առողջության վրա թափոններից առաջացող բացասական ազդեցությունների կանխարգելման համար իրավական և տնտեսական հիմքերը:

«ՀՀ ջրային օրենսգիրք» (2002) - Նպատակը երկրի ջրային ռեսուրսների պահպանության, ջրային ռեսուրսների արդյունավետ կառավարման միջոցով քաղաքացիների և տնտեսության կարիքների բավարարման և ապագա սերունդների համար ջրային ռեսուրսների պահպանման համար իրավական հիմքերի ապահովումն է:

«Էներգախնայողության և վերականգնվող էներգետիկայի մասին» ՀՀ օրենք(2004թ.)–Կարգավորում է ՀՀ պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց փոխհարաբերությունները էներգախնայողության և վերականգնվող էներգետիկայի ոլորտում գործունեություն իրականացնելիս, մասնավորապես, էներգախնայողության և վերականգնվող էներգետիկայի ոլորտի պետական (ազգային, նպատակային) ծրագրերի մշակումը, ընդունումը և իրականացումը, էներգակիրների արդյունավետ օգտագործմանն ուղղությամբ պետական ծրագրերով իրականացվող աշխատանքների կազմակերպումը և համակարգումը, ՀՀ տնտեսության զարգացման պետական ծրագրերում, համայնքների զարգացման քառամյա ծրագրերում, ինչպես նաև 50 և ավելի տոկոս պետական բաժնեմասով ընկերությունների զարգացման ծրագրերում էներգախնայողության պահանջների ընդգրկումը, սեփական վերականգնվող էներգետիկ ռեսուրսների առաջնահերթ ու արդյունավետ օգտագործման խթանման տնտեսական ու իրավական մեխանիզմների մշակման ու կիրառման ապահովումը՝ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, էներգախնայողության ծրագրերում և վերականգնվող էներգետիկայի ոլորտում միջազգային համագործակցությանն աջակցումը:

«ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՅԻ ՄԱՍԻՆ» ՀՀ օրենք (Ընդունված է 2001 թվականի մարտի 7-ին) Սույն օրենքը կարգավորում է Հայաստանի Հանրապետության պետական մարմինների, սույն օրենքին համապատասխան էներգետիկայի բնագավառում գործունեություն իրականացնող իրավաբանական անձանց և էլեկտրական, ջերմային էներգիա ու բնական գազ սպառողների փոխհարաբերությունները:

ՀՀ կառավարության որոշումներ

- ❖ **ՀՀ կառավարության 28 դեկտեմբերի 2023 թ.** «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ 2014 ԹՎԱԿԱՆԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 19-Ի N 1325-Ն ՈՐՈՇՄԱՆ ՄԵՋ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ Մ Ա Ս Ի Ն» N 2343 - Ն որոշում:
- ❖ **ՀՀ կառավարության 29 հունվար 2010թ.** «ՀՀ բույսերի Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» N72-Ն որոշում:
- ❖ **ՀՀ կառավարության 29 հունվար 2010թ.** «ՀՀ կենդանիների Կարմիր գիրքը հաստատելու մասին» N71-Ն որոշում:
- ❖ **ՀՀ կառավարության 31 հուլիսի 2014թ.** ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին» N781-Ն որոշում:
- ❖ **ՀՀ կառավարության 14 օգոստոսի 2008թ.** «ՀՀ բնության հուշարձանների ցանկը հաստատելու մասին» N 967-Ն որոշում:
- ❖ **ՀՀ կառավարության 02 նոյեմբերի 2017 թ.** «Հողի բերրի շերտի հանման նորմերի որոշմանը եվ հանված բերրի շերտի պահպանմանն ու օգտագործմանը ներկայացվող պահանջները սահմանելու եվ ՀՀ կառավարության 20.07.2006թ. N1026-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» N 1404-Ն որոշում:
- ❖ **ՀՀ կառավարության 18 մայիսի 2000 թվականի 1000 Վոլտ և բարձր լարման էլեկտրական ցանցերի ու մայրուղային խողովակաշարերի պահպանության կանոնները հաստատելու մասին** N 249 որոշում:
- ❖ **ՀՀ կառավարության 21 ապրիլի 2023 թվականի** «Էլեկտրակայանքների շահագործման անվտանգության կանոնները հաստատելու մասին» N 583-Ն որոշում:
- ❖ **ՀՀ կառավարության 13 ապրիլի 2023 թվականի** «ԷԼԵԿՏՐԱԶԱՂՈՐԴՄԱՆ ԳԾԵՐԻ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԳՈՏԻՆԵՐԻ ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» N 523-Ն որոշում:

5. Նախատեսվող գործունեության ՇՄԱԳ փորձաքննական գործընթացների վերաբերյալ

Հայաստանում Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատումը իրականացվում է «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» 2014 թվականի հունիսի 21-ի ՀՕ-110-Ն Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին (Փոփոխությունները 2023 թվականի մայիսի 3) Օրենքի (այսուհետ՝ Օրենք)՝ համաձայն: Գործունեություն, որը կարող է ունենալ

ազդեցություն շրջակա միջավայրի վրա, մինչև իրականացումը ենթակա է շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման (ՇՄԱԳ) և փորձաքննության:

Համաձայն Օրենքի՝ գործունեությունները դասակարգվում են 2 կատեգորիաների՝ Ա և Բ: Համաձայն Օրենքի 12-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 1-ին կետի գ ենթակետի էներգետիկայի բնագավառում շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության ենթակա են. «արևային էլեկտրակայաններ՝ 3 հա և ավելի տարածք զբաղեցնող»: Նախատեսվող արևային ֆոտովոլտային կայանը զբաղեցնում է 7.796388 հա տարածք:

Գնահատման հաշվետվության բովանդակությունը կազմվել է Օրենքի 15-րդ հոդվածի Բ կատեգորիայի նախատեսվող գործունեության՝ ՇՄԱԳ հաշվետվությանը ներկայացվող պահանջներին համապատասխան.

1) նախաձեռնողի անունը (անվանումը) և բնակության (գտնվելու) վայրը.

2) նախատեսվող գործունեության անվանումը՝ սույն օրենքի 12-րդ հոդվածին համապատասխան.

3) նախագծային փաստաթղթով նախատեսվող գործունեության տարածքի, այդ թվում՝ շրջակա միջավայրի, բնական պայմանների, ռեսուրսների նկարագիրը, ինչպես նաև դրանց օգտագործման նպատակը, ենթակառուցվածքները, ազդակիր համայնքը և դրանց տեղադիրքն արտացոլող իրավասու մարմնի տրամադրած տարածական պլանավորման փաստաթղթերը, իրադրության սխեման կամ քարտեզը՝ Հայաստանի Հանրապետությունում գործող միասնական գեոդեզիական կոորդինատային համակարգով.

4) նախագծային փաստաթղթով նախատեսվող գործունեության բնութագիրը շինարարության, շահագործման, փակման և հետփակման փուլերում (արտադրական հզորություններ, օգտագործվող բնական ռեսուրսներ և նյութեր, տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումներ).

5) շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները շինարարության, շահագործման և փակման փուլերում.

6) մարդու առողջության վրա հնարավոր ազդեցությունները, գործոնները, ռիսկերը.

7) նախագծային փաստաթղթով նախատեսված բնապահպանական կառավարման պլանը.

8) հաստատված հիմնադրույթային փաստաթղթերին նախագծային փաստաթղթով նախատեսվող գործունեության համապատասխանության հիմնավորումները.

9) նախագծային փաստաթղթով նախատեսվող գործունեության ազդեցության մշտադիտարկման ծրագիրը:

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման նպատակն է նախատեսվող գործունեության իրականացումը՝ նախագծային փաստաթղթին համապատասխան, բացահայտել գործունեության իրականացման արդյունքում շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները, նախատեսել դրանց կանխարգելմանը, նվազեցմանը կամ բացառմանն ուղղված միջոցառումները:

Հաշվետվությունը կազմվել է հիմք ընդունելով նախատեսվող գործունեության աշխատանքային նախագիծը, նախատեսվող գործունեության տարածքի ուսումնասիրության ընթացքում հավաքագրված տեղեկատվությունը, տարածքի վերաբերյալ ուսումնասիրությունների արդյունքները, քարտեզները, լուսանկարները և այլ

6.Նախաձեռնողի անվանումը, գտնվելու վայրը և նպատակը

Արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցումը իրականացվելու է «ՖԼԵՔՍ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ-ի կողմից՝ Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի գ. Աղբերք 2 հողամաս հասցեում՝ սեփականության իրավունքով պատկանող հողամասում: Նախաձեռնողի իրավաբանական հասցեն է՝ ք.Այրում, Թումանյան փ.5 բն. 22:

Տարածքի հողի նպատակային նշանակությունը էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների է, գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը էներգետիկայի:

Նախատեսվող արևային կայանի նպատակը ֆոտովոլտային արտադրական կայանի կառուցումն է՝ էլեկտրաէներգիայի արտադրության նպատակով: Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի 2024թ.հունիսի 26-ի, N206-Ա որոշման համաձայն՝ «Ֆլեքս Էներջի» ՍՊ ընկերությանը տրամադրվել է 6000 կՎտ տեղակայվող հզորությամբ ԼԷ N0786 էլեկտրաէներգիայի արտադրության լիցենզիա՝ մինչև 2046թ.հունիսի 27-ը գործողության ժամկետով: «Ֆլեքս Էներջի» ՍՊ ընկերությունը դիտարկում է արևային էլեկտրակայանի արտադրած էներգիայի վաճառքը երկարաժամկետ ժամանակահատվածում: Այն էներգետիկ համակարգի կայունությանը նպաստող ծրագիր է, ինչպես նաև այլընտրանքային էներգետիկայի ոլորտում ներդրում, որը դրական ազդեցություն կունենա երկրում տնտեսական, բնապահպանական, էներգետիկ և ռազմավարական ուղղությունների զարգացման վրա:

7. Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության մշակման հիմքերը

Նախատեսվող գործունեության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության կազմման համար հիմք է հանդիսացել.

- Գործունեության իրականացման նախագծային փաստաթուղթը:
- Անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքի գրանցման վկայականը՝ N 01102024-05-0014:Հավելված 1.
- Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի կողմից տրված ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքը՝ N61-Ճ, տրված՝ 21.11.2024թ.:
- «ՀԷՑ» ՓԲ ընկերության կողմից տրամադրված տեխնիկական պայմանը՝ «S-35/0109-1-Հ/1», 18.03.2025թ.:
- Գործունեության իրականացման Լիցենզիան՝ ԼԷ N0785:

8.Նախատեսվող գործունեության ենթակա տարածքի նկարագիրը

Հողամասին կից գտնվում են հանդամիջյան գրունտային ճանապարհ, մոտ 326մ հեռավորության վրա՝ ավտոճանապարհ, երկաթգիծը՝ 426մ հեռավորության վրա: Հողամասին կից գտնվում են նաև էլեկտրամատակարարման համակարգեր, մոտ 3-8մ հեռավորության վրա գտնվում են այլ էներգետիկ նշանակության հողամասեր, արոտավայրեր, վարելահող: 600մ հեռավորության վրա տեղակայված են արևային ֆոտովոլտային կայաններ:

[illegible]

Համաձայն անշարժ գույքի նկատմամբ պետական գրանցման վկայականի՝ արևակայանի, ենթակայանի հողի նպատակային նշանակությունը էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների: Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը էներգետիկայի:

Արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի իրադրության քարտեզ-սխեման՝ ըստ WGS կոորդինատային համակարգի

Գծապատկեր 2

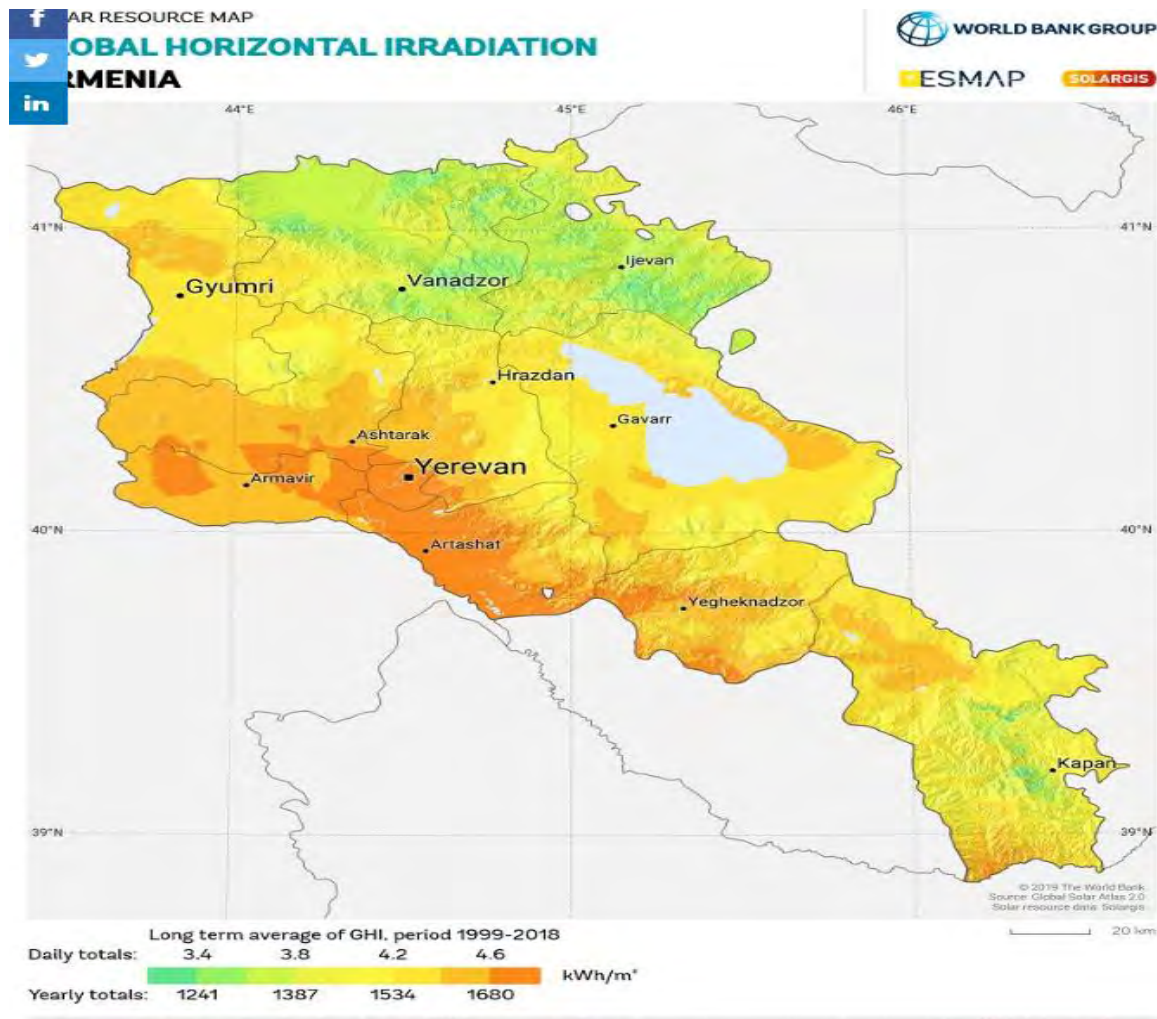
Նախատեսվող արևային կայանի տարածքը գտնվում է.

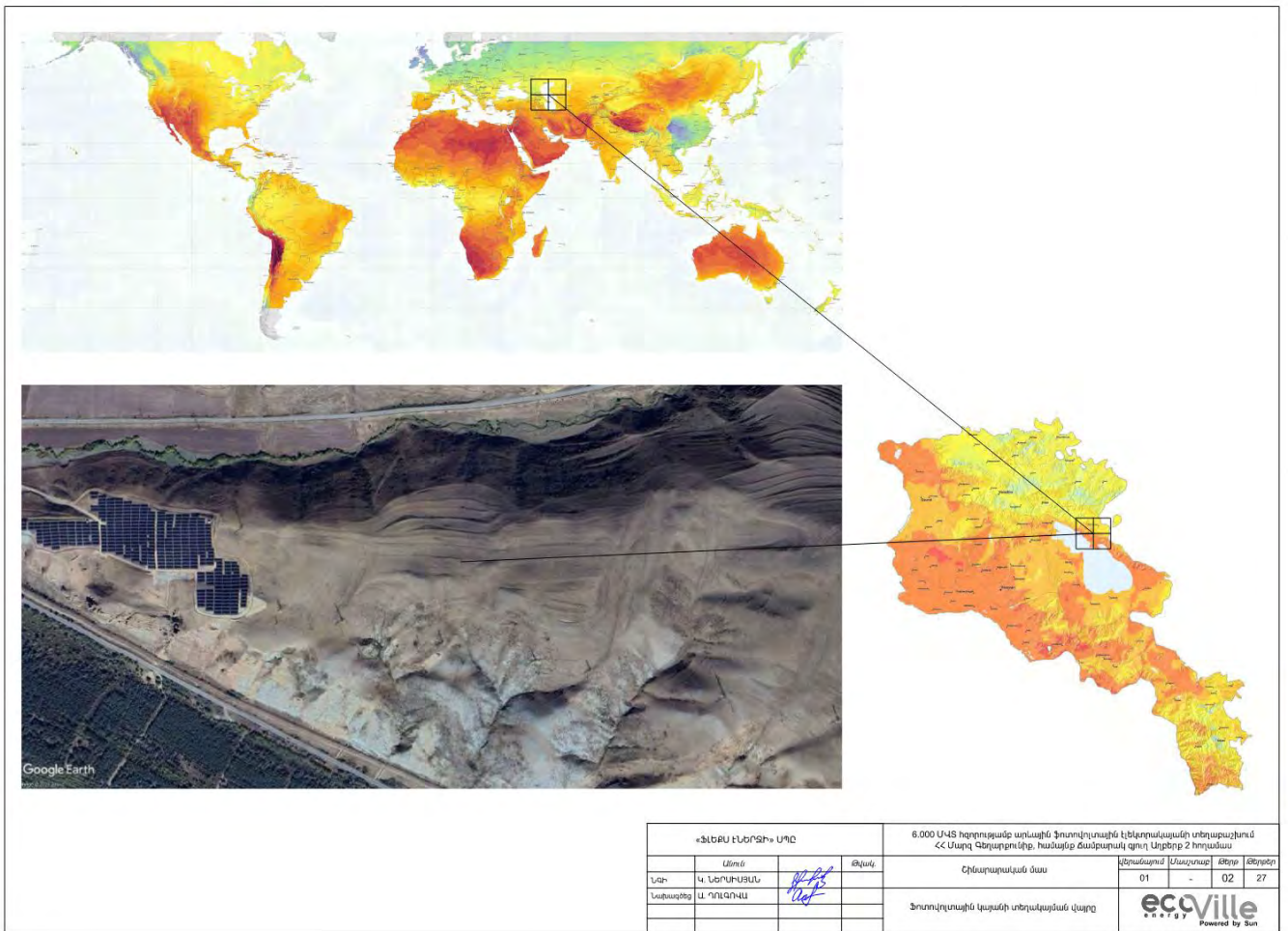
- Աղբերք գյուղից՝ 2715 մ,
- S-4-64 տեղական ավտոճանապարհից՝ 2785 մ,
- «Ենթակայանի մարզագետին» կենսաբանական հուշարձանից՝ 4368 մ,
- մոտակա ջրային ռեսուրսից՝ 270մ,
- երկաթգծից՝ 459մ,
- Սևանա լճից՝ 926մ,
- Միջպետական ավտոճանապարհից՝ 563մ,
- Հանրապետական ավտոճանապարհից՝ 326մ
- Սևան ազգային պարկից՝ 563մ ,
- Գոյություն ունեցող արևակայանից՝ 600մ հեռավորությունների վրա:

Արևային կայանի տեղաբաշխման վայրն ընտրվել է, հաշվի առնելով տվյալ տարածքում

արևային ճառագայթման տվյալները, ընկերության զարգացման պլանները:
Գլխավոր հորիզոնական ճառագայթումը Հայաստանի Հանրապետությունում:

Նկար 1

Նկար 2

«Հայր և որդի Տիտիգյաններ» ՍՊԸ-ի կողմից կատարվել են գործունեության ենթակա տարածքի երկրաբանական կառուցվածքի ուսումնասիրություններ, առկա մերկացումների տվյալների տեղագնություն՝ ակնադիտարկման եղանակով, ինչպես նաև հարակից տարածքներում ինժեներա-երկրաբանական հետազոտումների տվյալների համադրում և վերլուծություն:

Հիդրոերկրաբանական տեսակետից տարածաշրջանում գրունտային ջրերի տեղամասերը գտնվում են ցածր հորիզոնների վրա, քանի որ հրաբխածին կազմավորումները բնութագրվում են ճեղքավորվածությամբ: Ուսումնասիրվող տարածքը՝ կախված երկրաբանական կտրվածքից, համարվում է մթնոլորտային տեղումների ինֆիլտրացիոն գոտի: Հանդիսանում է լավ ջրաթափանց և ջրանցիկ գոտի: Տարածքի հիդրոերկրաբանական պայմանները հիմնականում բարենպաստ են: Տեղամասում ստորերկրյա ջրեր չեն բացահայտվել և ըստ ֆոնդային տվյալների գտնվում են 15 մետրից խորը հորիզոններում:

Շրջանի սեյսմիկ պայմանները ըստ սեյսմիկ հատկության՝ ՀՀՇՆ 20.04.2020թ.-ի, տեղագնվող շրջանը գտնվում է II սեյսմիկ գոտում՝ գրունտների $A_{max} = 0.4g$ արագացմամբ:

Տարածքի երկրաբանական կառուցվածքը Տարածքի երկրաբանական կտրվածքը ուսումնասիրվել է հորատման եղանակով, գրունտների լաբորատոր հետազոտության տվյալների համադրմամբ: Ուսումնասիրվող տարածքում առանձնացվել է գրունտների երեք շերտ: Ստորև բերվում է այդ շերտերի լիթոլոգիական նկարագրությունները և նրանց ֆիզիկա-մեխանիկական հատկությունները: Տեղամասի երկրաբանական կառուցվածքը ներկայացված են գրունտների 3 շերտով:

Շերտ 1: Հողաբուսական շերտ 0.0-0.10մ ավազակավի, կավավազի լցոնումով: Գրունտը ըստ շահագործման դժվարության՝ համաձայն (9^ա) I կարգ:

Շերտ 2: Ավազակավեր մանրախճի պարունակությամբ 15-20%, շագանակագույն, պինդ

թանձրությամբ, մանրամիջահատիկ, հոծ, տեղ-տեղ ավազային ենթաշերտով : Էյուվիալ-դեյուվիալ-պրոյուվիալ առաջացումներ են: Գրունտը ըստ շահագործման դժվարության՝ համաձայն (33⁹) III կարգ է:

Շերտ 3: Տարբեր ապարների մանրախճա-խճավազային նստվածքներ ավազակավի լցոնումով-15-20%: Լցոնումը շագանակագույն է, պինդ թանձրության: Դրանք ժամանակակից դեյուվիալ-պրոյուվիալ առաջացումներ են: Գրունտն ըստ շահագործման դժվարության՝ համաձայն (13) IV կարգ :

- Տեղամասում գրունտները բարենպաստ են շինարարական աշխատանքներ կատարելու համար, որպես հիմնատակ ծառայում է
 - o շերտ 2-ը / Ավազակավեր մանրախճի պարունակությամբ /, որը սեյսմիկ հատկությամբ ըստ (ՀՀՇՆ 20.04.2020թ-ի) 3-րդ կարգ են:
 - ✓ Դիմադրությունը $R_0 = 2.2 \text{ կգ/սմ}^2$
 - ✓ Ընկրկելիության գործակիցը $K_E = 2500 \text{ տ/մ}^3$
 - o շերտ 3-ը / Տարբեր ապարների մանրախճա-խճավազային նստվածքներ ավազակավի լցոնումով/, որը սեյսմիկ հատկությամբ ըստ (ՀՀՇՆ 20.04.2020թ-ի) 2-րդ կարգ են:
 - ✓ Դիմադրությունը $R_0 = 3.5 \text{ կգ/սմ}^2$
 - ✓ Ընկրկելիության գործակիցը $K_E = 4000 \text{ տ/մ}^3$
- **Գրունտի սառչման** առավելագույն խորությունը, համաձայն ՀՀՇՆ 22.01.2024 նորմերի, ուսումնասիրվող տարածքում կազմում է 90 սանտիմետր:
- **Ֆիզիկաերկրաբանական վտանգավոր երևույթները** ինչպիսիք են կարստը, սողանքը, քարաթափությունը, փլուզումը բացակայում են:
- **Ինժեներաերկրաբանական և հիդրոերկրաբանական** պայմանները բարենպաստ են շինարարական աշխատանքներ իրականացնելու համար:

Կլիմա: Տարածաշրջանի կլիման չորային է: Ձմռանը գերիշխում է պարզ արևոտ թույլ սառնամանիքներով եղանակը, ձմռանը չափավոր ցուրտ է: Ամառը տաք է, չոր և անհողմ: Առավելագույն ջերմաստիճանն ամռանը հասնում է $+33^\circ\text{C}$, բացարձակ նվազագույնը ձմռանը՝ -28°C :

Գործունեության ենթակա տարածքում բացակայում են բնության, պատմամշակութային հուշարձաններ, գրունտային ջրերը և քաղցրահամ ջրի աղբյուրները:

Գործունեության ենթակա և հարակից տարածքում ՀՀ Կարմիր գրքերում ներառված բուսական և կենդանական տեսակները բացակայում են, քանի որ տարածքն արդեն ենթարկվել է մարդածին ազդեցությանը, կից գտնվում են ճանապարհներ, կառուցված է այլ արևակայան:

Նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում ենթակառուցվածքների փոփոխություններ չեն կատարվելու, նոր ճանապարհներ չեն կառուցվելու: Գործունեության ենթակա տարածք հնարավոր է մոտենալ գոյություն ունեցող գրունտային ճանապարհով: Գործունեության տարածքից 600մ հեռավորության վրա գտնվում է այլ

9. Շրջակա միջավայրի համառոտ նկարագիրը

9. 1. Աշխարհագրական դիրքը, ռելիեֆը.

Նախատեսվող գործունեությունն իրականացվելու է Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ խոշորացված համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական տարածքում: Մարզը սահմանակից է Լոռու և Տավուշի մարզերին, արևելքից սահմանակից է Աղբերջանին: Գեղարքունիքի մարզը հիմնականում զբաղեցնում է Սևանա լճի ջրհավաք ավազանը: Մարզի գլխավոր լեռնաշղթաներն են՝ Գեղամա, Արեգունի, Սևանի Արևելյան Սևանի, Վարդենիսի, որտեղ առկա են տասնյակ հրաբխային կոներ՝ հատկապես ուշագրավ են Աժդահակ և Արմաղան հրաբուխները: Լեռների ձագարաձև խառնարաններում գոյացել են գեղեցիկ լճակներ: Արեգունու և Սևանի լեռնաշղթաների Գեղարքունիքի մարզի սահմաններում գտնվող լանջերը զառիթափ են ու կտրտված, իսկ Գեղամա և Վարդենիսի լեռնաշղթաների դեպի Սևանա լիճ նայող լանջերը համեմատաբար մեղմաթեք են:

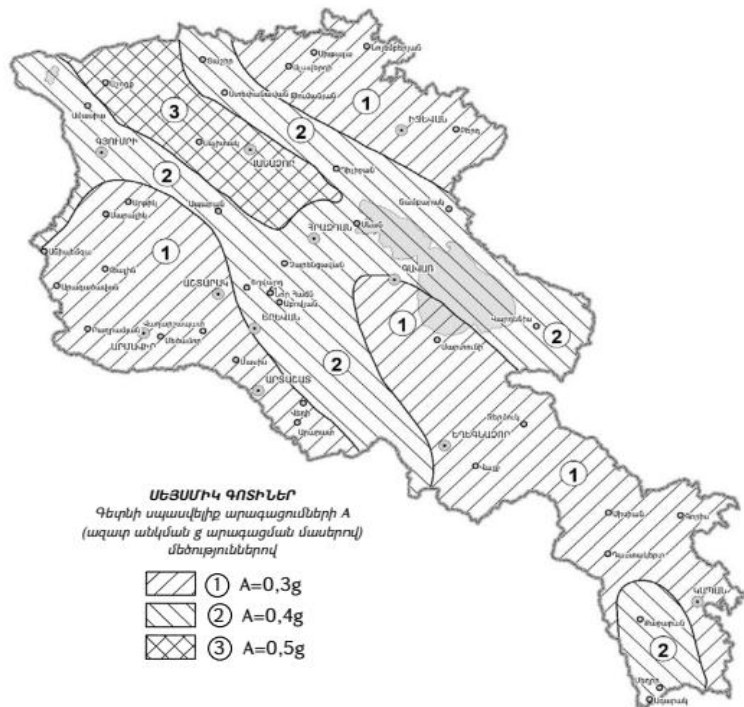

Տարածաշրջանի ռելիեֆ անհարթ է, թույլ բլրաշատ՝ ափսեաձև, աննշան կոնաձև իջվածքներով: Ռելիեֆի այսպիսի ձևերը օժանդակում են մթնոլորտային տեղումների արագորեն ներծծվելուն և մակերեսային հոսք համարյա չի ձևավորվում: Ջրի հատակից դուրս եկած առափնյա շերտը կազմված է ավազա-կավային և գելենչիկային նստվածքներից: Մակերևույթի բնդհանուր թեքությունը հարավ-արևելյան ուղղությամբ է: Սևանի ավազանի

արևմտյան և հյուսիս-արևմտյան ափամերձ տարածքները բնորոշվում են ռելիեֆի տիպիկ հրաբխային կառուցվածքով: Հրաբխային լավաների հոսքահետքերը, հասնելով մինչև լճի ափամերձ տարածքները՝ առաջացրել են արևմտյան ափի բազմաթիվ ծովախորշեր, հրվանդաններ, երբեմն հզոր քարաբեկորների ձևով՝ ընդհուպ մինչև լիճը:

9.2. Սեյսմիկա և երկրաբանություն.

Մարզի ինժեներաերկրաբանական և սեյսմատեկտոնական պայմանները բավականաչափ բարդ են: Գրունտների առավելագույն արագացումները գրանցված են Սևանա լճի հյուսիս-արևելյան և արևելյան ափերում: Տարածաշրջանը բնութագրվում է կտրուկ կտրտված բլրային ռելիեֆով, խորը ձորակներով: Համաձայն ՀՀՇՆ 20.04.2020թ.-ի նորմերի՝ ըստ սեյսմիկ հատկության տեղագնվող շրջանը գտնվում է II սեյսմիկ գոտում՝ գրունտների $A_{max} = 0.4g$ արագացմամբ, 9 ավելի բալլ սեյսմիկությամբ:

9.3 Կլիմա և օդային ավազան.

Տարածաշրջանի կլիման չորային է: Ձմռանը գերիշխում է պարզ արևոտ թույլ սառնամանիքներով եղանակը, ձմռանը չափավոր ցուրտ է: Ամառը տաք է, չոր և անհողմ: Առավելագույն ջերմաստիճանն ամռանը հասնում է $+33^{\circ}\text{C}$, բացարձակ նվազագույնը ձմռանը՝ -28°C : Տարեկան մթնոլորտային տեղումները կազմում են 608 մմ: Քամու միջին տարեկան արագությունը կազմում է 2.8մ/վ, 25 տարվա կրկնելիությունը՝ 24մ/վ: Գրունտի սառչման խորությունը կազմում է 88սմ: Գեղարքունիքի մարզը բնութագրվում է շատ առատ արևափայլով, արևային օրերի քանակը կազմում է 300 օր և ավելի:

Գործունեության տարածքի կլիմայական պայմանները ներկայացված են ըստ քաղաքաշինության նախարարության ՀՀՇՆ 22.01-2024 «Շինարարական կլիմայաբանություն» Հայաստանի հանրապետության շինարարական նորմեր: Համաձայն նշված փաստաթղթի Ճամբարակի կլիմայական բնութագրերն են.

Օդի ջերմաստիճանը, °C

Աղյուսակ 1.

ՕԴԻ ՄԻՋԻՆ ԵՎ ԷՔՍՏՐԵՄԱԼ ՋԵՐՄԱՍՏԻՃԱՆԸ,
ՁՄՈԱՆ ՍԿԻԶԲԸ, ՎԵՐՋԸ ԵՎ ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ

Աղյուսակ 1 Օդի միջին ջերմաստիճան

Բնակավայրի անվանումը	Միջին ջերմաստիճանն ըստ ամիսների, °C												Միջին տարեկան, °C	Բացարձակ նվազագույն, °C	Բացարձակ առավելագույն, °C
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
32. Ճամբարակ	-5.1	-4.5	-1.6	4.4	9.0	11.9	14.5	14.3	11.1	6.5	1.9	-2.8	5.0	-28	33

Օդի հարաբերական խոնավությունը (%)

Աղյուսակ 2

ՕԴԻ ՀԱՐԱԲԵՐԱԿԱՆ ԽՈՆԱՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

Աղյուսակ 10 Օդի հարաբերական խոնավությունը

Բնակավայրի անվանումը	Օդի հարաբերական խոնավությունը, %																
	ըստ ամիսների												Միջին տարեկան	Ամենացուրտ ամսվա օդի հարաբերական խոնավությունը, %		Ամենատաք ամսվա օդի հարաբերական խոնավությունը, %	
														Միջին ամսական	Միջին ամսական, ժամը 15-ին	Միջին ամսական	Միջին ամսական, ժամը 15-ին
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
22. Ճամբարակ	68	69	71	69	75	78	80	80	76	74	70	69	73	68	64	80	67

Մթնոլորտային տեղումները և ձնածածկույթը

ՄԹՆՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ՏԵՂՈՒՄՆԵՐԸ

Աղյուսակ 12 Մթնոլորտային տեղումները

Բնակավայրի անվանումը	Տեղումների քանակը _____ միջին ամսական _____ մմ օրական առավելագույն													Տեղումների քանակը նոյեմբեր-մարտ ամիսներին, մմ	Տեղումների քանակը ապրիլ-հոկտեմբեր ամիսներին, մմ
	ըստ ամիսների												Տարեկան		
	Հունվար	Փետրվար	Մարտ	Ապրիլ	Մայիս	Հունիս	Հուլիս	Օգոստոս	Սեպտեմբեր	Հոկտեմբեր	Նոյեմբեր	Դեկտեմբեր			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
32.Ճամբարակ	22	27	41	57	97	94	65	46	43	52	41	23	608	154	454
	17	24	29	48	63	46	61	46	51	45	76	28	76		

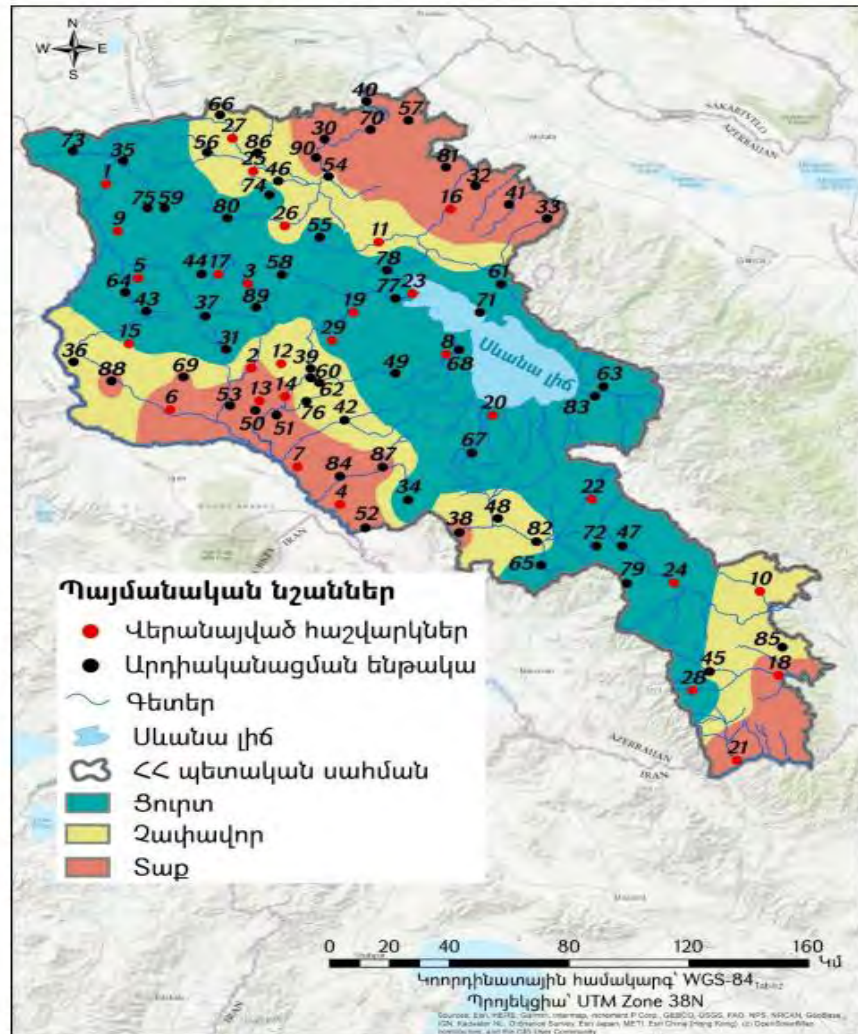
Քամի

Աղյուսակ 4

Աղյուսակ 15 Քամի (արդիականացման ենթակա)

Բնակավայրի անվանումը	Ամիսներ	Կրկնելիությունը, %								Անդրորի կրկնելիությունը, %	Միջին ամսական արագությունը, մ/վ	Փերակշռող ուղղությունը հունիս - օգոստոս ամիսներին	Միջին արագություններից նվազագույնը ըստ ուղղությունների հունիսին, մ/վ	Փերակշռող ուղղությունը դեկտեմբեր - փետրվար ամիսներին	Միջին արագություններից առավելագույնը ըստ ուղղությունների հունվարին, մ/վ
		Միջին արագությունը, մ/վ													
		Հյուսիսային	Հյուսիս-արևելյան	Արևելյան	Հարավ-արևելյան	Հարավային	Հարավ-արևմտյան	Արևմտյան	Հյուսիս-արևմտյան						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
24.Ճամբարակ	հունվար	3	4	5	5	7	40	29	7	74	4.2	ՀսԱրլ	-	ՀվԱրմ	-
		-	-	-	-	-	-	-	-						
	ապրիլ	5	13	12	6	9	32	17	6	70	3.0				
		-	-	-	-	-	-	-	-						
	հուլիս	4	40	35	9	4	3	2	3	61	1.6				
		-	-	-	-	-	-	-	-						
	հոկտեմբեր	5	17	16	9	6	23	16	8	63	2.2				
		-	-	-	-	-	-	-	-						

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻ ԿԼԻՄԱՅԱԿԱՆ
ՇՐՋԱՆԱՑՈՒՄԸ ԾԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ**

Օդային ավազան.

Օդերևութաբանական դիտարկումներ կատարվում են հանրապետության տարածքի 45 (այդ թվում՝ 6 դժվարամատչելի և 3 մասնագիտացված) օդերևութաբանական կայանում՝ շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից: Մթնոլորտային օդի որակի արդյունքներն ըստ «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի 2023թ. տարեկան ամփոփ և 2024թ. եռամսյակային տեղեկագրերի՝ օդի որակի կատարված դիտարկումների վերաբերյալ տեղեկատվությունում Գեղարքունիքի մարզի բնակավայրերը ներկայացված չեն:

- Փոշի՝ 0.071 մգ/մ³
- Ծծմբի երկօքսիդ (SO₂)՝ 0,006 մգ/մ³
- Ազոտի երկօքսիդ (NO₂)՝ 0,023մգ/մ³
- Ածխածնի օքսիդ (CO)՝ 0.8 մգ/մ³

Գեղամա և Վարդենիսի լեռնաշղթաների ու Սևանա լճի միջև գտնվող վայրերում զգալի հարթ տարածություններ կան, առկա են շատ որակյալ հողեր և նպատակահարմար են հողագործության համար: Դրանք հատկապես Մասրիկ, Արգիճի գետերի ու Գավառագետի հովիտներն են: Դրանցից համեմատաբար ընդարձակը Մասրիկի դաշտն է՝ շուրջ 10000 հեկտար: Այդ հարթ տարածությունները ծովի մակերևույթից ունեն 1900-2200մ բարձրություն: Տարածքը ներկայացած է միջին բարձրությամբ լեռնաշղթաներով, ուղիղ և ալիքաձև

թեքություններով և հարթություններով: Տարածքում գերիշխում են լեռնային սևահողերը, անտառային դարչնագույն հողերը: Մարզի հարավային և արևմտյան հատվածների հողային ծածկույթը հիմնականում ներկայացված է սևահողերով և գետահովտադարավանդային հողերով, իսկ հյուսիսային և հյուսիս-արևելյան հատվածները՝ մարգագետնատափաստանային, անտառային դարչնագույն և անտառային գորշ հողերով: Տարածաշրջանում լճային նստվածքների վրա ձևավորվել են գետահովտային, մարգագետնացած կոպճային և թույլ զարգացած ավազակոպճային հողագրունտների տիպերը: Ավազանի բնական ցամաքային էկոհամակարգերն են մարգագետինները, տափաստանները, անտառային և նոսրանտառային համակեցությունները, ինչպես նաև ժայռա-քարացրոնային և լճի ջրերից ազատված համալիրները:

Գործունեության իրականացման տարածաշրջանում գերիշխում են լեռնատափաստանային գորշ, կարբոնացված անտառային դարչնագույն հողերը, որոնք ձևավորվել են կարբոնատային, խճաքարային բերվածքների վրա:

Նկար 7

Համաձայն ՀՀ Էկոնոմիկայի նախարարության կաթիլային և անձրևացմամբ ոռոգման նորմերի մշակման ատլասի՝ Սևանի ավազանի գոտում առանձնացված է՝ երկու գոտի՝ Առաջին գոտու մեջ մտնում են Գեղարքունիքի մարզի մինչև 2000 մ բարձրությունների վրա տեղաբաշխված տարածքները: Հողածածկույթը կազմում են կարբոնատային և տիպիկ լեռնային սևահողերը: Ըստ մեխանիկական կազմի՝ միջակ և ծանր կավավազային հողեր են: Հողի միջին խտությունը տատանվում է 1,18-1,22գ/սմ³ սահմաններում, հողի տեսակարար կշիռը՝ 2,63-2,70 գ/սմ³ սահմաններում, հողի ծակոտկենությունը՝ 54,8- 55,1 % սահմաններում:

Ոռոգման երկրորդ գոտին ներառում է Գեղարքունիքի մարզի այն տարածքները, որոնք տեղաբաշխված են 2000 մ-ից ավելի բարձրությունների վրա: Այս գոտում հանդիպում են կրազերծված սևահողերը և սևահողանման լեռնային մարգագետնատափաստանային հողերը: Ըստ մեխանիկական կազմի՝ միջակ և ծանր կավավազային հողեր են: Հողի խտությունը տատանվում է 1,17-1,21 գ/սմ³ սահմաններում, հողի տեսակարար կշիռը՝ 2,52-2,59 գ/սմ³ սահմաններում, հողի ծակոտկենությունը՝ 53,2-53,6 % սահմաններում:

Մարզի խոշոր հիմնախնդիրներն են՝ հողերի դեգրադացումը, էրոզիան, ավամերձ գոտու անտառների ջրածածկումը: Մարզի հողային ծածկույթի էրոզիայի առավելագույն ցուցանիշները դիտարկվում են արևելյան և հյուսիսային հատվածներում:

Մարդու գործունեության հետևանքով առաջանում է հողային ծածկույթի աղտոտում ծանր մետաղներով (պղինձ, ցինկ, արսեն, կապար, մոլիբդեն, մանգան, նիկել, կադմիում, քրոմ և այլն) և ցիանական միացություններով: Հողերի որակի գնահատումն իրականացվում է ՀՀ Առողջապահության նախարարի 2010 թվականի հունվարի 25-ի N 01-Ն հրամանի և ՀՀ Առողջապահության նախարարի 2015թ. հունիսի 16-ի «ՀՀ Առողջապահության նախարարի 2010 թվականի հունվարի 25-ի N 01-Ն հրամանում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» N 25-Ն հրամանի համաձայն:

Համաձայն՝ «Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի 2023թ. տարեկան ամփոփ և 2024թ. եռամսյակային տեղեկագրերում, Գեղարքունիքի մարզի ճամբարակ համայնքի հողային ռեսուրսների աղտոտվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացակայում է: 2023 թվականի 3-րդ եռամսյակում հողային ծածկույթի ծանր մետաղներով աղտոտվածության ուսումնասիրման համար դիտարկումներն իրականացվել են միայն Գեղարքունիքի մարզի Զիլի հանքային դաշտում:

9.5 Ջրային ռեսուրսներ.

Տարածաշրջանի ամենամեծ մակերեսային ջրային ռեսուրսը Սևանա լիճն է: Սևանի ավազանի հիդրոերկրաբանական պայմանները բնորոշվում են երկրաբանա-կառուցվածքային, գեոմորֆոլոգիական և ֆիզիկա-աշխարհագրական առանձնահատկություններով: Սևանի ջրավազանային տարածքը ներառում է Ձկնագետ, Մասրիկ, Սոթք գետերի գետավազանները, Վարդենիսի ու Գեղամա լեռներից սկսվող գետերը:

Գրունտային ջրեր. Տարածաշրջանում առանձնացվում են գրունտային ջրերի երեք հորիզոններ, որոնք միմյանցից առանձնացված են ջրամերժ կավային շերտերով:

Մարզում ստորգետնյա ջրերը հիմնականում կապված են վերին կավճի հասակի կրաքարերի և ուլտրախիմքային ու հիմքային ապարների կոնտակտի հետ, որոնք բնական աղբյուրների տեսքով դուրս են գալիս երկրի մակերես, կրելով սեզոնային բնույթ: Շրջանում մթնոլորտային տեղումներից առաջացած ջրահոսքերը ներծծվելով ապարների ճեղքերով ու ծակոտիներով, սեզոնային բնույթի աղբյուրների և ժամանակավոր հոսքերի տեսքով բեռնաթափվում են Սևանա լիճ:

Սևանա լիճ. Սևանա լիճը գտնվում է ծովի մակարդակից մոտ 1900 մետր բարձրության վրա: Այն աշխարհի քաղցրահամ ջուր ունեցող 2-րդ բարձրադիր լիճն է: Հնում հայտնի է եղել Գեղամա ծով, Գեղարքունյաց ծով անուններով: Լիճը գոյացել է հրաբխային գործունեության հետևանքով՝ միջլեռնային տեկտոնական իջվածքում սառցադաշտային և ձնհալոցքային ջրեր

լցվելու արդյունքում: Չորս կողմում շրջապատում են Արեգունու, Սևանի, Վարդենիսի և Գեղամա լեռները:

Լիճը Արտանիշի և Նորատուսի հրվանդանների միջև ձգված ստորջրյա պատնեշով՝ Շոր-ժայի թմբով, բաժանվում է երկու մասի՝ հարավ-արևելյան կամ Մեծ Սևան, հյուսիս-արևելյան կամ Փոքր Սևան:

Համաձայն ՀՀ կառավարության 2011 թվականի մարտի 3-ի N 177-Ն որոշմամբ հաստատված «ՄԵՎԱՆԱ ԼՃԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՏՈՒՄ ԿԱՌՈՒՑԱՊԱՏՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՆԱԽԱՏԵՍՎԱԾ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԻ ԳՈՏԻԱՎՈՐՄԱՆ ՆԱԽԱԳԾԻ»՝ ԼՃի երկարությունը 70 կմ է, առավելագույն լայնությունը՝ 55 կմ: Հայելու մակերեսը կազմում է 1260 կմ², ափի շրջագիծը մոտ 230 կմ է, միջին խորությունը 46.8 մ է: Սևանա լիճ են թափվում 28 գետեր և գետակներ, որոնցից 4-ը՝ Փոքր Սևան, 24-ը՝ Մեծ Սևան: ԼՃից սկիզբ է առնում միայն Հրազդան գետը:

Սևանա լճի ավազանի տարբեր հատվածներ աչքի են ընկնում տարբեր կլիմայական պայմաններով: ԼՃի ջրահավաք ավազանում մթնոլորտային տեղումները կախված են տեղանքի բարձրություններից:

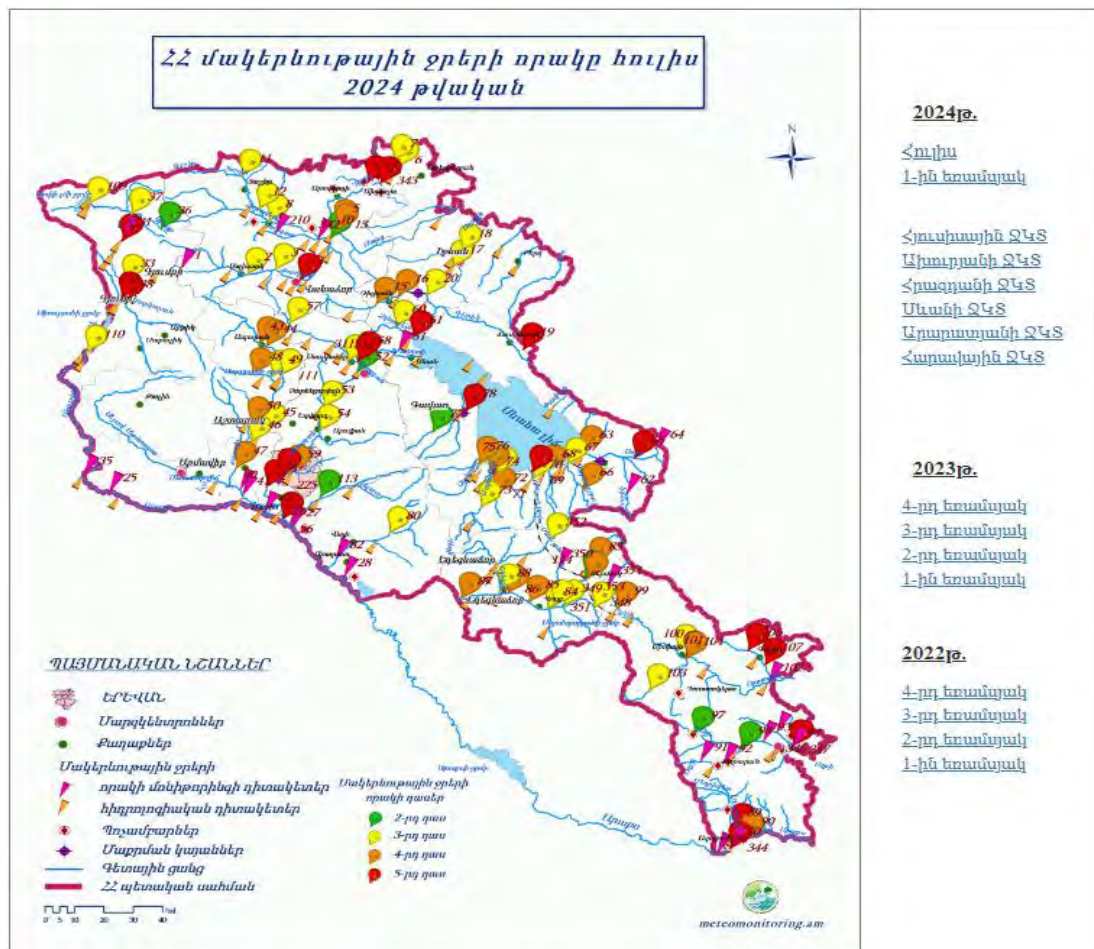
Համաձայն 2014թ. «Կենսաբանական բազմազանության մասին» ՄԱԿ-ի կոնվենցիայի 5-րդ ազգային զեկույցի՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից իրականացվել և իրականացվում են Սևանա լճի և ջրհավաք ավազանի էկոհամակարգերի պահպանության, էկոլոգիական հավասարակշռության վերականգնման և կենսաբազմազանության բնականոն զարգացման ու բնական պաշարների կայուն օգտագործման միջոցառումներ: Սևանա լճի ավազանի համայնքների զգալի մասում ոռոգման նպատակով հիմնականում օգագործվում են Սևանա լիճ թափվող գետերի ջրերը, որոնց մեծ մասն անկանոն է և չվերահսկվող, ոռոգման հետևանքով ամառային ամիսներին ցամաքում են՝ զգալի վնաս հասցնելով գետերում ձվադրող ձկնատեսակներին, որոնք կորցնում են բազմացման համար անհրաժեշտ միջավայրը և պայմանները:

Սևանա լճի համար գերխնդիր է նաև հարակից բնակավայրերից, արտադրական օբյեկտներից և լճի շուրջը կառուցապատված հանգստյան տներից լիճ թափվող կեղտաջրերի խնդիրը՝ մարզի արտանետվող կեղտաջրերի շուրջ 80%-ը չեն մաքրվում:

Մաքման կայանների նախատեսումը և ավիամերձ ջրածածկ հատվածների մաքրումը Սևանա լճի համար խիստ անհրաժեշտություն է:

Սևանա լճի մակարդակի բարձրացման հետևանքով լճի ավիամերձ տարածքները ջրածածկվում են, ինչի հետևանքով ջրի տակ են մնում անտառածածկ հատվածներ՝ հսկայական ծառեր, թփեր, ծառերի արմատներ, շենքեր, շինություններ, ճանապարհներ և տարբեր ենթակառուցվածքներ: Պետբյուջեի միջոցներով ջրածածկ անտառաթփային տարածքները շարունակաբար մաքրվում են:

Հայաստանի հանրապետությունում ջրային ռեսուրսների մոնիթորինգն իրականացվում է շրջակա միջավայրի նախարարության «Հիդրոոդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից՝ դիտացանցերի միջոցով:

2024 թվականի 4-րդ եռամսյակում Սևանի ՋՏԿ-ում ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվում է 18 դիտակետերում: Սևանի ավազանի գետերի ջրերի որակը գնահատվում է «միջակից» «վատ» է (2-5-րդ դաս)՝ պայմանավորված ամոնիում, ֆոսֆատ և նիտրիտ իոններով: Արփա-Սևան ջրատարի ջրի որակը Ծովինար գյուղից հարավ-արևելք հատվածում հոկտեմբերին գնահատվել է «միջակ» (3-րդ դաս), նոյեմբերին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս):

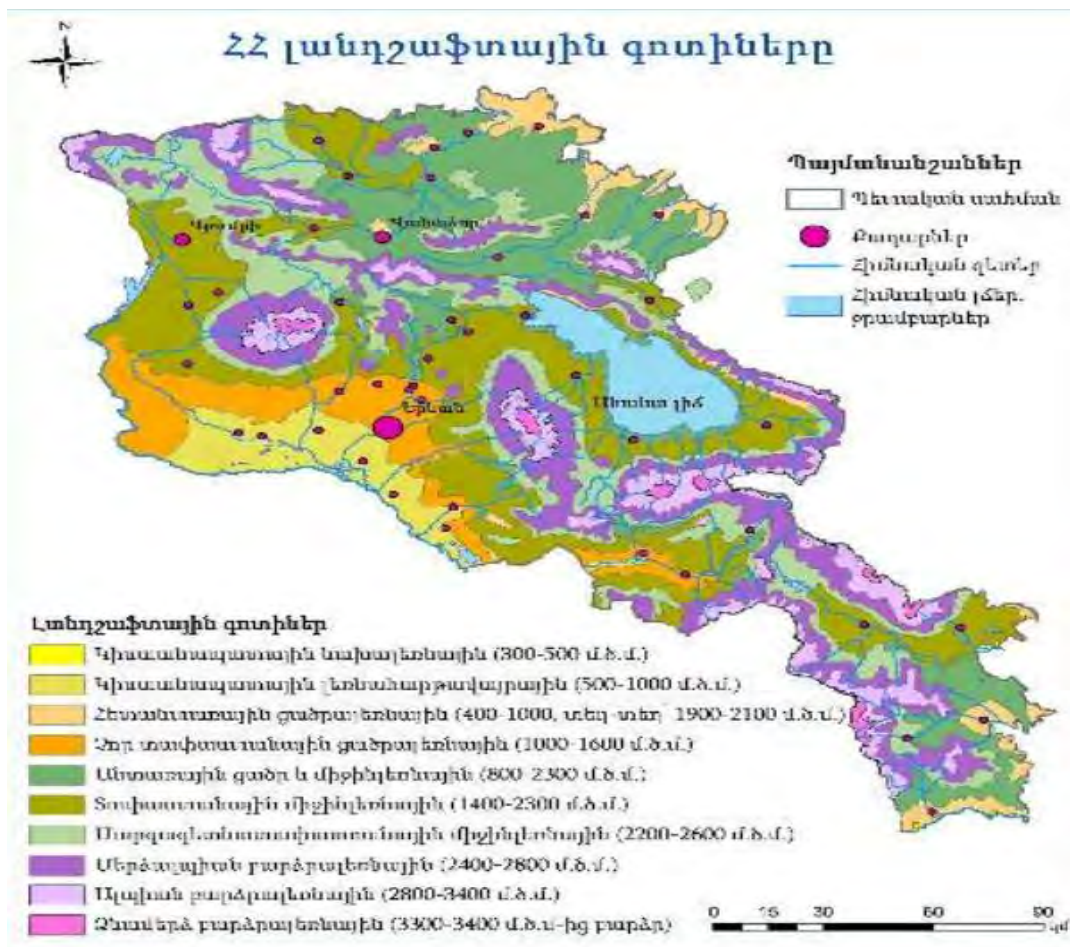
Սևանա լճի ջրի որակի մոնիթորինգն իրականացվել է Փոքր և Մեծ Սևանների 3 դիտակետերում՝ տարբեր խորության շերտերում: Մեծ Սևանի 22-րդ կայանի մոտ մակերևութային, 0.5մ և 5մ խորության շերտերում ջրի որակը երեք ամիսների ընթացքում գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), 10մ խորության շերտում ջրի որակը հոկտեմբերին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), նոյեմբերին և դեկտեմբերին՝ «միջակ» (3-րդ դաս), 20մ և 25մ խորության շերտերում ջրի որակը երեք ամիսների ընթացքում գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), 30մ խորության շերտում ջրի որակը հոկտեմբերին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս), նոյեմբերին և դեկտեմբերին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս): Փոքր Սևանի 4-րդ կայանի մոտ մակերևութային, 0.5մ և 5մ խորության շերտերում ջրի որակը հոկտեմբերին և նոյեմբերին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), դեկտեմբերին՝ «միջակ» (3-րդ դաս), 10մ և 20մ խորության շերտերում ջրի որակը երեք ամիսների ընթացքում գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), 30մ և 55մ խորության շերտերում ջրի որակը հոկտեմբերին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս), նոյեմբերին և դեկտեմբերին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս), 70մ և 80մ խորության շերտերում ջրի որակը հոկտեմբերին և նոյեմբերին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս), դեկտեմբերին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս): Փոքր Սևանի Այրիվանքի մոտ մակերևութային, 10մ, 20մ և 30մ խորության շերտերում ջրի որակը երեք ամիսների ընթացքում

գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), 5մ խորության շերտում ջրի որակը հոկտեմբերին և նոյեմբերին գնահատվել է «անբավարար» (4-րդ դաս), 40մ խորության շերտում ջրի որակը հոկտեմբերին և դեկտեմբերին գնահատվել է «վատ» (5-րդ դաս), նոյեմբերին՝ «անբավարար» (4-րդ դաս):

Գործունեության տարածքում մակերևութային ջրերը բացակայում են: Նախատեսվող գործունեության տարածքից ամենամոտ ջրային ռեսուրսը՝ գետը գտնվում է 270մ հեռավորության վրա:

9.6. Կենսաբազմազանություն.

Հողերի մշակումը, դաշտապաշտպան անտառաշերտերի ստեղծումը, խոտհարքերը, նաև հրդեհները բացասաբար են ազդում հանրապետության բուսածածկույթի և կենդանական աշխարհի վրա: Սևանա լճի և տարածքի կենսաբազմազանության պահպանման նպատակով ստեղծվել է «Սևան»ԱՊ-ը: Տարածաշրջանը լեռնային է և բնորոշվում է լանդշաֆտների ուղղաձիգ գոտիականությամբ՝ ցածր և միջին լեռնաանտառային, մարգագետնատափաստանային, մերձալպյան, ալպյան: Բնական անտառները՝ գիհի և կաղնի ծառատեսակներով ոչ մեծ կղզյակներով տեղակայված են Արեգունյաց լեռնաշղթայի ուղղաձիգ լանջերի վրա, իսկ առանձին ծառեր և ծառերի փոքր խմբեր հանդիպում են նաև լճափի այլ հատվածներում: Նկար 10

Բուսական աշխարհ. Տափաստանային գոտին Հայաստանի տարածքի ամենաընդարձակ գոտին է, որը սկսվում է 1500-1600 մ-ից, երկրի հյուսիսային հատվածում հասնում է մինչև 2000 մ բարձրության, իսկ հարավային հատվածում՝ 2400-2500 մ: Գոտին տափաստանային է և գորշ կարբոնատային, անտառային: Աչքի են ընկնում բուսական համակեցությունների բազմազանությամբ: Ծայրահեղ չորասեր, գուղձավոր, պնդաճիմ հացազգի խոտաբույսերի, փշաբարձիկավոր տարախոտերի առկայությունը բուսականության բնորոշ առանձնահատկություններից է:

Մարզի անտառ կազմող հիմնական ծառատեսակները հանդիսանում են սոճին, եղևին, բարդին, ուռենին, թեղին, հացենին, ակացիան, փշատենին և այլ փշատերև ու սաղարթավոր ծառատեսակներ: Սևանա լճի ջրից ազատված հողագրունտները ծածկված են արհեստական տնկարկներով (սոճի, չիչխան, բարդի և այլ):

Ցածրադիր վայրերում աչքի են ընկնում անապատներն ու կիսաանապատները, որոնք առաջացել են լճից ազատված ավազուտների վրա և ունեն երկրորդային ծագում: Այդ տեսակներից որպես ռելիկտային համակեցություններ պահպանվել են՝ տորֆային ճահճուտները, քարացրոնային և ժայռային բուսական խմբավորումները, փովոդ թփուտները՝ ցածրաճ գիհուտներ (*Juniperus depressa*) և այլն: Թփատեսակներից ամենամեծ մակերեսները զբաղեցնում է չիչխանը:

Նկար 10. Չիչխան

Տարածված են նաև արոսենու (արոսենի Կուզնեցովի (*Sorbus kuznetsqvii*), արոսենի Հայաստանի (*S.hajastana*), արոսենի հունական (*S.graeca*)), մասրենու (*Rosa spinosissima*, *R.canina*), ասպիրակի (*Spiraea crenata*), ալոճենու (*Crataegus orientalis*), ուռենու (*Salix caprea*) և այլ համակեցություններ:

Բնական բուսածածկույթին փոխարինվում են գալիս մշակաբույսերը՝ ցորեն, եգիպտացորեն, արևածաղիկ, պտղատու այգիները, իսկ ողողատներում՝ բանջարեղենի մշակությունը: (UNDP): Տարածաշրջանում կան անոթավոր բույսերի 1587 տեսակ, 32 ծառատեսակ, 102 թփերի տեսակ, 1146 բազմամյա խոտաբույս և 307 միամյա ու երկամյա բուսատեսակներ: Շուրջ 60 բուսատեսակներ համարվում են դեղաբույսեր և 100-ը՝ ուտելի են: Կան նաև 267 տեսակի սնկեր, որից 100 տեսակը ուտելի են և 24 տեսակը՝ թունավոր: Տեղանքում աճում են հացազգիներին պատկանող շատ բույսեր՝ շյուղախոտի (*Festuca sp.*), որումի (*Lolium sp.*) 95.1 և դաշտավլուկների (*Poa sp.*) տարբեր տեսակներ:

Ռելիեֆային առանձնահատկությունների շնորհիվ Սևանի ավազանի բուսականությունն ունի վառ արտահայտված մոզաիկ բնույթ՝ հարուստ և բազմազան: Սևանի ջրհավաք ավազանի տափաստանային գոտին՝ 1906-2400մ ծովի մակերևույթից բարձր է, հիմնականում ներկայացված է չոր և տիպիկ տափաստաններին բնորոշ խոտաբույսերով՝ շյուղախոտ, փետրախոտ և այլն: Այստեղ աճում են նաև գիհու, մասրենու, արոսենու, կծուխորի, այծատերևուկի և այլ թփուտներ: Բավական շատ են գազերը, ոգնաթփերը, որոնց

թվում կան մի շարք հազվագյուտ և անհետացող տեսակներ:

Սևան ազգային պարկի և պահպանական գոտու տարածքում գրանցված են մոտ 1.600 տեսակ բարձրակարգ բույսեր (Հայաստանում գրանցված բարձրակարգ բույսերի կեսից ավելի) այդ թվում՝ 55 հազվագյուտ ու անհետացող, 23 էնդեմիկ, որոնք աճում են միայն Սևանի ավազանում: Դրանք են Լրձուն Սևանի, Ոգնաթուփ Գաբրիելյանի և այլն: Բուսականությունը հիմնականում տափաստանային է՝ հացազգային, տարախոտա-հացազգային /*Festuca valesiaca* Gaudin, *F. ovina* L., *Koeleria albobii* Domin, *K. cristata* (L.) Pers., *Bothriochloa ischaemum* (L.) Keng, *Stipa capillata* L., *S. Lessingiana* Trin. Et Rupr., *S. Tirsa* Stev., *Elytrigia trichophora* (Link) Nevski, *Galium verum* L., տեսակներ *Agropyron*, *Andropogon*, *Scabiosa*, *Veronica*, *Artemisia*, *Achillea*, *Astragalus*/:

Կարմիր գրքում գրանցված են տարածաշրջանին բնորոշ՝ Խոզանափուշ Ֆյոդորովի-*Cousinia fedorovii* Takht, Լրջուն Սևանի-*Isatis sevangensis* N. Busch, Թրաշուշան հայաստանյան-*Gladiolus hajastanicus* Gabrielian, Հիրիկ Նրբագեղ - *Iris elegantissima* Sosn, Վիշապագլուխ ավստրիական - *Dracocephalum austriacum* L., Գառնառվույտ հայկական - *Oxytropis armeniaca* Sosn. ex Mulk.:

Նկար 11. Վիշապագլուխ ավստրիական

Նկար 12. Գառնառվույտ հայկական

Նախատեսվող արևային կայանի և ՕԳ-ի, ենթակայանի տարածքներում կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակները բացակայում են, տարածքը գտնվում է ակտիվ գործունեության գոտում, հարակից տարածքում առկա են արևակայաններ, ենթակառուցվածքներ:

Կենդանական աշխարհ. Կենդանական աշխարհը ներկայացված է ողնաշարավոր կենդանիների 330 տեսակներով՝ 44 տեսակ կաթնասուններ, որոնք պատկանում են հետևյալ կարգերին՝ գիշատիչներ(Carnivora), միջատակերներ(Insectivora), կրծողներ(Rodentia), չղջիկներ(Chiroptera), նապաստակներ (Logomorpha), սմբակավոր/կճղակավոր կաթնասուններ (Artiodactyla): Տարածաշրջանում հանդիպում են գայլ, աղվես, կզաքիս, փորսուղ, աքիս, լուսան, ոչ հաճախ նաև արջ:

Համաձայն «Գեղարքունիք 1» միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման նախագծի՝ մարզի տարածքում հաշվարկվում են 43 տեսակի փափկամարմիններ, 639 տեսակի հողվածոտանիներ, որոնք պատկանում են միջատներին: Դրանցից 6-ը Հայաստանի էնդեմներ են: Կապտաթիթեռը (*Maculinea nausithous* Bergs), որն

հայտնի է պարկի պահպանական գոտուց, գրանցված է Բնության պահպանության միջազգային միության Կարմիր ցանկում: Տվյալ տարածքում հանդիպող Կարմիր գրքում գրանցված կենդանական տեսակներից են նաև՝ Մարգագետնային մողես (*Darevskia praticola*), Հայկական որոր (*Larus armenicus*), Գորշ ականջեղ չղջիկ (*Plecotus auritus*):

Սևանա լճի ձկները ներկայացված են սաղմոնազգի-Salmonidae, սիգազգի Coregonidae և ծածանազգի-Cyprinidae ընտանիքներով: Սաղմոնազգիներին են պատկանում Սևանի իշխանը (*Sevan Trout-Salmo ischchan Kessler 1877*) իր 4 էկոլոգիական ենթատեսակներով՝ Ամառային բախտակ (*S. ischchan aestivalis*), Ձմեռային բախտակ (*S. ischchan ischchan*), Գեղարքունի (*S. ischchan gegarkuni*), Բոջակ (*S. ischchan danilewskii*): Սիգազգիների ընտանիքի ներկայացուցիչը կլիմայավարժեցված սիգն է (*Whitefish-Coregonus lavaretus*): Ծածանազգի ձկնատեսակներին են պատկանում լճի երկու էնդեմիկները՝ Սևանի կողակը (*Khrami carp Varicorhinus capoeta sevangi*) և Սևանի բեղլուն (*Sevan 17 barble-Barbus goktschaicus*): 1980-ական թվականների սկզբից լճում սկսել է հանդիպել նաև արծաթափայլ լճածածանը (*Crucian carp-Carassius auratus gibelio*), որը պատահաբար լիճ է ներթափանցել արարատյան դաշտի ջրային համակարգերից:

Տարածաշրջանում հանդիպում են նաև 4 տեսակի երկկենցաղներ՝ Ցատկողներ (*Salientia*) կարգին պատկանող՝ Լճագորտ (*Rana ridibunda*), Փոքրասիական գորտ (*Rana macrocnemis*), Կանաչ դոդոշ (*Bufo viridis*), Շելկովնիկովի ծառագորտ (*H.a.shelkovnikovi*):

Սողուններից հանդիպում են՝ Սպիտակափոր ժայռային, Նաիրյան ժայռային, Ռոստոմբեկովի ժայռային, Հայկական ժայռային, Վալենտինի ժայռային մողեսները, իսկ օձերից՝ սովորականը, ջրային լորտուները, պղնձօձը, լեռնատափաստանային իժը: Երկկենցաղներից առկա են կանաչ դոդոշը, լճագորտը, փոքրասիական գորտը և շելկովնիկի ծառագորտը[11]:

Ջրային կամ ջրաճահճային կենդանիների համար որպես ապրելավայր ծառայում են Սևանա լճի ջրերը, ափամերձ գոտու ճահճուտներն ու լիճ թափվող գետերի գետաբերանները: Վերջին 4 տասնամյակի ընթացքում Սևանա լճի մակարդակի իջեցումը, ինչպես նաև ճահճուտների արհեստական չորացումը, նախկին ժայռոտ ափերի վերացումը խիստ բացասաբար են անդրադարձել ավազանի կենդանական աշխարհի վրա, որը հատկապես ցայտուն կերպով արտահայտված է թռչունների վրա:

Սևանի ավազանում հանդիպում էին 267 տեսակի թռչուններ՝ ձկնկուլ (*Pelecaniformes*) - 4 տեսակ, արագիլ, տառեղ, ջրցուլ (*Ciconiiformes*) - 11 տեսակ, ֆլամինգո (*Phoenicopteriformes*) - 1 տեսակ, հոպոպ, սագեր, բադեր և այլն: Թռչուններից 48 տեսակը բնադրող են: Այսօր դրանցից շատերը՝ մոխրագույն սագը, տուրպան, կարմրակտուց և կարմրագլուխ բադերը, սպիտակագլուխ բադը (սավկան), չեն բնադրում լճի տարածքում: Էնդեմ հանդիսացող Սևանի ծովորորի համար բնական միջավայրը դարձել է էկոլոգիապես անկայուն: Պարկում մեծ պոպուլյացիաներով հանդիպում են՝ մեծ քնամուկը (*Glis glis*), պարսկական սկյուռը (*Sciurus persicus*), անտառային մուկը (*Apodemus sylvaticus*), այծյամը (*Capreolus capreolus*), լայնականջ ոզնին (*Tadarida teniotis*) և այլն:

ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված են՝ Կաթնասունների 6 տեսակ, (գործ արջը, ջրասամույրը, անտառային կատուն, բեզուարյան այծ-*Capra aegagrus Erxleben* և այլն), սողուններից 2 տեսակ(խայտաբղետ՝ Անդրկովկասյան բազմագույն մողեսիկ-*Eremias arguta transcaucasica* Darevsky, 1953) և փոքրասիական մողեսները- *Darevskia rostombekovi* Darevsky 1957), 39 թռչնատեսակներ (Հայկական որոր-*Larus armenicus*), վարդագույն հավալուսն - *Pelecanus*

onocrotalus Linnaeus, ձկնկուլը և այլն), սագանմաններից՝ սպիտակագլուխ բադ կամ սավկա - Oxyura leucocephala Scopoli, ձկներից՝ Սևանի իշխանը իր տարատեսակներով, Սևանի բեղլուն (Barbus goetschaicus Kessler) և Սևանի կողակը (Varicorhinus capoeta sevangi, Filippi) հողվածոտանիներից՝ Արիոն կապտաթիթեռ - Maculinea arion zara Jachontov, Մթնշաղային կապտաթիթեռ - Maculinea nausithous, Անտեսված կապտաթիթեռ - Agrodiaetus neglectus Dantchenko, Նինայի կապտաթիթեռ - Agrodiaetus ninae Forster, Թուրքական կապտաթիթեռ - Agrodiaetus turcicus Koçak, գրանցված են միջազգային միության Կարմիր գրքում:

Նկար 13. Հայկական որոր

Նկար 14. Կապտաթիթեռ

Դիտարկվող տարածքում և նրա հարակից տարածքներում բուսածածկը բացակայում է:

9.7 Պատմության և մշակութային հուշարձաններ.

Ճամբարակ քաղաքում կան բազմաթիվ պատմամշակութային հուշարձաններ: Համաձայն ՀՀ կառավարության 2007թ. մարտի 15-ի «ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՄԱՐՎՈՂ ԵՎ ՕՏԱՐՄԱՆ ՈՉ ԵՆԹԱԿԱ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԱՆՇԱՐԺ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» N 385-Ն որոշման՝ սահմանվում է Ճամբարակ քաղաքի և Աղբերք բնակավայրի պատմամշակութային հուշարձանների ցանկը:

ՀԱՄԱՐԱՐԱԿ քաղաք

Աղյուսակ 5

1	2	3	4	5	6	7	8
1			ԱՄՐՈՑ «ԳԱԼՈՒՍՏԱՔԱՐ»	Ք.ա. 2-1 հազ.	քաղաքի հս մասում, Գետիկի աջ ափին, «Գետիկ» հյուրանոցից 600 մ հս	<	1
2			ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	11-18 դդ.	քաղաքի հս մասում, Վերին Ճամբարակում, Գետիկի աջ ափին, Ճամբարակ-Թթուջուր	S	2: Ենթակայու- թյամբ ներկայաց- ված է 6 հուշար- ձան (2.1-2.6)

3		ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	11-20 դդ.	ճանապարհից աջ քաղաքի հս մասում, գործող գերեզմանոցի հվ, կողմում, սարավանջին	S	3
	3.1	Եկեղեցի	16-17 դդ.	գերեզմանոցի հվ-աե մասում	S	3.1: Ենթակայու- թյամբ ներկայաց- ված է 2 հուշարձան (3.1.1-3.1.2)
4		ԳՅՈՒՂԱՏԵՂԻ «ՂՈՒՇԻ ԲԱԿԵՐ»	16-18 դդ.	քաղաքից 0.5 կմ հս, Ճամբարակ-Վահան ճանապարհից ծախ	S	4
	4.1	Գերեզմանոց	16-18 դդ.		S	4.1: Ենթակայու- թյամբ ներկայաց- ված է 8 հուշարձան (4.1.1-4.1.8)
5		ԵԿԵՂԵՑԻ ՍԲ. ԳՐԻԳՈՐ	1029 թ.	քաղաքի մեջ, Վերին Ճամբարակի հս եզրին	<	5: Ենթակայու- թյամբ ներկայաց- ված է 12 հուշար- ձան (5.1-5.12)
	5.1	Գերեզմանոց	10-19 դդ.		S	5.13: Ենթակայու- թյամբ ներկայաց- ված է 4 հուշարձան (5.13.1- 5.13.4)
6		ԽԱՉՔԱՐ	10 դ.	քաղաքի մեջ, Վոլոդյա Ջազյանի տնամերձ հողամասում	<	6
7		ԽԱՉՔԱՐ	12-13 դդ.	քաղաքից 1 կմ հվ-աե, Ճամբարակ-Վահան խճուղուց ծախ	<	8
8		ԽԱՉՔԱՐ	12-13 դդ.	քաղաքի մեջ, Ներքին Ճամբարակում, Սամ- վել Բաբայանի տնա- մերձ հողամասում	<	9
9		ԽԱՉՔԱՐ	12-13 դդ.	քաղաքի մեջ, Ներքին Ճամբարակում, Վերգուշ Բաբայանի տան ցանկապատին	<	10
10		ԽԱՉՔԱՐ	12-13 դդ.	քաղաքի մեջ, Ներքին Ճամբարակում, Հրաչ Հարությունյանի տնա- մերձ հողամասում	<	11

11		ԽԱՉՔԱՐ	12-13 դդ.	քաղաքի մեջ, Ներքին Ճամբարակում, Ռադիկ Վերոյանի տան մոտ	Հ	12
12		ԽԱՉՔԱՐ	13 դ.	քաղաքի մեջ, Ներքին Ճամբարակում, Հրաչիկ Մելքումյանի տան մոտ	Հ	13
13		ԽԱՉՔԱՐ	14-15 դդ.	քաղաքի մեջ, Վերին Ճամբարակում, Վա- րագդատ Ղազարյանի տնամերձ հողամասում	Հ	14
14		ԽԱՉՔԱՐ	1455 թ.	քաղաքի մեջ, Մինաս- յանի տնամերձ հողամասում	Հ	15
15		ԽԱՉՔԱՐ	16-17 դդ.	քաղաքի մեջ, Ներքին Ճամբարակում, Հրաչ Հարությունյանի տնա- մերձ հողամասում	Հ	16
16		ԽԱՉՔԱՐ ՄԱՏԹԵՈՍ ԵՐԵՑԻ	10 դ.	քաղաքի մեջ, Վերին Ճամբարակի կենտրո- նում, աղբյուրի մոտ	Հ	7
17		ՀՈՒՇԱՂՔՅՈՒՐ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1950- ական թթ.	քաղաքի մեջ, Վերին Ճամբարակում	S	17
18		ՀՈՒՇԱՂՔՅՈՒՐ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1960 թ.	քաղաքի մեջ, հյուրանոցի դիմաց	S	18
19		ՀՈՒՇԱՐՁԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏՈՒՄ ԶՈՀՎԱԾՆԵՐԻՆ	1970- ական թթ.	քաղաքի մեջ, դպրոցի դիմաց	S	19

ԱՂԲԵՐՔ գյուղ

Աղյուսակ 6

1	2	3	4	5	6	7	8
1			ԳԵՐԵԶՄԱՆՈՑ	17-18 դդ.	գյուղից 10 կմ հս-ամ, Սևան-Ճամբարակ ճանապարհից ձախ, գյուղի ամառային արոտատեղում	S	1

Գործունեության տարածքը չի առնչվում նշված պատմամշակութային հուշարձանների հետ:

9.8. Բնության հուշարձաններ

Գեղարքունիքի մարզը, ինչպես նաև Սևանի ավազանը հարուստ են բնական հուշարձաններով: Մարզի տարածքում պահպանվել են բազմաթիվ միջնադարյան ճարտարապետական հուշարձաններ, առանձնապես ուշագրավ բնական հուշարձաններ, խառնարանային լճեր, խարամային կոներ, ընդարձակ քարային ծովեր:

ՀՀ Կառավարության 2008թ. օգոստոսի 14-ի N 967-Ն որոշման համաձայն՝ մարզում կան 15 բնության հուշարձաններ, որից 7-ը՝ երկրաբանական, 6-ը՝ ջրաերկրաբանական, 1-ը ջրագրական և 1-ը՝ կենսաբանական: Բնական հուշարձանների մի մասն ունի հատուկ պահպանվող տարածքների կարգավիճակ:

Աղյուսակ 7

	Երկրաբանական հուշարձաններ	
1	«Սևկատար» հրաբուխ	Գեղարքունիքի մարզ, Գավառ քաղաքից 20 կմ արլ
2	«Աժդահակ» հրաբուխ	Գեղարքունիքի մարզ, Գավառ քաղաքից 25 կմ հվ-արմ
3	Անանուն» ծալքավորում	Գեղարքունիքի մարզ, Սևանա լճի հս-արլ ափին, երկաթուղու պաստառի հատվածում, Սևան քաղաքի մոտ 45 կմ հեռավորության վրա
4	«Քարե ծով» քարացրոններ (չինգիլներ)	Գեղարքունիքի մարզ, Լճաշեն գյուղից 1 կմ դեպի խարամային քարհանք
5	«Անանուն» հրաբխային արտահայտված շերտավորություն	Գեղարքունիքի մարզ, Լճաշեն գյուղից 1 կմ հվ, հրաբխային խարամների գործող քարհանքի մոտ
6	«Արմաղան» հրաբուխ	Գեղարքունիքի մարզ, Մաղինա գյուղից 3.5 կմ արմ
7	«Հայրավանք» բրածո ֆաունա	Գեղարքունիքի մարզ, Հայրավանք գյուղից 2-3 կմ հս-ար
	Ջրաերկրաբանական հուշարձաններ	
1	«Սարանց» աղբյուր	Գեղարքունիքի մարզ, Գավառ քաղաքի Հացառատ թաղամասում, ծ.մ-ից 1937 մ բարձրության վրա
2	«Խաչերի» աղբյուր ծայրամասում	Գեղարքունիքի մարզ, Գավառ քաղաքի արմ ծայրամասում
3	«Անանուն» աղբյուր	Գեղարքունիքի մարզ, Ակունք գյուղի տարածքում, ծ.մ-ից 1980 մ բարձրության վրա
4	«Անանուն» աղբյուր	Գեղարքունիքի մարզ, Լճավան գյուղի տարածքում, ծ.մ-ից 2045 մ բարձրության վրա
5	«Անանուն» աղբյուր	Գեղարքունիքի մարզ, Կարճաղբյուր գյուղի հվ-արլ եզրին, ծ.մ-ից 1930 մ բարձրության վրա
6	«Վանքի աղբյուր» աղբյուրների խումբ	Գեղարքունիքի մարզ, Մարուխան գյուղի հվ ծայրամասում, ծ.մ-ից 1977 մ բարձրության վրա
	Ջրագրական հուշարձաններ	
1	«Ակնա» լիճ	Գեղարքունիքի մարզ, Ծաղկաշեն գյուղից 10 կմ արմ, Ակնասար լեռան լանջին
	Բնապատմական/կենսաբանական հուշարձաններ	
1	«Ենթալայան մարգագետին»	Գեղարքունիքի մարզ, Դրախտիկ գյուղի մոտ

Գեղարքունիքի մարզ, Սևանի լեռնաշղթայի լանջերի (Շորժա գյուղի շրջակայքում) առկա են նաև «Օֆիոլիտային ապարների» մերկացումները, ինչպես նաև ՀՀ Կառավարության 2021 թվականի հոկտեմբերի 21-ի N1718-Ն որոշմամբ հաստատված՝ Թառ (Կարմիր Կատար) հրաբուխ երկրաբանական հուշարձանը:

Նախատեսվող գործունեության և հարակից տարածքներում չկան բնության հուշարձաններ:

Նախատեսվող տարածքը «Ենթալպյան մարզագետին» Կենսաբանական հուշարձանից գտնվում է 4368 մ հեռավորության վրա:

9.9. Հատուկ պահպանվող տարածքներ.

Մարզի բնության հատուկ պահպանվող տարածք է «Սևան» ազգային պարկը՝ 150,1 հազ. հա մակերեսով: Այն գտնվում է շրջակա միջավայրի նախարարության կառավարման ներքո՝ «Սևան ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի գործառույթների միջոցով: Այն Պարկի տարածքը, համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2007 թվականի հունվարի 18-ի N 205-Ն որոշմամբ հաստատված «Սևան» ազգային պարկի 2007-2011 թվականների կառավարման պլանի, բաժանվում է հետևյալ տարածքագործառնական գոտիների՝

1) արգելոցային՝ ընդգրկում է «Արտանիշի», «Նորաշենի», «Լիճք-Արգիշի» և «Գիլլի» արգելոցները:

2) արգելավայրային՝ ընդգրկում է «Գավառագետի» և «Գիհի-կաղնուտային ռելիկտային» արգելավայրերը:

3) ռեկրեացիոն.

4) տնտեսական:

«Սևան» ազգային Պարկը հանրապետական նշանակության՝ բնության հատուկ պահպանվող տարածք է: Պարկի հողերը հատուկ պահպանվող տարածքներ են, որոնք ներառում են բնապահպանական, պատմական ու մշակութային և այլ նշանակության հողեր: Վերջիններիս վրա օրենքով սահմանված կարգով արգելվում է պարկի նպատակային նշանակությանը հակասող գործունեություն: Այլ հողատերերի, հողօգտագործողների և հողամասերի սեփականատերերի հողերը, ինչպես նաև ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց շենքերն ու կառույցները, որոնք գտնվում են պարկի սահմաններում, օգտագործվում են իրենց նշանակությանը համապատասխան՝ այդ անձանց կողմից պահպանելով բնապահպանական նորմերը՝ սահմանված սույն կանոնադրությամբ և Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ:

Գործունեության տարածքը գտնվում է «Սևան»ԱՊ-ից մոտ 563 մ հեռավորության վրա :

9.10. Սոցիալ-տնտեսական.

Նախատեսվող գործունեությունը իրականացվելու է Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական տարածքում:

Համաձայն ՀՀ Վիճակագրական կոմիտեի կայք էջի՝ Գեղարքունիքի մարզի տարածքը կազմում է 5351 քառ.կմ, ներառում է 5 քաղաքներ և 93 գյուղական բնակավայրեր: Մարզի տարածքում է գտնվում Սևանա լիճը և «Սևան»ԱՊ-ը: Մարզկենտրոնը Գավառ քաղաքն է: 2024թ. տարեսկզբի դրությամբ մարզի բնակչությունը կազմում է 213,2 հազ. մարդ:

Ներկայացվում է մարզի ներկա վիճակն ըստ ՀՀ վիճակագրական կոմիտեի / armstat.am/

կայք էջի:

Տարածքը Territory	5 351 քառ. կմ/ sq. km
Հայաստանի Հանրապետության տարածքում մարզի տարածքի տեսակարար կշիռը, % Territory share of the marz in the territory of the Republic of Armenia, %	18.0
Համայնքներ, 2024թ. տարեկգրի դրությամբ Communities, as of the beginning of 2024	5
Քաղաքներ Towns	5
Գյուղեր Villages	93
Բնակչության թվաքանակը 2024թ. տարեկգրի դրությամբ Population number as of the beginning of the year, 2024	213.2 հազ. մարդ/ ths. person
այդ թվում՝ including:	
քաղաքային urban	67.6 հազ. մարդ/ ths. person
գյուղական rural	145.6 հազ. մարդ/ ths. person
Հայաստանի Հանրապետության բնակչության ընդհանուր թվաքանակում մարզի բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը 2023թ., % Share of marz population in the total population of the Republic of Armenia 2023, %	7.1
Քաղաքային բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը 2023թ., % Share of urban population size 2023, %	31.7
Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր Agricultural land	345 083.3 հա/ ha
այդ թվում՝ վարելահողեր including: arable land	81 413.2 հա/ ha

Մարզում գյուղատնտեսական նշանակության հողատարածքները կազմում են 345 083.3հա, որից վարելահողերը՝ 81 413.2հա: Մարզում են գտնվում բազմաթիվ ոսկու, դոլոմիտի, բազալտի, ավազի, հրաբխային տուֆի հանքավայրերը: Շահագործվող հանքավայրերից մի մասին բաժին է ընկնում երկրում արդյունահանվող հանքաքարի զգալի մասը:

2023թ.-ին մարզի տնտեսության հիմնական ոլորտների տեսակարար կշիռները ՀՀ տնտեսության համապատասխան ոլորտների ընդհանուր ծավալում կազմել են.

- արդյունաբերություն 2.0 %,
- գյուղատնտեսություն 11.6 %,
- շինարարություն 4.6 %
- մանրածախ առևտուր 2.1 %
- ծառայություններ 0.8 %:

Մարզի տնտեսության առաջատար ճյուղը գյուղատնտեսությունն է, հատկապես հացահատիկի, կարտոֆիլի, բանջարեղենի և անասնաբուծական մթերքի արտադրությունները: Մարզի արդյունաբերության հիմնական ուղղությունը հանքագործական արդյունաբերությունն է: Մարզը հանդիսանում է ՀՀ-ում թարմ ձկան հիմնական մատակարարը: Բեռնաառևտրափոխադրումները մարզում իրականացվում են ավտոմոբիլային տրանսպորտով: Մարզի տարածքով անցնում է Երևան-Սևան-Դիլիջան հանրապետական նշանակության մայրուղին:

Ճամբարակ համայնք/քաղաք/ Գեղարքունիքի մարզի 5 խոշորացված համայնքներից մեկն է, խոշորացվել է Հանրապետության վարչատարածքային բաժանման մասին» ՀՀ օրենքում 09.06.2017թ.ՀՕ-93-Ն կատարված փոփոխության արդյունքում:

Ճամբարակ քաղաքը՝ նախկինում Կրասնոսելսկ, ձևավորվել է երեք բնակավայրերի միացումից՝ Կրասնոսելսկը, Վերին Ճամբարակն ու Ներքին Ճամբարակը: Տարածքը գտնվում է Արեգունի և Միավորի լեռնաշղթաների միջև՝ Գետիկ գետի հովտում: Մակերևույթը լեռնային է, մասնատված Գետիկով և նրա վտակներով: Տարածքը գտնվում է 1500-2800մ բարձրությունների վրա(առավելագույնը բարձրությունը Մուրղուզ լեռն է՝ 2993մ): Քաղաքի հեռավորությունը Երևանից կազմում է 119կմ, մարզկենտրոն Գավառից՝ 98կմ, Սևանա լճից՝ 15կմ: Համաձայն ՀՀ վիճակագրական Կոմիտեի կայք էջի՝ Ճամբարակ քաղաքի բնակչությունը 2024թ. տարեսկզբին կազմում է 5.6 հազ. մարդ: Տնտեսության առաջատար ճյուղը և բնակչության հիմնական զբաղվածության ոլորտը գյուղատնտեսությունն է: Տարածքով է անցնում հանրապետական նշանակության Սևան-Դիլիջան-Իջևան, Վարդենիս ճանապարհը, Սևան-Զոդ երկաթգիծը:

Կլիման բարեխառն է, չափավոր տաք, համեմատաբար խոնավ՝ լեռնամարգագետնային և լեռնատափաստանային գոտիներով:

Արդյունաբերությունը համեմատաբար թույլ է զարգացած: Քաղաքի արդյունաբերության հիմնական ուղղությունը մշակող արդյունաբերությունն է, որի մեջ առավել մեծ տեսակարար կշիռ ունի սննդի արդյունաբերությունը: Քաղաքի արդյունաբերության հիմնական ուղղությունը մշակող արդյունաբերությունն է, որի մեջ առավել մեծ տեսակարար կշիռ ունի սննդի արդյունաբերությունը: Բնակչության հիմնական զբաղմունքը գյուղատնտեսությունն է՝ հողագործությունը, անասնաբուծությունը: Համայնքում զարգացած է հիմնականում առտրի և սպասարկման ոլորտը՝ հացի, կաթնամթերքի, կահույքի և այլն:

Համայնքն ունի պատմամշակութային՝ 11-րդ, 15-16-րդ դարերի եկեղեցիներ, խաչքարեր, բնության հուշարձաններ, որոնք մեծ հետաքրքրություն ունեն զբոսաշրջության զարգացման համար: Համայնքն ունի հանրակրթական, արվեստի դպրոցներ, նախադպրոցական հաստատություններ, գործում է 1 հիվանդանոց:

Աղբերք բնակավայրը գտնվում է Հայաստանի Գեղարքունիքի մարզի Արտանիշ թերակղզու հյուսիսում՝ Արեգունի լեռնաշղթայի հարավ-արևելյան կողմում: Ծովի մակերևույթից 2100-2200մ բարձրության վրա: 1991թ բնակավայրը անվանակոչվել է Աղբերք: Հարակից է Սևան ազգային պարկին: Մարզկենտրոն Գավառից՝ 68 կմ հյուսիս-արևելք: Մայրաքաղաքից 110 կմ: Համաձայն Աղբերքի գլխավոր հատակագծի Աղբերք բնակավայրի տարածքը 3945.34 հա է, այդ թվում՝ գյուղատնտեսական նշանակության հողեր՝ 3662.32հա, բնակավայրի հողեր՝ 98,68 հա, արդյունաբերական ձեռնարկությունների՝ 3.31 հա, էներգետիկայի և տրանսպորտի օբյեկտների՝ 32,68 հա, հանգստի և պատմամշակութային օբյեկտների՝ 10.91հա, ազգային պարկ 134,6 Հստ գլխավոր հատակագծի բնակչության թիվը 408 մարդ է: Համաձայն ՀՀ վիճակագրության կոմիտեի կայք էջի՝ Աղբերք բնակավայրի բնակչությունը 2024. հունվարի 1-ի դրությամբ կազմում է 262 մարդ:

Բնակչությունը զբաղվում է անասնապահությամբ, այգեգործությամբ, բանջարաբուծությամբ, հացահատիկի և կերային կուլտուրաների մշակությամբ:

Համայնքի հիմնախնդիրները կապված են առկա համակարգերի վերանորոգման, արդիականացման, գյուղատնտեսական արտադրանքի վերամշակման և իրացման, իսկ բնապահպանական խնդիրները՝ Սևանա լճի և նրա էկոհամակարգերի վերականգնման և պահպանման հետ:

10. Նախատեսվող գործունեության բնութագիրը, հզորությունները, տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումները, օգտագործվող բնական ռեսուրսներ և նյութեր(շինարարության և շահագործման, փակման փուլեր)։

Նախատեսվող գործունեությունն իրականացվելու է Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական տարածքի 2 հողամասում՝ 7.796388 հա տարածքի վրա։ Համաձայն «ՀԷՑ»ՓԲԸ-ի կողմից տրված տեխնիկական պայմանի՝ նախատեսվում է կառուցել 6000կՎտ հզորության արևակայան, արևային կայանի տարածքում 6600 կՎԱ հզորության 35/0,8 կՎ լարման տրանսֆորմատորային ենթակայան և մալուխային գիծ։ Նախատեսվում է ենթակայանի միացումը նոր կառուցվող 110/35կՎ լարման 16000 կՎԱ հզորության տրանսֆորմատորային ենթակայանին։

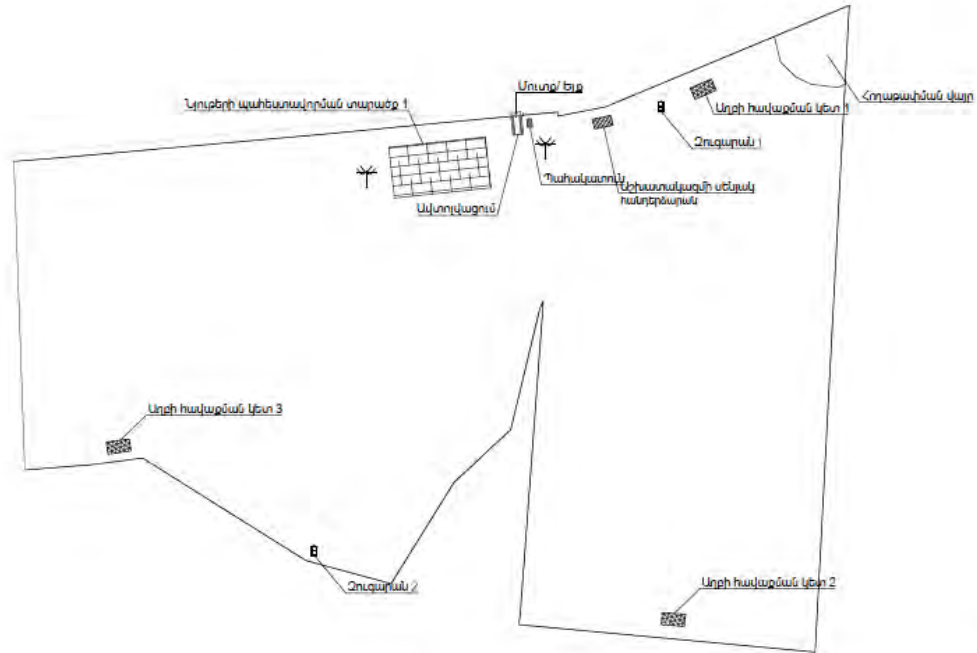
Գործունեությունն իրականացվելու է ՀՀ կառավարության 21 ապրիլի 2023 թվականի «Էլեկտրակայանների շահագործման անվտանգության կանոնները հաստատելու մասին» N 583-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան։

10.1 Շինարարության փուլ

Արևակայանի կառուցման համար նախատեսվում է շինհրապարակի կազմակերպում։ **Շինհրապարակ.** Գործունեության իրականացման համար կազմակերպվելու շինհրապարակ, որն ամբողջ գործունեության տարածքն է։

Շինհրապարակի կազմակերպման հատակագիծ.

Գծապատկեր 3

- Լուսավորության հենարան (2-Հատ) ճանապարհ
- Բոլորազարան քստակ (2-Հատ)
- Պահակատուն քստակ (1-Հատ)
- Անջատակազմի սենյակ (1-Հատ)
- Արդի հավաքման կետ (3-Հատ)
- Ավտոլվացում (1-Հատ)
- Նյութերի պահեստավորման տարածք (1-Հատ)

Արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի աշխատանքային նախագիծ				Հատակագիծ		
Ամս	Ամս	Ամս	Թվական	Թվական	Թվական	Թվական
1-10	11-20	21-31	2023	01	02	02
1-10	11-20	21-31	2023	Իրավաբանական հաստատագիր		

Շինհրապարակում տեղակայվելու է.

- պահակատուն՝ 1 հատ
- աշխատակազմի սենյակ/հանդերձարան
- նյութերի պահեստավորման տարածք
- հողաթաափման վայր
- բիոզուգարան՝ 2 հատ
- աղբի հավաքման կետ՝ 3 հատ
- լուսավորության հենարաններ՝ 2 հատ
- մեքենաների անիվների վազման հարթակ՝ 1 հատ, 8,0x3,5 մ չափերի:

Շինհրապարակն ապահովված է լինելու գիշերային լուսավորությամբ:

Շինարարության ժամանակ աշխատողների համար նախատեսվող ճաշարանը, գրասենյակը, տեղադրվելու են ժամանակավոր վազոն տնակներում:

Շինհրապարակի տարածքում կատարվելու է մեքենաների անիվների վազում, որի համար նախատեսված է 1 հատ անիվների վազման հարթակ՝ 8,0x3,5 մ չափերի: Անիվների վազում պահանջող մեքենաները պետք է անցնեն անիվների վազման սարքի միջով՝ շինհրապարակից դուրս գալուց առաջ: Շինհրապարակում մեքենաների անիվների վազումից առաջացած հոսքաջրերն ուղղորդվելու են դեպի տարածքում տեղադրվող բիոզուգարաններ: Իսկ շինարարական և անձրևաջրերից առաջացող հոսքաջրերը պլաստմասսե վերգետնյա խողովակներով, բակային սելավային ջրացանցի միջոցով հեռացվելու են դեպի տարածքում տեղադրվող 1 հատ համապատասխան տարողության պարզարան: Պարզարանում տեղի է ունենում մեխանիկական նստեցում: Պարզեցված ջուրը կօգտագործվի շինարարական աշխատանքների ժամանակ շինարարական հրապարակի ջրցանման և անիվների վազման համար, իսկ փոքր քանակներով նստվածքը կհեռացվի որպես շինաղբ:

Շինհրապարակը ցանկապատվելու է ժամանակավոր անթափանց ցանցաթաղանթով: Շինհրապարակն ապահովված է լինելու գիշերային լուսավորությամբ, էլեկտրականությամբ, պահպանվելու են անվտանգության և հակահրդեհային պայմանները:

Գործունեության ենթակա տարածքում բացակայում են ջրամատակարարման և ջրահեռացման, էներգամատակարարման, գազամատակարարման համակարգերը:

Տեխնիկա-տրանսպորտային միջոցներ. Շինարարության փուլում օգտագործվելու են տեխնիկա-տրանսպորտային միջոցներ, որոնք լինելու են Կապալառու կազմակերպության սեփական միջոցները կամ վարձակալվելու են այլ

կազմակերպություններից: Օգտագործվելու են, մասնավորապես.

- հորատող-1 հատ,
- հարթեցնող-1 հատ
- ինքնաթափ-1 հատ,
- ավտոաշտարակ-1 հատ,
- էքսկավատոր- 1 հատ և այլն:

Լուսավորություն և ջեռուցում. Շինարարական աշխատանքները կատարվելու են ցերեկային ժամերին:

Հողային ռեսուրսներ. Նախատեսվող գործունեության իրականացման ընթացքում կատարվելու են հողային աշխատանքներ՝ կայանի կառուցման ժամանակ արևային վահանակները կրող կոնստրուկցիաների հիմքերի համար նախատեսված հորատանցքերի և դեպի ենթակայան տանող ստորգետնյա էլեկտրական գծի անցկացման նպատակով խրամուղիների փորման, և լուսավորության հենասյունների տեղադրման, հողատարածքի ցանկապատման, ենթակայանում տրանսֆորմատորի տեղադրման, յուղընդունիչ հորի կառուցման հողային աշխատանքներ:

Ենթակայանի և մալուխագծերի կառուցման ժամանակ խրամուղիների և հենասյունների փորման արդյունքում հանվելու է մոտ 463,8մ³ գրունտ, որից 4,63մ³ հողաբուսաշերտ է, մնացած 459,17մ³ համայքի համաձայնությամբ տեղափոխվելու է 7կմ հեռավորության վրա գտնվող աղբավայր՝ համայնքի համաձայնությամբ:

Արևային կայանի հետ կապված գործողությունների արդյունքում հանվելու է մոտ 1450.5 թմ³ գրունտ, որից մոտ 145.1մ³ հանվող բուսաշերտի ծավալն է: 926.9մ³ ծավալի հողային զանգվածը կատարվելու է հետ լիցք, մնացած 378.513մ³–ը կհեռացվի աղբավայր:

Ընդամենը հանվելու է 1914.32մ³ հողային գրունտ, որից 926.9մ³ կատարվելու է հետ լիցք, մնացած 837.69մ³ կհեռացվի աղբավայր՝ համայնքապետարանի կողմից հատկացված վայր: Ընդհանուր հանվելու է 149.73մ³ ծավալի բուսահող: Բուսահողն օգտագործվելու է տարածքի բարեկարգման նպատակով:

Ջրային ռեսուրսներ. Աշխատողների համար խմելու ջուրը բերվելու է պատրաստի վիճակում՝ շշերով, ըստ պահանջի: Ջրցանի և տեխնիկական նպատակով օգտագործվելու է տեխնիկական ջուր, որը տարածք է բերվելու ջրցան մեքենաներով՝ պայմանագրային հիմունքներով՝ ըստ պահանջի: Տեխնիկական ջրի պայմանագիրը կկնքվի Կապալառու կազմակերպության կողմից՝ տեխնիկական ջրի մատակարարման լիցենզիա ունեցող ընկերության կամ անձի հետ՝ շինարարական աշխատանքների սկսվելու պահից:

Կեղտաջրերի հեռացում. Աշխատողներն օգտվելու են տարածքում տեղադրվող՝ 2 հատ շարժական 1,0*1,5 չափերի բիոզուգարաններից՝ լվացարանով:

Բիոզուգարանների մաքրումը կատարվելու է մասնագիտական կազմակերպությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Թափոններ. Շինարարության փուլում առաջանալու են թափոններ.

- աղտոտված լաթեր,
- կենցաղային աղբ
- մետաղական մնացորդներ(մետաղյա լարերի մնացորդներ):
- նյութերի մնացորդներ (ավազ, խիճ, բետոնի մնացորդներ, պլաստմասե իրեր):

Սոցիալական. Շինարարական աշխատանքներին ներգրավվելու են 20 մարդ՝ 8 ժամյա աշխատանքային գրաֆիկով:
Ներգրավվելու են համայնքի բնակիչներ, որոնք տարածք են հասնելու սեփական տրանսպորտային միջոցներով:

Բարեկարգում. Կառուցապատման ավարտից հետո կատարվելու է տարածքի բարեկարգում, թափոնների հեռացում, տարածքի հնարավորինս նախկին տեսքի բերում, օգտագործված ճանապարհների կարգաբերում: Կատարվելու է փոսերի, հենասյուների եզրային մասերի լիցք՝ հողային զանգվածով:

10.1. 1.Նախատեսվող գործունեության իրականացման ժամանակացույցը.

Ընդհանուր գործողությունները տևելու են 24 ամիս կամ 2 տարի՝ ըստ ժամանակացույցի, շինարարության ժամանակահատվածը տևելու է 22 ամիս կամ 572 օր:

Նախատեսվող գործունեությունն իրականացվելու է ըստ նախատեսված ժամանակացույցի՝ հերթականությամբ.

- Նախագծային աշխատանքներ:
- Հողային աշխատանքներ:
- Խրամուղիների քանդման, բետոնային աշխատանքներ:
- Կրող կոնստրուկցիաների տեղադրում:
- Մալուխների, ինվենտորների, վահանակների տեղադրում:
- Այլ էլեկտրասարքավորումների տեղակայում և այլն:

Ժամանակացույց (Սկիզբ)

</>	Աշխատանքի անվանումը	ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՏԵԿՆՈԼՈԹՅՈՒՆԸ ՀԱՐԱՅՆԵՐՈՎ																							
		1				2				3				4				5				6			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1	Համալիր փորձաքննություն և նախագծում																								
2	Սարքավորումների ձեռքբերում																								
3	Հողային աշխատանքներ																								
4	Հորատում և կողո կոնստրուկցիաների հիմքերի բետոնային աշխատանքներ																								
5	Խրամուղիների քանդման աշխատանքներ																								
6	Խրամուղիների նախապատրաստական աշխատանքներ																								
7	Մալուխների անցկացում																								
8	Խրամուղիների ետլիցք																								
9	Կրող կոնստրուկցիաների տեղադրում																								
10	DC խողովակների տեղադրում																								
11	Կահանակների տեղադրում																								
12	DC մալուխների մոնտաժում																								
13	Ավազակոպիչային ճանապարհի կառուցում																								
14	Ինվերտորների տեղադրում																								
15	AC վահանակների տեղադրում																								
16	Lan/Wi Fi համակարգի տեղադրում																								
17	Հողանցման համակարգի տեղադրում																								
18	Էլեկտրասարքավորումների մոնտաժում ենթակայանում																								
19	ԱՖԷԿ-ի միացումը 10/0.8կՎ լարման ենթակայանին																								
20	Կայանի կարգաբերում, գործարկում և ավարտական փուլ																								

Ժամանակացույց (Վերջ)

</>	Աշխատանքի անվանումը	ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՏԵԿՆՈԼՈԹՅՈՒՆԸ ՇԱՐՄՆԵՐՈՎ																							
		7				8				9				10				11				12			
		25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48
1	Համալիր փորձաքննություն և նախագծում																								
2	Սարքավորումների ձեռքբերում																								
3	Հողային աշխատանքներ																								
4	Հորատում և կրող կոնստրուկցիաների հիմքերի բետոնային աշխատանքներ																								
5	Խրամուղիների քանդման աշխատանքներ																								
6	Հետևողական կոնստրուկցիաների ձգում, տարածքի ցանկապատում																								
7	Մալուխների անցկացում																								
8	AC մալուխների տեղադրում																								
9	Կրող կոնստրուկցիաների տեղադրում																								
10	DC խողովակների տեղադրում																								
11	Վահանակների տեղադրում																								
12	DC մալուխների մոնտաժում																								
13	Ավազակալիմային ճանապարհի կառուցում																								
14	Ինվերտորների տեղադրում																								
15	AC վահանակների տեղադրում																								
16	Lan/Wi Fi համակարգի տեղադրում																								
17	Հողանցման համակարգի տեղադրում																								
18	Էլեկտրասարքավորումների մոնտաժում ենթակայանում																								
19	ԱՖԷԿ-ի միացումը 10/0.8կՎ լարման ենթակայանին																								
20	Կայանի կարգաբերում, գործարկում և ավարտական փուլ																								

Ժամանակացույց (Սկիզբ)

</>	Աշխատանքի անվանումը	ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՏԵԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՐԱԹՆԵՐՈՎ																							
		1				2				3				4				5				6			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1	Համալիր փորձաքննություն և նախագծում																								
2	Սարքավորումների ձեռքբերում																								
3	Հողային աշխատանքներ																								
4	Հորատում և կողոլ կոնստրուկցիաների հիմքերի բետոնային աշխատանքներ																								
5	Խրամուղիների քանդման աշխատանքներ																								
6	Խրամուղիների նախապատրաստական աշխատանքներ																								
7	Մալուխների անցկացում																								
8	Խրամուղիների ետլիցք																								
9	Կողոլ կոնստրուկցիաների տեղադրում																								
10	DC խողովակների տեղադրում																								
11	Վահանակների տեղադրում																								
12	DC մալուխների մոնտաժում																								
13	Ավազակուսիմային ճանապարհի կառուցում																								
14	Ինվերտորների տեղադրում																								
15	AC վահանակների տեղադրում																								
16	Lan/Wi Fi համակարգի տեղադրում																								
17	Հողանցման համակարգի տեղադրում																								
18	Էլեկտրասարքավորումների մոնտաժում ենթակայանում																								
19	ԱՖԷԿ-ի միացումը 10/0.8կՎ լարման ենթակայանին																								
20	Կայանի կարգաբերում, գործարկում և ավարտական փուլ																								

Ժամանակացույց (Վերը)

Հ/Հ	Աշխատանքի անվանումը	ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՏԵԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՔԱՅԵՐՈՎ																							
		7				8				9				10				11				12			
		25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48
1	Համալիր փորձաքննություն և նախագծում																								
2	Սարքավորումների ձեռքբերում																								
3	Հողային աշխատանքներ																								
4	Հորատում և կրող կոնստրուկցիաների հիմքերի բետոնային աշխատանքներ																								
5	Խրամուղիների քանդման աշխատանքներ																								
6	Հետևողական կոնստրուկցիաների ձգում, տարածքի ցանկապատում																								
7	Մալուխների անցկացում																								
8	AC մալուխների տեղադրում																								
9	Կրող կոնստրուկցիաների տեղադրում																								
10	DC խողովակների տեղադրում																								
11	Վահանակների տեղադրում																								
12	DC մալուխների մոնտաժում																								
13	Ավազակոպիչային ճանապարհի կառուցում																								
14	Ինվերտորների տեղադրում																								
15	AC վահանակների տեղադրում																								
16	Lan/Wi Fi համակարգի տեղադրում																								
17	Հողանցման համակարգի տեղադրում																								
18	Էլեկտրաարգավորումների մոնտաժում ենթակայանում																								
19	ԱՖԷԿ-ի միացումը 10/0.8կՎ լարման ենթակայանին																								
20	Կայանի կարգաբերում, գործարկում և ավարտական փուլ																								

10.1.2. Օգտագործվող բնառեսուրսներ և նյութեր.

Ջուր: Նախատեսվող գործունեության շինարարության և շահագործման փուլերում բնառեսուրսներից օգտագործվելու է ջուր՝ աշխատողների խմելու և կենցաղային կարիքները հոգալու նպատակով: Աշխատողների համար խմելու ջուրը բերվելու է պատրաստի վիճակում՝ շէրով, ըստ պահանջի: Ջրցանի և հողային գրունտի խոնավացման համար օգտագործվելու է տեխնիկական ջուր: Ջրցանի համար նախատեսվող տեխնիկական ջուրը բերվելու է ավտոցիստեռով՝ պայմանագրային հիմունքներով, համապատասխան լիցենզիա ունեցող անձանց կամ ընկերությունների կողմից: Պայմանագիրը կկնքի Կապալառու կազմակերպությունը՝ շինարարական աշխատանքների կատարման ժամանակ:

Ջուրը լցվելու է տարածքում տեղադրվող 2 հատ 2 տ տարողության բաքի մեջ: Ջրի մատակարարման հաճախականությունը կատարվելու է ըստ կարիքի: Տեխնիկական ջուրն ըստ անհրաժեշտության օգտագործվելու է հրդեհամարման, ջրցանի և անիվների լվացման համար:

Շինարարությունը տևելու է 572 օր, շինարարության ընթացքում աշխատելու են առավելագույնը 20 աշխատակից, որից 5-ը ԻՏՌ:

Տեխնիկական ջուրն ըստ անհրաժեշտության օգտագործվելու է տարածքի հրդեհամարման, մեքենաների անիվների լվացման, տարածքի ջրցանման համար:

ա) Շինանձնակազմի կենցաղային և տնտեսական ջրածախսը որոշվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$W_{\text{Է.ձ.}} = (n \times N + n1 \times N1) \times T, \text{ որտեղ}$$

n – ԻՏ աշխատողների, ծառայողների թվաքանակն է՝ 5 մարդ

N – ԻՏԱ ջրածախսի նորմատիվն է՝ 0.016 մ³օր/մարդ

$n1$ – սպասարկող աշխատողների թվաքանակն է՝ 15 մարդ

$N1$ – սպասարկողների ջրածախսի նորմատիվն է՝ 0.025 մ³օր/մարդ

T – աշխատանքային օրերի թիվն է՝ 572 օր:

$$W_{\text{խ.տ.}} = (5 \times 0.016 + 15 \times 0.025) \times 572 = 260,26 \text{ մ}^3/\text{շին. ժամ. կամ } 0,455 \text{ մ}^3/\text{օր:}$$

Ելնելով տարածքի կլիմայական պայմաններից, ինչպես նաև անվտանգության կանոններից շահագործման փուլում տարածքի ջրցան չի նախատեսվում:

Մեքենաների անիվների լվացման համար Շինարարության փուլում նախատեսվում է մեքենաների լվացում՝ 2-3 հատ, օրը 1 անգամ հաճախականությամբ, տեղադրվելու են 1 հատ լվացման կետ, ջրաքանակի նորման ընդունված է 0,8լ/վրկ:

$$Q_2 = 0.8 \times 1 = 0,8 \text{ լ/վրկ}$$

Ջրցանի համար օգտագործվող ջրի ծախսը որոշվում է հետևյալ կերպ՝

$$U1 = S1 \times K1 \times T, \text{ որտեղ՝}$$

$S1$ – ջրվող տարածքի մակերեսը 2300 մ², (շինհրապարակ, ճանապարհներ)

$K1$ – 1 մ² օրական ջրցանի նորմը, 0.0015 մ³,

T – ջրցանի ժամանակահատվածը օրերով՝ 104 (առավելագույնը 104օր) հողային աշխատանքների ժամանակ:

$$U1 = 2300 \times 0.015 \times 104 = 3588 \text{ մ}^3/\text{շին. ժամ:}$$

Օգտագործվող նյութեր.

Գործունեության իրականացման ընթացքում օգտագործվելու են հետևյալ նյութերը.

- մալուխ

- մետաղ՝ ալյումին, պղինձ
- մեկուսիչ նյութեր
- բետոն, ամրան
- մետաղական խողովակներ
- մետաղական շերտապողպատ
- խիճ
- մետաղական ցանց
- փայտանյութ:

Հաղորդալարերը լինելու են պղինձ-ալյումինե:

Արևակայանի, և ենթակայանի կառուցման, համար օգտագործվելու է բետոնանյութ, որը բերվելու է պատրաստի վիճակում, մասնագիտացված կազմակերպություններից՝ պայմանագրային հիմունքներով: Բետոնն օգտագործվելու է հիմնականում արևակայանում մետաղական կոնստրուկցիաների հիմքերի բետոնացման աշխատանքների, հենասյուների, ցանկապատի, լուսավորության վահանակների տեղադրման, պահակակետի, ենթակայանի կառուցման ժամանակ: Շինարարության համար նախատեսված նյութերը մատակարարվելու են համապատասխան մասնագիտացված կազմակերպություններից:

Անհրաժեշտ շինանյութերը գործունեության վայր են բերվելու ըստ տեսակների և անհրաժեշտության, տեղադրվելու են տակդիրների վրա: Տարածքում վառելիքի պահեստավորում չի նախատեսվում:

Շահագործման փուլում բնառեսուրսների օգտագործում չի նախատեսվում, գործելու է միայն էլեկտրամատակարարման համակարգը:

10.2. Շահագործման փուլ.

Արևային կայան: Նախատեսվում է կառուցել 7.57341 ՄՎտ պիկային հզորությամբ ֆոտովոլտային կայան: Համաձայն ընկերությանը տրված լիցենզիայի կառուցվելու 6000ՄՎտ հզորության արևային կայան:

Արևային էլեկտրակայանի տեղադրման համար նախատեսվում է կառուցել մետաղական կոնստրուկցիաներ, որոնք ամրացվում են գետնին երկաթբետոնյա հիմքերով: Ֆոտովոլտային կայանի գեներատորային մասը նախատեսվում է կառուցել 12946 հատ բազմաբյուրեղային ֆոտովոլտային վահանակներով 585Վտ առավելագույն հզորությամբ, որոնք 20 հատ 300կՎտ ելքային հզորությամբ փոխակերպիչների փոփոխական հոսանքի ելուստներից մալուխներով միանում են ենթակայանի 0.8կՎ լարման գլխավոր ընդունիչ վահաններին:

Ընտրվել են JKM585N-72HL4-BDV ֆիրմային արտադրության 22.65% ՕԳԳ-ով, IP 68 տիպի, 585Վտ առավելագույն հզորությամբ բազմաբյուրեղ ֆոտովոլտային մոդուլներ, մեկ մոդուլի չափսերը՝ 2278x1134x30մմ: Փոխակերպիչները Huawei արտադրության, մոդելը SUN2000-300KTL-H2 300կՎտ ելքային հզորության, ցանցային տեսակի, 6 MPPT (Maximal Power Point Tracker) 28 մուտքերով: 300կՎտ հզորությամբ փոխակերպիչները ունեն 28-ական հաստատուն հոսանքի մուտք, որոնց միացվում են 26 կամ 23 հատ հաջորդաբար միացված ֆոտովոլտային պանելներով: Փոխակերպիչները Huawei արտադրության, մոդելը SUN2000-300KTL-H2 300կՎտ ելքային հզորության, ցանցային տեսակի, 6 MPPT (Maximal Power Point Tracker) 28 մուտքերով: Փոխակերպիչի հաստատուն հոսանքի " + " և " - " շղթաների մուտքերը պաշտպանված են 15Ա հովիչներով: 300կՎտ հզորությամբ փոխակերպիչներն ունեն 28-ական

հաստատուն հոսանքի մուտք, որոնց միացվում են 26 կամ 23 հատ հաջորդաբար միացված ֆոտովոլտային վահանակներով: Մոդուլների և փոխակերպիչների համար նախատեսված են MC4 տիպի կոնեկտորներ: Արևային էլեկտրակայանի տեղադրման համար նախատեսվում է կառուցել ցինկով գալվանապատված մետաղական կոնստրուկցիաներով, և բետոնե հիմքերով ամրացված հողի վրա: Ֆոտովոլտային վահանակները տեղադրվում են կոնստրուկցիայով հորիզոնի նկատմամբ 24° թեքվածությամբ: Ֆոտովոլտային վահանակների կոնստրուկցիաները նախատեսված են մինչև 35մ/վ քամու արագության համար (տարածքում քամու առավելագույն արագությունը ըստ շինարարական կլիմայաբանություն նորմերի 24մ/վ է, (ՀՀՇՆ 22-01-2024):

Վահանակները տեղադրվելու են 2,936ա մակերեսի վրա: Արևային վահանակների մաքրում կամ լվացում չի նախատեսվում, խիստ անհրաժեշտության դեպքում այն կիրականացվի չոր եղանակով:

Արևակայանի մալուխագիծ. Ֆոտովոլտային վահանակների շղթաները միմյանց միացվում են վահանակների մուտքին 4մմ² (EU)/12AWG(US), L=1200մմ և PV1-F1x4մմ² մալուխներով: Յուրաքանչյուր փոխակերպիչից դեպի ՏԵ ցածր լարման վահաններ էլեկտրամատակարարումն իրականացվում է այլումնեն հաղորդաջղերով պոլիվիլիքլորիդե մեկուսացմամբ, հարթ ժապավենով մետաղե զրահով, որի բարձիկներում պաշտպանիչ շերտի բացակայում է, արտաքին ծածկույթը պոլիվիլիքլորիդ նյութից ABB6IIIԵ տիպի 3x150մմ² հատույթի մալուխագծով: Մալուխները խրամուղու մեջ տեղադրելուց առաջ փորված խրամուղու մեջ պատրաստվում է 100մմ հաստությամբ ավազե անկողին, այնուհետև տեղադրվում են մալուխները և ծածկվում 150մմ ավազե շերտով, որից հետո խրամուղին լցվում է ավազակոպճային խառնուրդով՝ մալուխից 250մմ բարձրության վրա տեղադրելով ազդանշանային ժապավեն, որից հետո խրամուղին լցվում է ավազակոպիճով: Մալուխները խրամուղում տեղադրվում են գետնից 0.7մ խորության վրա՝ օձաձև, ջերմային դեֆորմացիաներից խուսափելու համար: Մալուխները կարճ միացման և գերբեռնվածության հոսանքներից պաշտպանվում են մուտքային եռաֆազ 315 Ա ավտոմատ անջատիչներով: Բաց տարածքում տեղակայվող ավտոմատ անջատիչները IP 65 տիպի են, իսկ փակ տարածքում՝ IP 31 տիպի:

<<Ֆլեքս Էներջի>> ՍՊԸ-ի կողմից կառուցվող արևային կայանի 35կՎ մալուխագիծը դուրս է գալիս 05-009-0265-0106 կադաստրային ծածկագրով իրեն պատկանող տարածքից և համայնքային ճանապարհով /Համայնքի համաձայնությամբ/ մտնում և մոնտաժվում է <<Բրայթ Էներջի>> ՍՊԸ-ին սեփականության իրավունքով պատկանող 05-009-0265-0110 կադաստրային ծածկագրով հողատարածքով /<<Բրայթ Էներջի>>-ի համաձայնությունը կցված է, հավելված 6: /, այնուհետև միանում է 110/35կՎ տրանսֆորմատորային ենթակայանին:

Ընդ որում ներքևում նշված կոորդինատներով հատվածում մալուխները մոնտաժվում են նույն խրամուղով, իրարից 100մմ հեռավորության վրա:

5	8519878.2255	4488826.9702
6	8519680.2526	4488841.8194
7	8519631.1465	4488850.8815
8	8519630.8764	4488823.3643

9	8519651.1634	4488779.5849
10	8519645.4681	4488730.5086
11	8519650.3958	4488723.7154

Պաշտպանական հողանցում. կատարվելու է Ֆոտովոլտային կայանի հողանցում: Հողի մակերևույթին 0.6մ խորության վրա հավաքվում է հողանցման սարքվածքը (կոնտուրը), որը բաղկացած է.

- հողանցման հորիզոնական հաղորդիչից (40x4 շերտապողպատ),
- հողանցման հաղորդաձողից (50x50x5, L=1.5մ անկյունակ),
- հողանցման հաղորդալարերից:

Հողանցման դիմադրությունը տարվա ցանկացած եղանակի չափեր է գերազանցի 40հմ: Պաշտպանական հողանցումն իրականացվում է հողանցման հաղորդալարերով: Այդ նպատակով ֆոտովոլտային վահանակների այլումինե իրանը հողանցման հաղորդալարով միացվում է հողանցման համակարգին: Բոլոր մետաղական ոչ հոսանքատար սարքավորումները կհողանցվեն:

Ներտարածքային լուսավորության համակարգ. ներառված են կառուցվող լուսավորության հենարանների տեղադրումը, ստորգետնյա մալուխագծերի անցկացումը, լուսավորության ավտոմատ ղեկավարման արկղի մոնտաժումը և սնուցումը 25կՎԱ/0.8/0,4կվ ՏԵ-ի 0,4կվ վահանից: Լուսավորության հաշվարկն իրականացվել է Dialux համակարգչային ծրագրով՝ 3D մոդելավորմամբ, համաձայն՝ ՀՀՇՆ 22-03-2017 նորմերի: Հաշվարկի միջոցով ընտրվել է լուսավորության հենարանների բարձրությունը, միջհենարանային հեռավորությունները, լուսարձակների հզորությունը և թեքման անկյունը: Լուսավորության ցանցը կառուցվում է 4մ բարձրության մետաղական բարձակներով, հենարաններով (բարձրությունը սահմանափակված է հաշվի առնելով ստվերների առկայությունը ֆոտովոլտային վահանակների վրա):

Մնող մալուխներն անցկացվում են ստորգետնյա եղանակով: Լուսավորությունը կառավարվում է Տ/Ե-ում պատին տեղադրվող լուսավորության ղեկավարման արկղից (ԼՂԱ): ԼՂԱ-ն ունի ավտոմատ և ձեռքի կառավարման ռեժիմներ: Ավտոմատ կառավարումն իրականացվում է ըստ բնական լուսավորվածության աստիճանից:

Ենթակայան. Նախագծով նախատեսվում է թվով 1 հատ 6600կՎա հզորությամբ 35/0,8կՎ լարման ենթակայան, 75,6մ² տարածքով: Ենթակայանը մալուխային գծով նախատեսվում է միացնել 110/35 կՎ տրանսֆորմատորային ենթակայանին: Ենթակայանի կառուցման համար նախատեսվում է տեղադրել 6600ԿՎԱ հզորության, 35/0,8կՎ լարման տրանսֆորմատորային լրակազմ JUPITER-6000K-H1 տիպի: JUPITER-6000K-H1 լրակազմը բաղկացած է երեք բաժիններից՝

- Ցածր լարման բաժին, որում գտնվում են 0,8կՎ վահանները,
- Տրանսֆորմատորի բաժին, որում տեղադրված է 6600կՎԱ հզորության, 35/0,8կՎ լարման յուղային երկփաթույթ տրանսֆորմատոր
- Բարձր լարման բաժին, որում տեղադրված են 35կՎ անջատիչներ և 35կՎ գերլարման սահմանափակիչներ:

Համաձայն տեխնիկական պայմանի՝ ենթակայանը միանալու է նոր կառուցվող 16000կՎԱ հզորության 110/35կվ լարման ենթակայանին՝ 35կՎ լարման էլեկտրահաղորդման գծի միջոցով: Հաշվառքն իրականացվում է 110/35կՎ ենթակայանի 35կՎ կողմում: /Նշված

ենթակայանը համաձայն՝ Օրենքի 12-րդ հոդվածի թվարկված գործունեություն չէ և ենթակա չէ շրջակա միջավայրի վրա ազեցության և փորձաքննության, ուստի վերջինիս վերաբերյալ տեղեկատվություն չի ներկայացվում/:

Կոնտեյներում ներկառուցված է նաև 5կՎ հզորությամբ սեփական կարիքների չոր տրանսֆորմատոր: Տրանսֆորմատորի լրակազմը նախատեսված է տեղադրել հավաքովի մոնոլիտ հիմքի վրա:

Ուժային տրանսֆորմատորի տակ նախատեսված է յուղահավաք, որը պետք է ներառի ամբողջ յուղը և հրդեհի մարման ժամանակ օգտագործվող ջուրը:

Ենթակայանի մալուխագիծ. Նախագծվող 35կՎ ՄԳ-ի երկարությունը 922մ է, որից 7մ կոնստրուկցիայով, 905մ գրունտային հատվածով խրամուղով, 10մ անցուղիով: 35կՎ ՄԳ-ի մալուխն ընտրվել է АПБПг-35 3x50/25մ² կտրվածքի: Մալուխն անցկացվում է հողում, ավազե լցվածքով խրամուղու մեջ և պաշտպանվում է/բ սալերով: Մալուխի անցկացման խորությունը 1մ է: Մալուխը տեղադրվում է օձաձև, ջերմային դեֆորմացիաներից խուսափելու համար: Մալուխը խրամուղու մեջ տեղադրելուց առաջ փորված խրամուղու մեջ պատրաստվում է 100մմ հաստությամբ ավազե անկողին, այնուհետև տեղադրվում է մալուխը և ծածկվում է 150մմ ավազե շերտով, որից հետո տեղադրվում է է/բ սալ և խրամուղին լցվում է ավազակոպիձով: Ուղեգծի ամբողջ երկայնքով մալուխները մոնտաժվում են սեփական տարածքով:

Սեփական կարիքներ. Արևային կայանի սեփական կարիքների ապահովման համար լրակազմի մեջ տեղադրված 5կՎԱ հզորությամբ տրանսֆորմատորը բավարար չէ: Սեփական կարիքներն ամբողջությամբ բավարարելու համար, ենթակայանի տարածքում նախագծով նախատեսված է ТМГ տիպի 0.8/0.4կՎ լարման 25կՎԱ հզորությամբ տրանսֆորմատորի տեղադրում: Այդ նպատակով կոնտեյների կողքը տեղադրվում է սեփական կարիքների պահարան, որի մեջ տեղադրվում է վերը նշված տրանսֆորմատորը: Պահարանում նաև տեղադրվում է 40Ա մուտքային ավտոմատանջատիչ և երկու ելքային խմբի համար նախատեսված վահանակ: Տրանսֆորմատորի սնումն իրականացվում է լրակազմի 0,8կՎ հաղորդադրողից՝ АББГ-0.66 4x16մմ² մալուխով:

Ենթակայանի հողանցում և շանթապաշտպանություն. Հողանցման արտաքին կոնտուրն իրականացվում է 40x4 շերտապողպատով, որը տեղադրվում է հողում 0,7մ խորությամբ և ուղղահայաց էլեկտրոդներով (անկյունակներ) 50x50x5մմ՝ 2մ երկարությամբ:

Բոլոր միացումներն իրականացվում են եռակցումով: Բոլոր մետաղական կոնստրուկցիաներն անհրաժեշտ է միացնել հողանցման կոնտուրին: Հողանցման սարքվածքի դիմադրությունը տարվա յուրաքանչյուր պահին չպետք է գերազանցի 4 Օհմ-ը: Հողանցման սարքվածքի մոնտաժից հետո անհրաժեշտ է ստուգել դիմադրությունը, չբավարարելու դեպքում ավելացնել էլեկտրոդներ:

Կայծակի ուղիղ հարվածներից ենթակայանի պաշտպանությունն իրականացվում է 1հատ СВ-105 տիպի է/բ հենասյան վրա տեղադրված շանթարգելով՝ 13մ ընդհանուր բարձրությամբ:

Կրակմարիչներ. Ենթակայանի տարածքում նախատեսվում է հակահրդեհային, ծխի և ջերմաստիճանի տվիչներ:

Տեսահսկման համակարգ. Նախատեսված է նաև ընդհանուր տարածքի տեսահսկում և ազդանշանային համակարգ, ծխի տվիչներ: Տեսահսկման համակարգն ապահովում է պահպանվող տարածքի շուրջօրյա տեսահսկում, ինֆորմացիայի գրանցում և արտացոլում պահակատան էկրանին: Տարածքի տեսահսկման համակարգը բաղկացած է հասցեավոր

տեսախցիկներից, ինֆորմացիոն ստորգետնյա մալուխներից, ցանցային կոմուտատորներից: Ինֆորմացիոն և տեսահսկման բոլոր մալուխներն անցկացվում են խողովակներով:

Պահակակետ. Պահեստային շինություն. տարածքում կառուցվելու է պահակակետ, որը ներառելու է պահեստային շինություն՝ ներքին հարդարումով: Հատակագծում շինությունն ունի ուղղանկյուն տեսք՝ 6.58 x 4.9մ արտաքին չափերով, հարկի մաքուր բարձրությունը 2.8 մ է: Պահակատան շինությունում նախատեսվում է առանձնացված տարածք, որն օգտագործվելու է որպես պահեստ՝ վնասված վահանակների ժամանակավոր պահման համար: Արտաքին պատերը կրող են, իրականացված երկշերտ կանոնավոր շարվածքի տուֆ քարից: Ծածկն իրականացված է միաձույլ ե/բ-ից, հատակը՝ ջրամեկուսիչ բիտումով: Տանիքը՝ միաթեք է: Մոնիթորինգի նպատակով տեղադրվելու են հեռուստացույց, մոնիտոր՝ անվտանգության համակարգերի արդյունքներին հետևելու համար:

Ցանկապատում. Տարածքը ցանկապատվում է 2մ բարձրության, մետաղական ցանկապատով:

11. Շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները, մարդու առողջություն(շինարարության և շահագործման փուլեր).

Գործունեության իրականացման ենթակա տարածքը ներառում է ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական տարածքը: Գործունեությունն իրականացվելու է 7.796388 հա տարածքի վրա: Համաձայն ընկերությանը տրված լիցենզիայի կառուցվելու 6000ՄՎտ հզորության արևային կայան, 35/0.8ԿՎ 6600ԿՎԱ հզորության ենթակայան: Ենթակայանը մալուխային գծով նախատեսվում է միացնել կառուցվող 110/35 կՎ տրանսֆորմատորային ենթակայանին:

Արևային կայանի կառուցման շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները և ռիսկերը շինարարության և շահագործման փուլերում հիմնականում կապված են՝

- օդային ավազանի՝ պայմանավորված շինտեխնիկայի, հողային աշխատանքների արդյունքում օդային ավազան ծխագազերի, փոշու արտանետումների,
- ջրային և հողային ռեսուրսների օգտագործման,
- կենսաբազմազանության, լանդշաֆտի փոփոխությունների,
- արտակարգ իրավիճակների առաջացման,
- թափոնների կառավարման,
- շինարարության ընթացքում աշխատանքի անվտանգության և մարդու առողջության հետ:

Արևային ֆոտովոլտային կայանը էլեկտրաէներգիայի ստացման ամենատարածված ձևերից մեկն է: Դրա միջոցով հնարավոր է դառնում արևի էներգիան կերպափոխելու էլեկտրական հաստատուն կամ փոփոխական հոսանքի, և ունենալ մատչելի գներով

էլեկտրաէներգիայի սպառում, ինչը կարևոր է բնառեսուրսային վառելիքից զուրկ Հայաստանի հանրապետության համար:

Էլեկտրահաղորդման գծերի կառուցման բոլոր տարրերը պետք է համապատասխանեն ազգային ստանդարտներին, շինարարական նորմերին, տեխնիկական կանոնակարգի (ՏԿ)-ի պահանջներին:

Գործունեության իրականացման ընթացքում ենթակառուցվածքների փոփոխություններ չեն առաջանալու, կատարվելու են միայն հողային աշխատանքներ:

ՇՄԱԳ-ի հիմնական նպատակն է գործունեության իրականացման արդյունքում վեր հանել շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա հնարավոր բոլոր ազդեցությունները, մշակել ազգային և միջազգային ստանդարտներին համապատասխան բնապահպանական և սոցիալական մեղմման ուղղված միջոցառումներ և ներկայացնել դրանց արդյունավետ իրականացման մեխանիզմները: Շրջակա միջավայրի գնահատումները կատարելու համար հիմք են հանդիսացել գործունեության իրականացման նախագիծը, վերջինիս վերաբերյալ գոյություն ունեցող գրականությունը, համակարգչային տեղեկատվությունը, քարտեզագրական նյութերը, համայնքի և այլ կառույցների կողմից տրված տեղեկատվությունը, կարծիքները, առաջարկությունները:

Կատարվել է նաև գոյություն ունեցող բնապահպանական և սոցիալական ելակետային պայմանների ուսումնասիրություն, որի հիման վրա գնահատվել են այն բոլոր ազդեցությունները, որոնք կառաջանան արևային կայանի շինարարության և շահագործման ընթացքում: Նախատեսվող գործունեության տարածքը ընտրվել է այնպես, որպեսզի նվազագույնի հասցվի շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունը: Տարածքի հողի նպատակային նշանակությունը փոխվել է՝ էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների:

Շահագործման փուլում շրջակա միջավայրի վրա հնարավոր ազդեցությունները կապված են լինելու արևային կայանի, ենթակայանի անվտանգ շահագործման, հողային ռեսուրսների հնարավոր աղտոտման, ինչպես նաև թափոնների առաջացման և կառավարման հետ:

11.1 Օդային ավազան. Շինարարության փուլ.

Գործունեության իրականացման հետևանքով օդային ավազան լինելու են արտանետումներ ծխագազերի տեսքով՝ ավտոտրանսպորտի և շինարարական տեխնիկայի շահագործումից, ինչպես նաև հողային աշխատանքների (փորման, բեռնման, բեռնաթափման), ճանապարհների օգտագործման ժամանակ առաջացող փոշու տեսքով: Շահագործվող տեխնիկայի և շին հրապարակի անկազմակերպ փոշու արտանետումների հաշվարկի արդյունքները.

Աղյուսակ 8

Վնասակար նյութը	Տեսակարար արտանետումները, գ/կգ	Արտանետումները	
		գ/վրկ	տ/շին. Ժամանակահատված: /1040 ժամ/

CO (ածխածնի մոնօքսիդ)	36.4	0.1	0,0025
CH (ածխաջրածիններ)	0,243	0.000675	0.0025
NO2 (ազոտի օքսիդներ, երկօքսիդի հաշվարկով)	42.3	0.11	0,0416
ՊՄ (պինդ մասնիկներ)	4.3	0.0119	0,044
Ծծմբային անհիդրիդ		0,011	0,0416
Անկազմակերպ փոշու արտանետում		0,13	0,38

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ կայանի շահագործման ընթացքում աղտոտումը գործնականում զրոյական է, օդային ավազանի աղտոտման մակարդակը կարելի է գնահատել նշված ցուցանիշներից շատ ցածր: Ազդեցությունները կանխատեսվում են միայն շինարարության ընթացքում ավտոմեքենաների աշխատանքից, ինչը կրելու է կարճաժամկետ և ժամանակավոր բնույթ: Բացի այդ մոտակա բնակավայրը գտնվում է 2.7կմ հեռավորության վրա, ուստի արտանետումները հարակից բնակավայրերին և բնակիչներին չի հասնելու, հետևաբար գործունեության իրականացումը բնակավայրի վրա ազդեցություն չի կարող ունենալ:

Շինարարության փուլում Օդային ավազան արտանետումները նվազեցնելու նպատակով կառավարման պլանով նախատեսվում են բնապահպանական միջոցառումներ:

Շահագործման փուլում օդային ավազանի և կլիմայի վրա հնարավոր ազդեցություններ չեն նախատեսվում, ելնելով գործունեության բնույթից:

11.2 Հողային ռեսուրսներ.

Շինարարության փուլ: Համաձայն անշարժ գույքի նկատմամբ պետական գրանցման վկայականի՝ արևակայանի, ենթակայանի հողի նպատակային նշանակությունը էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների: Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը էներգետիկայի:

Համաձայն կատարված ուսումնասիրությունների՝ տարածքում հողի վերին շերտը հողաբուսական շերտ է՝ 0.0-0.10մ ավազակավի, կավավազի լցոնումով: Արևային կայանի կառուցման շինարարության փուլում կատարվելու են հողի գրունտի քանդման աշխատանքներ՝ մեխանիզմներով և ձեռքով:

Արևային կայանի կառուցման ժամանակ կատարվելու են՝ արևային վահանակները կրող կոնստրուկցիաների հիմքերի, տրանսֆորմատորի և յուղընդունիչի տեղադրման, ենթակայանում մալուխային խրամուղիների կառուցման, ցանկապատի հենասյուների տեղադրման, մետաղացանցերի անցկացման համար հողային աշխատանքներ:

Ենթակայանի և մալուխագծերի կառուցման ժամանակ խրամուղիների և հենասյուների փորման արդյունքում հանվելու է մոտ 463,8մ³ գրունտ, որից մոտ 4,63մ³ բուսահող է, մնացած 459,17մ³ տեղափոխվում է աղբավայր՝ համայնքի համաձայնությամբ:

Արևային կայանի հետ կապված գործողությունների արդյունքում հանվելու է մոտ

1450.518³ գրունտ, որից մոտ 145.1մ³ հանվող բուսաշերտի ծավալն է: 926.9մ³ ծավալի հողային զանգվածով կատարվելու է հետ լիցք, մնացած 378.513մ³–ը կհեռացվի աղբավայր:

Ընդամենը հանվելու է 1914.32մ³ հողային գրունտ, որից 926.9մ³ կատարվելու է հետ լիցք, մնացած 837.69մ³ կհեռացվի աղբավայր՝ համայնքապետարանի կողմից հատկացված վայր: Ընդհանուր հանվելու է 149.73մ³ ծավալի բուսահող: Բուսահողն օգտագործվելու է տարածքի բարեկարգման նպատակով:

Հաշվետվությունում նախատեսվում են գործունեության իրականացման հետևանքով հողային ռեսուրսների վրա բացասական ազդեցությանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումներ:

Շահագործման փուլ. հողային ռեսուրսների վրա հնարավոր էական ազդեցություն չի կանխատեսվում: Արևային մոդուլներով զբաղեցված տարածքում հնարավոր է ստեղծվի նոր էկոհամակարգ, քանի որ առաջանալու են ստվերային տարածքներ, հողի խոնավության նոր ռեժիմ: Հաշվի առնելով այս թվարկված փոփոխությունները, հնարավոր են հողի որակի առավել դրական փոփոխություններ:

11.3 Ջրային ռեսուրսներ.

Շինարարության փուլ: Համաձայն «Հայր և որդի Տիտիզյաններ»ՍՊԸ ընկերության կողմից կատարված ուսումնասիրության՝ հայցվող տարածքում գրունտային ջրերն ըստ ֆոնդային տվյալների՝ գտնվում են 15մ-ից խորը հորզոններում: Տարծքում բացակայում են մակերևութային ջրային հոսքերը: Ամենամոտ ջրային ռեսուրսը՝ Արծաթաղբերք գետը գտնվում է 270մ, Սևան լիճը՝ 926մ հեռավորության վրա: Գործունեությունն իրականացվելու է ցանկապատված տարածքում, ուստի գործունեության իրականացումը մոտակա ջրային ռեսուրսի վրա հնարավոր ազդեցություն չի կարող ունենալ:

Շինարարական աշխատանքների ժամանակ աշխատողների համար խմելու ջուրը բերվելու է պատրաստի վիճակում՝ շշերով և բալոններով՝ ըստ կարիքի: Ջրցանի և տեխնիկական նպատակով օգտագործվելու է տեխնիկական որակի ջուր, որը տարածք է բերվելու ջրցան մեքենաներով՝ պայմանագրային հիմունքներով՝ ըստ պահանջի: Տեխնիկական ջրի մատակարարման պայմանագիրը կկնքվի գործունեության իրականացման շինարարության փուլում՝ համապատասխան լիցենզիա ունեցող ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձի հետ, հստակեցնելով ջրի մատակարարման աղբյուրը:

Կեղտաջրերի հեռացում. շինարարության փուլում տեղադրվելու է 1x1,5 չափերի 2 հատ բիոգուգարաններ, որոնց սպասարկումը շինարարության փուլում կատարվելու է մասնագիտացված ծառայությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Նախատեսվող գործունեության տարածքում մակերևութային ջրային հոսքերի բացակայությամբ պայմանավորված՝ արևային կայանի շինարարության փուլում մակերևութային և գրունտային ջրերի բաշխվածության փոփոխություն չի ենթարկվելու, ուստի արևակայանի շինարարության ընթացքում ջրային ռեսուրսների վրա ազդեցությունները բացակայում են:

Շահագործման փուլում ջրային ռեսուրսների վրա հնարավոր ազդեցություն չի

նախատեսվում, քանի որ բուն գործունեության տարածքում բացակայում են մակերևութային ջրային ռեսուրսները, միաժամանակ հաշվի առնելով գործունեության բնույթը:

11.4 Կենսաբազմազանություն.

Շինարարության փուլ: Արևակայանի և ենթակայանի կառուցման տարածքը՝ էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների հողեր են՝ հողատեսքը էներգետիկայի: Բնական լանդշաֆտները չոր տափաստաններ են: Տարածքն անտառածածկ չէ, բացակայում է ծառաթփային բուսականությունը, բնության հատուկ պահպանվող տարածքները: Գործունեության վայրը Սևան ԱՊ-ից գտնվում է 563մ հեռավորության վրա:

Գործունեության տարածքը ենթարկվել է մարդածին ազդեցությանը՝ 326մ հեռավորության վրա գտնվում է ավտոճանապարհ, 600մ հեռավորության վրա՝ այլ արևակայան: Գործունեության տարածքում բացակայում են ՀՀ Կարմիր գրքերում գրանցված բուսատեսակները և կենդանատեսակները, ուստի գործունեության իրականացման հետևանքով կենսաբազմազանությանը վտանգ չի սպառնում:

Կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչները համեմատաբար պակաս ազդեցության կենթարկվեն՝ պայմանավորված կենդանիների շարժունակությամբ:

Շինարարության ընթացքում՝ տեխնիկական միջոցների աղմուկի մակարդակի ավելացման պատճառով որոշ տեսակներ հնարավոր է հեռանան այդ տարածքներից, սակայն դա կունենա ժամանակավոր բնույթ, հետագայում հնարավոր է վերադառնան իրենց նախկին տարածքները:

Շահագործման փուլ: Արևային էլեկտրակայան կառուցելու արդյունքում տարածքի մի մասը ծածկվում է արևային վահանակներով և ստվերվում է հողի զգալի մասը: Արևային էլեկտրակայանի վահանակները ստվերում են զբաղեցված տարածքի մոտ 30 տոկոսը: Մնացածը մասնակիորեն է ստվերվում: Մասնակիորեն լուսավորված տարածքներում հնարավոր է առաջանա բուսականություն: Էկոհամակարգի վրա որոշակի ազդեցություն է թողնելու նաև հողի խոնավության նոր ռեժիմը, որը հետևանք է լինելու մթնոլորտային տեղումներից առաջացող խոնավության անհամաչափ բաշխման: Տեղումների ժամանակ Արևային մոդուլներով տեղումները ցած հոսելով մոդուլների ցածր եզրից՝ բաշխվելու են տարբեր ձևով, որը պատճառ կարող է հանդիսանալ ծածկված տարածքում հնարավոր որոշակի փոփոխություն առաջացմանը՝ կենսաբազմազանության առումով:

Հաշվի առնելով տարածքի կիսանապատային գոտին, բուսածածկի բացակայությունը, նոր էկոհամակարգի ձևավորման հնարավորությունը և նպաստավոր պայմանները, կենսաբազմազանության վրա բացասական ազդեցություններ չեն կանխատեսվում:

11.5 Թափոններ.

Շինարարության փուլում առաջանալու են թափոններ՝ կենցաղային աղբի, օգտագործվող նյութերի մնացորդների, յուղոտված լաթերի տեսքով: Համաձայն ՀՀ բնապահպանության նախարարի 2006թ.-ի դեկտեմբերի 25-ի՝ «Ըստ վտանգավորության դասակարգված թափոնների ցանկի» N430-Ն և 2006թ. հոկտեմբերի 26-ի «Հայաստանի

Հանրապետության տարածքում գոյացող արտադրության (այդ թվում՝ ընդերքօգտագործման) և սպառման թափոնների ցանկը հաստատելու մասին» N 342-Ն հրամանների՝ գործունեության արդյունքում առաջացող թափոնները պատկանում են 3-5-րդ դասերին:

Առաջանալու է.

- մալուխների, հաղորդալարերի մնացորդներ՝ կտորների տեսքով սև մետաղներ պարունակող թափոններ(ծածկագիր՝ 35131200 01 995)՝ 10կգ, օգտագործման համար ոչ պիտանի չաղտոտված ալյումինե հաղորդալար (ծածկագիր՝ 35310105 01 99 5)՝ 922մ/ 6կգ/ և օգտագործման համար ոչ պիտանի չաղտոտված պղնձե հաղորդալար (ծածկագիր՝ 3531030501013)՝ 8կգ թափոնների տեսքով:
- Յուղոտված լաթեր (4-րդ 58200600 01 01 4)՝ 2կգ/տարի:
- Փորման աշխատանքների ընթացքում առաջացած վտանգավոր նյութերով չաղտոտված հող» (ծածկագիրը՝ 31401100 08 99 5)՝ 837.69 մ³:
- Կազմակերպությունների կենցաղային տարածքներից առաջացած չտեսակավորված աղբ (բացառությամբ խոշոր եզրաչափերի)՝ (ծածկագիր՝ 91200400 01 00 4)՝ 2400կգ/տարի քանակով:

Առաջանալու են նաև շարքից դուրս եկած մեկուսիչներ, որոնք խառնվելու են կենցաղային չտեսակավորված աղբի հետ և տեղափոխվելու են աղբավայր:

Կենցաղային աղբի հաշվարկները.

Կենցաղային աղբի ծավալը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$M=n*m$$

m – 1 հերթափոխում կենցաղային աղբի ծավալն է մեկ մարդու հաշվով՝ 120կգ/տարի

n – աշխատողների թիվն է/ըստ ամենաձանրաբեռնված հերթափոխի/,

հետևաբար,

$$M=20*120=2400\text{կգ/տարի}$$

Շինարարական աշխատանքները տևելու են 2 տարի, հետևաբար կենցաղային աղբի քանակը կկազմի.

$$M=2*2400=4800\text{կգ/տարի կամ }7.7\text{կգ/օր}$$

Շահագործման փուլում. Արևակայանի և տրանսֆորմատորային ենթակայանի շահագործման ընթացքում՝ հնարավոր վթարների կամ ենթակայանի վերանորոգման ժամանակ կառաջանան վտանգավոր թափոններ: Համաձայն ՀՀ բնապահպանության նախարարի 2006թ.-ի դեկտեմբերի 25-ի N 430-Ն հրամանի հնարավոր առաջացող թափոններն են.

- Հալոգեններ, պոլիքլորացված դիֆենիլներ և տերֆենիլներ չպարունակող բանեցված տրանսֆորմատորային յուղեր (3-րդ դաս՝ 54100207 02 033)՝ 13 տ/տարի քանակով, որը պայմանավորված է տրանսֆորմատորի յուղի տարողությամբ:
- Յուղոտված լաթեր (4-րդ 58200600 01 01 4)՝ 2կգ քանակով:
- Կտորների տեսքով ասֆալտբետոնի և ասֆալտբետոնե խառնուրդներ՝ (4-րդ դաս՝

31403502 01 00 4)՝ 4մ³ քանակով:

• Յուղերով աղտոտված ավազ (կոշտ՝ յուղի պարունակությունը 15%-ից ավել (3-րդ դաս՝ 31402303 04 03 3)՝ 0,3մ³:

• Քիչ քանակությամբ մալուխների, հաղորդալարերի մնացորդների թափոններ՝ կտորների տեսքով սև մետաղներ պարունակող թափոններ 10կգ(ծածկագիր՝ 35131200 01 99 5), օգտագործման համար ոչ պիտանի չաղտոտված ալյումինե հաղորդալար՝ 6կգ (ծածկագիր՝ 35310105 01 99 5), օգտագործման համար ոչ պիտանի չաղտոտված պղնձե հաղորդալար՝ 8կգ (ծածկագիր՝ 35310305 01 013):

Վթարների կամ վերանորոգման դեպքում այս թափոնների քանակական գնահատում հնարավոր չէ կատարել, քանի որ այն հաշվարկվելու է կատարված փաստացի արդյունքներից, ելնելով ՀՀ կառավարության 14 սեպտեմբերի 2006թ N 1343-N որոշման 6. Կետի պահանջից «Թափոնների սկզբնական հաշվառումն իրականացվում է թափոնների գոյացման փաստացի ծավալի հիման վրա»:

Վտանգավոր թափոնները լիցենզավորման ենթակա գործունեություն են՝ համաձայն՝ «Լիցենզավորման մասին» ՀՀ օրենքի, ուստի վերջիններիս գործածությունը պետք է իրականացվի համապատասխան լիցենզավորված կազմակերպությունների կողմից:

Հաշվետվությունում նախատեսվում են թափոնների ազդեցության մեղմմանն ուղղված միջոցառումներ, որոնց ճիշտ կառավարման արդյունքում վերջիններիս ազդեցությունները շրջակա միջավայրի վրա կլինեն նվազագույնը:

11.6 Պատմամշակութային և բնության հուշարձաններ.

ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտության և ազգագրության Ինստիտուտի աշխատակիցների կողմից կատարվել է գործունեության ենթակա՝ 7.796388 հա տարածքում դաշտային հնագիտական հետազոտություն՝ պատմության և մշակույթի հուշարձանների հայտնաբերման նպատակով: Հետազոտման արդյունքում տրվել է համապատասխան եզրակացություն, համաձայն որի պատմա-մշակութային միավորների վրա հնարավոր բացասական ազդեցության տեսանկյունից ռիսկեր չունի, քանի որ այստեղ պատմա-մշակութային միավորներ չեն փաստագրվել, տարածքը հնագիտորեն ազատ է:

Նկար 11

Քարտեզ 2. Զամբարակ համայնքի միջոցը գյուղի վարչական սահմաններում «ՅԼԵԽԱ ԷՆԵՐԳԻ» ՍՊԸ-ի կողմից արևային էներգակայանի կառուցման աշխատանքների համար նախատեսված տարածքը

5

Քարտեզ 1. Ուշկիանի ծրագրի կողմից Արտաշեսի հանքավայրում և Արտաշեսի թերակղզում արձանագրված հնավայրերը

Նկար 2. Տարածքի լուսանկարը

Աղբերք բնակավայրին պատկանող վարչական տարածքի համար հուշարձանների ցուցակում ներառված է ընդամենը 1 հուշարձան (1 միավոր) գյուղի ամառային արտատեղում՝ Սևան- Ճամբարակ ճանապարհից ձախ: Հուշարձանը գտնվում է իրացման գոտուց դուրս և ազդեցության չի ենթարկվում: Տեղանքի հնագիտական ուսումնասիրության արդյունքում պարզվել է, որ տարածքը ենթարկվել է մելիորացիայի, հարթեցվել և երկար տարիներ օգտագործվել է գյուղատնտեսական նպատակներով, տեղագնության արդյունքում հնագիտական որևէ միավոր չի հայտնաբերվել: Հավելված 7:

11.7 Աղմուկ և թրթռում.

Շինարարության փուլ: Ներկայացվող տեղանքում աղմուկի և տատանումների մակարդակը ցածր է, քանի որ բացակայում են աղմուկ առաջացնող արտադրությունները: ՀՀ-ում աղմուկի մակարդակը կանոնակարգվում է ՀՀ Առողջապահության նախարարի 2002թ. մարտի 6-ի՝ «Աղմուկն աշխատատեղերում, բնակելի և հասարակական շենքերում և բնակելի կառուցապատման տարածքներում» N2-III-11.3 Սանիտարական նորմերը հաստատելու մասին N 138 և ՀՀ Քաղաքաշինության նախարարի 2014թ. մարտի 17-ի՝ ՀՀՇՆ 22-04-2014 «Պաշտպատություն աղմուկից» Շինարարական նորմերը հաստատելու և Հայաստանի

Հանրապետության քաղաքաշինության նախարարի 2001 թվականի հոկտեմբերի 1-ի N 82 Հրամանում փոփոխություն կատարելու մասին N79-Ն հրամանների պահանջներին համապատասխան:

Ավտոմեքենաների և սարքավորումների աշխատատեղերում աղմուկի մակարդակը 90 դԲ (A) գերազանցելու դեպքում աշխատողները պետք է օգտագործեն անհատական պաշտպանական միջոցներ (գլխարկներ, ականջակալներ և այլն): Բնակավայրերի համար աղմուկի սահմանված թույլատրելի մակարդակը ցերեկային ժամերի համար կազմում է 70 դԲ (A), կամ ֆոնային մակարդակի ոչ ավել քան 3 դԲ (A) ավելացում:

Շինարարության ընթացքում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը կապված է լինելու շինարարական տեխնիկայի, սարքավորումների և տրանսպորտային միջոցների աշխատանքի հետ: Արևային էլեկտրակայանի շինարարության ընթացքում բնակավայրերին կամ առանձին բնակելի տներին, մեքենաների աղմուկի մակարդակը չի կարող հասնել, հաշվի առնելով բնակավայրերից ունեցած հեռավորությունը՝ մոտ 2.7կմ: Բացի այդ գործունեության ընթացքում աղմուկ առաջացնող շինտեխնիկայի օգտագործումը սահմանափակ է կամ քիչ հավանական, քանի որ կատարվելու են միայն հողային, բետոնապատման աշխատանքներ: Ուստի աղմուկի մակարդակի հաշվարկ չի ներկայացվում, քանի որ այն անմիջական ազդեցություն չունի բնակավայրերի, հետևաբար բնակիչների վրա: Իսկ աշխատակիցների վրա աղմուկի ազդեցությունը կրելու է կարճատև և ժամանակավոր բնույթ:

Միաժամանակ համապատասխան բնապահպանական միջոցառումների կիրառման դեպքում շինարարական աղմուկի և թրթռումների մակարդակը գործունեության և շինհրապարակին հարակից տարածքներում շատ ցածր կլինի ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված նորմերից:

Շահագործման փուլում որոշակի աղմուկի ավելացում կնկատվի ենթակայանի մոտ, սակայն այն կլինի ոչ էական, քանի որ արևակայանի տարածքը գտնվում է բնակավայրերից հեռու և աղմուկի մակարդակը չի կարող ազդեցություն ունենալ բնակիչների վրա:

11.8 Էլեկտրական և մագնիսական դաշտ.

Արևակայանը և ենթակայանը նախագծվել են ՀՀ և միջազգային ստանդարտներին համապատասխան: Միաժամանակ նկատի ունենալով բնակավայրերից ունեցած հեռավորությունը, այն չի կարող զգալի Էլեկտրական և մագնիսական դաշտ ստեղծել և որևէ ազդեցություն ունենալ շրջակա միջավայրի և բավականին մեծ հեռավորության վրա գտնվող բնակավայրերի վրա:

11.9 Արտակարգ իրավիճակներ.

Շինարարության փուլ: Շինարարական աշխատանքների կատարման ընթացքում հնարավոր են արտակարգ իրավիճակների հնարավոր ռիսկերի առաջացում՝ կապված.

- բնական աղետների(երկրաշարժ, սողանք, ջրհեղեղ և այլն) և անբարենպաստ օդերևութաբանական պայմանների փոփոխության (քամու ուժեղացում,փոթորիկ),
- հրդեհների առաջացման, հեղուկ նյութերի արտահոսքի,
- աշխատողների վնասվածքների և շահագործվող տեխնիկայի վթարների հետ:

Համաձայն «Հայր և որդի Տիտիգյաններ» ՄՊԸ-ի կողմից կատարված ուսումնասիրությունների՝ գործունեության ենթակա տարածքում ֆիզիկաերկրաբանական վտանգավոր երևույթներն՝ ինչպիսիք են կարստը, սողանքը, քարաթափությունը, փլուզումը և այլն, որոնք կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ, տվյալ տարածքում բացակայում են:

Հաշվի առնելով շինարարական աշխատանքների կարճաժամկետ բնույթը և հեռավորությունը բնակավայրերից, շրջակա միջավայրի վրա ազդեցությունները կլինեն շատ ցածր:

Շահագործման փուլում արտակարգ իրավիճակ կարող է ստեղծվել.

- հնարավոր հրդեհային իրավիճակների,
- կլիմայական և այլ երևույթների (երկրաշարժ, քամի և այլն) դեպքում:

Արտակարգ իրավիճակների և անվտանգության ազդեցությունները նվազեցնելու նպատակով հաշվետվությունում նախատեսվում են բնապահպանական միջոցառումներ:

11.10 Մարդու առողջություն, աշխատանքի անվտանգություն.

Գործունեության իրականացման ընթացքում հնարավոր են մարդու առողջությանը և աշխատանքի անվտանգությանը սպառնացող վտանգներ՝ կապված.

. ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված՝ էներգետիկայի, քաղաքաշինական, առողջապահական, բնապահպանական և այլ նորմերի խախտման,

- ոչ բավարար աշխատանքային պայմանների,
- թափոնների հավաքման, կուտակման, տեղափոխման,
- շինտեխնիկայի շահագործման,
- արտակարգ իրավիճակների առաջացման,
- շինարարության ընթացքում մարդու անվտանգությանը, առողջությանը սպառնացող այլ երևույթների հետ:

Շինարարական աշխատանքների ընթացքում մարդու առողջության և անվտանգության վրա անմիջական ազդեցությունը կապված է նաև էլեկտրահարման, սանիտարական իրավիճակի և այլ գործոնների հետ: Պոտենցիալ վտանգ առողջության և անվտանգության համար կարող է առաջանալ խմելու ջրի և սննդամթերքի որակի (աղտոտման) պատճառով:

Կայանի կառուցման փուլում պահպանվելու են մարդկանց կյանքի և առողջության ապահովման պայմանները:

Շահագործման փուլում Արևակայանի, ենթակայանի անվտանգության գոտու ապահովումը նախատեսված է ոլորտին առնչվող ՀՀ օրենքների, ՀՀ կառավարության 21 ապրիլի 2023 թվականի «Էլեկտրակայանների շահագործման անվտանգության կանոնները հաստատելու մասին» N 583-Ն որոշման, տեխնիկական կանոնակարգերի, Առողջապահության նախարարության հրամանների պահանջներին համապատասխան:

11.11 Սոցիալական գործոններ.

Շինարարության փուլ: Գործունեությունն իրականացվելու է Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական տարածքում:

Արևային կայանի կառուցումը նախատեսում է որոշակի սոցիալական ազդեցություններ,

կապված.

- Աշխատանքների իրականացման ընթացքում՝ կից գտնվող արոտավայրերի, ճանապարհի հնարավոր խաթարումների, եթե աշխատանքները կատարվեն անփութորեն և դուրս գան նախատեսվող գործունեության սահմաններից կամ չնախատեսված հանգամանքներում վնասվեն արոտավայրերի տարածքները:
- Բնակչությանը պատճառվող անհանգստություն՝ մեքենաների և շինարարական տեխնիկայի տեղաշարժից:
- Դրական սոցիալական ազդեցությունները կապված կլինեն տարածքում նոր ծառայությունների և ենթակառուցվածքների ստեղծման, ինչպես նաև նոր աշխատատեղերի բացման հետ:

Հաշվի առնելով շինարարական աշխատանքների ժամանակավոր բնույթը և հեռավորությունը բնակավայրերից, ազդեցությունները կլինեն շատ ցածր:

Շահագործման փուլում լինելու են դրական սոցիալական ազդեցություններ, այն կնպաստի.

- Հայաստանի Հանրապետությունում ներմուծվող էներգառեսուրսներից կախվածության նվազմանը, կանաչ էներգիայի զարգացմանը:
- Համայքում նոր ծառայությունների և ենթակառուցվածքների ստեղծմանը:
- Նոր աշխատատեղերի բացմանը:
- Մարզի և համայնքի սոցիալ-տնտեսական զարգացմանը:

Շահագործման փուլում մոնիթորինգ իրականացնելու նպատակով ընդգրկվելու են 2-4 աշխատողներ, որոնք աշխատելու են հերթափոխային գրաֆիկով: Ներգրավվելու են հիմնականում համայնքի բնակիչները, որոնք տարածք են հասնելու սեփական տրանսպորտային միջոցներով:

Նախաձեռնողը նախատեսում է մասնակցություն ունենալ համայնքի զարգացման ծրագրերին: Նախաձեռնողի և Ադբերք բնակավայրի ղեկավարի միջև պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել դպրոցի ջեռուցման լուծումների վերաբերյալ: Այդ նպատակով ընկերությունը բնակավայրի դպրոցի տանիքում կտեղադրի համապատասխան հզորության արևային վահանակներ: Միաժամանակ ընկերությունը արևակայանի շահագործման ընթացքում, ֆինանսական հնարավորությունների դեպքում, բնակավայրին կտրամադրի նաև ֆինանսական աջակցություն՝ համայնքի և բնակավայրի սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավման նպատակով:

11.12 Լանդշաֆտ և Բարեկարգում.

Գործունեության իրականացումն առաջացնելու է լանդշաֆտի լրացուցիչ ծանրաբեռնվածություն: Սակայն այն չի ունենալու տեսողական ազդեցություն, քանի որ գործունեության տարածքը գտնվում է բնակավայրերից մեծ հեռավորության վրա:

Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո կատարվելու է տարածքի բարեկարգում, թափոնների հեռացում, բոլոր ժամանակավոր կառույցների ապամոնտաժում,

ճանապարհների կարգաբերում: Կատարվելու է փոսերի լիցք՝ հողային զանգվածով:

12. Շրջակա միջավայրի, մարդու առողջության վրա վնասակար ազդեցությունների բացառմանը, նվազեցմանն ու փոխհատուցմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումների ծրագիրը (Բնապահպանական կառավարման պլան).

Բնապահպանական կառավարման պլանը սահմանում է գնահատման հաշվետվությունում նշված գործունեության իրականացման հետևանքով շրջակա միջավայրի բաղադրիչների՝ օդային ավազան, հողային, ջրային ռեսուրսների, կենսաբազմազանության, արտակարգ իրավիճակների, աղմուկի մակարդակի, ինչպես նաև թափոնների կառավարման, մարդու առողջության և աշխատանքի անվտանգության հետ կապված հնարավոր ազդեցությունների մեղմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումներ:

Նախագծի և բնապահպանական միջոցառումների ճիշտ կիրառման արդյունքում՝ գործունեության իրականացման հետևանքները շրջակա միջավայրի վրա կլինեն նվազագույնը:

12.1 Օդային ավազան.

Շինարարության փուլ. Օդային ավազան արտանետումների հնարավոր ազդեցությունը կրճատելու և մեղմելու նպատակով նախատեսվում է.

- օդի դրական ջերմաստիճանի դեպքում շինարարական հրապարակը օրվա ընթացքում պարբերաբար ջրել՝ բացառելով կեղտաջրերի թափանցումը շինարարական հրապարակի սահմաններից դուրս,
 - ջրցանը կատարել ջրցան մեքենայով՝ չոր և շոգ եղանակներին,
 - ավազը, ցեմենտը, գաջը, խիճը, այլ սորուն նյութերը, հողային զանգվածները, ինչպես նաև շինարարական աղբը տեղափոխել փոշու համար անթափանց ծածկոցներով ծածկված տրանսպորտային միջոցներով,
 - ավազը, ցեմենտը, գաջը, խիճը, այլ սորուն նյութերը, հողային զանգվածները, ինչպես նաև շինարարական աղբը պահեստավորել փակ տարածքներում կամ ծածկել անթափանց թաղանթներով,
 - ցանկապատել շինարարական հրապարակը՝ նախագծին համապատասխան,
 - շինարարական աղբը տեղափոխել դրանց հեռացման համար հատուկ հատկացված վայրեր և հատուկ սահմանված երթուղով՝ համայնքապետարանի համաձայնությամբ:
- շինարարական տեխնիկան և տրանսպորտային միջոցները կօգտագործվեն միայն սարքին վիճակում, պարբերաբար կիրականացվեն ստուգումներ:

Շահագործման փուլում օդային ավազանի վրա հնարավոր ազդեցություն չի կանխատեսվում, ուստի միջացառումներ չեն նախատեսվում:

12.2. Հողային ռեսուրսներ.

Շինարարության փուլ: Հողային ռեսուրսների աղտոտումից պահպանելու նպատակով նախատեսվում է .

- հողի բերրի շերտը կհանվի և կպահվի համաձայն՝ ՀՀ կառավարության 02.1.2017թ. «Հողի բերրի շերտի հանման նորմերի որոշմանը և հանված բերրի շերտի պահպանմանն ու օգտագործմանը ներկայացվող պահանջները սահմանելու և ՀՀ կառավարության 2006 թվականի հուլիսի 20-ի թիվ 1026-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» թիվ 1404-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան,

- բերրի շերտը հանելու, պահեստավորելու և պահպանելու ընթացքում ձեռնարկվում են միջոցներ, որոնք կբացառեն դրա որակական հատկանիշների վատթարացումը:

- նախքան բերրի շերտի հանելը՝ հողի մակերեսը կմաքրվի խոշոր քարերից, թփերից, կոճղերից,

- հողի բերրի շերտը օգտահանել, հեռացնել ապարները, պահեստավորել առանձին,

- ջրային և հողմնային հողատարումից զերծ պահելու համար պահեստավորված հողաթմբերը ծածկկել խոտաբույսերով կամ հողաթմբերը ամրացնել, ծածկելով անջրթափանց թաղանթով,

- արևակայանի և ենթակայանի կառուցման փուլում հանվող հողային զանգվածը կուտակել տարածքում՝ ծածկելով անջրթափանց թաղանթով,

- հողային զանգվածի մի մասը օգտագործվելու է անմիջապես տեղում՝ հետլցման, բուսահողը՝ տարածքի բարեկարգման համար,

- ավելցուկային գրունտը տեղափոխվելու է համայնքի կողմից հատկացված վայր, որը կշտվի շինությունվության փուլում,

- ճանապարհի ջրցանը և գրունտի խոնավեցումը կատարել այնպես, որպեսզի չառաջանան մակերևութային հոսքաջրեր,

- շինարարության ընթացքում կօգտագործվեն գոյություն ունեցող գրունտային ճանապարհները,

- շինարարական նյութերը տարածք կբերվեն օգտագործումից առաջ, կտեղադրվեն հատուկ տակդիրների, իսկ շինարարական տեխնիկան կայանվելու է շինհրապարակի առանձնացված տեղերում,

- այն հատվածներում, որոնք նախատեսված են շինարարական տեխնիկայի տեխնիկական սպասարկման և կայանման համար տեղադրվելու է մանրախիճ,

- մեքենաներից և սարքավորումներից վառելիքի և/կամ քսայուղերի արտահոսքի դեպքում, փոված մանրախիճը տեղափոխվելու է համապատասխան աղբավայր, այն փոխարինելով նորով,

- շինարարական հրապարակից դուրս եկող տրանսպորտային միջոցների անվադողերը լվանալ՝ շրջակա տարածքը չաղտոտելու նպատակով,

- շինարարական տեխնիկայի, լիցքավորումը և սարքավորումների վերանորոգումը կատարել գործունեության տարածքից դուրս՝ հատուկ մասնագիտացված կետերում:

Շահագործման փուլում Հողային ռեսուրսների պահպանման նպատակով նախատեսվում է տարածքների մաքրում և բարեկարգում:

12.3 Ջրային ռեսուրսներ.

Շինարարության փուլ: Գործունեության իրականացման շինարարության փուլում ջրային ռեսուրսների վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունները մեղմելու կամ կանխարգելու, նպատակով նախատեսվում է.

- գործունեության իրականացման ընթացքում աշխատողների համար կմատակարարվի խմելու որակի ջուր՝ բերովի(շշերով),

- աշխատողների կենցաղային կարիքները հոգալու, ինչպես նաև հրդեհաշիջման նպատակով ենթակայանի տարածքում կտեղադրվի համապատասխան տարողության ջրի բաք,

- շինհրապարակում կտեղադրվի պլաստմասե տարա՝ հոսքաջրերի, անձրևաջրերի հեռացման և հավաքման նպատակով,

- պարզարանում առաջացած նստվածքը կտեղափոխվի աղբավայր՝ պայմանագրային հիմունքներով,

- ճանապարհների ջրցանն իրականացվելու է տարվա չոր եղանակներին՝ ըստ անհրաժեշտության,

- ջրցանի և փոշենստեցման, մեքենաների անիվների լվացման համար կօգտագործվի տեխնիկական որակի ջուր, որը բերվելու է ավտոցիստեռնով՝ պայմանագրային հիմունքներով, կամ օգտագործվելու է պարզարանի ջուրը,

- շինհրապարակում տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների լվացումից առաջացած շինարարական հոսքաջրերը կուղղորդվեն տարածքում տեղադրված բիոզուգարաններ,

- շինարարական տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների սպասարկումը կատարել համայնքում գործող մասնագիտացված կետերում,

- շինարարության համար անհրաժեշտ բետոնախառնուրդը բերվելու է պատրաստի վիճակում մասնագիտացված կազմակերպությունների բետոնախատնիչ մեքենաներով՝ ըստ պահանջի,

- բետոնանյութի լցվածությունն ապահովել այնպես, որպեսզի բետոնանյութը տեղափոխման ժամանակ չթափվի ճանապարհներին՝ երթեկությանը չխոչընդոտելու և հողաձածկը և ասֆալտաձածկը չվնասելու համար:

Կեղտաջրեր. Շինարարության ընթացքում առաջացած կենցաղային և շինարարական կան հոսքաջրերի շրջակա միջավայրի աղտոտման կանխարգման նպատակով.

- կտեղադրվի 2 հատ 1x1.5 չափերի բիոզուգարաններ,

- բիոզուգարանների մաքրումը կատարել լիցենզիա ունեցող մասնագիտացված կազմակերպությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Շահագործման փուլում. Ջրային ռեսուրսների պահպանման համար նախատեսվում է.

- աշխատողների համար խմելու ջուրը բերվելու է պատրաստի վիճակում՝ շշերով,

- աշխատողների կենցաղային և սանիտարական կարիքները կհոգան

սանիտարական հանգույցից (բիոզուգարան),

- բիոզուգարանի մաքրումը կատարել մասնագիտացված կազմակերպությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով:
- արևային կայանի վահանակների մաքրում կամ լվացում չի նախատեսվում, խիստ անհրաժեշտության դեպքում այն կիրականացվի չոր եղանակով:

12.4 Կենսաբազմազանություն.

Շինարարության փուլ: Տարածում բացակայում է բուսածածկը, ուստի գործունեության իրականացման ընթացքում նախատեսվում է միայն կենդանական աշխարհին հնարավոր ազդեցություններից զերծ պահելու համար միջոցառումներ.

- գործունեության և հարակից տարածքներում ՀՀ Կարմիր գրքերում գրանցված բուսատեսակների նոր պոպուլյացիաների կամ կենդանիների բնադրավայրերի հայտնաբերման դեպքում դադարեցնել շինարարական աշխատանքները և տեղեկացնել համապատասխան գերատեսչություններին,

- շինարարական աշխատանքներն իրականացնել բացառապես ցերեկային ժամերին՝ տարածքում հնարավոր գոյություն ունեցող որոշ կենդանիների կենսակերպի վրա ազդեցությունից խուսափելու համար,

- խախտված հողային զանգվածի հնարավորինս արագ վերականգնում՝ տարածքում կենդանական աշխարհի տեղաշարժը չխաթարելու նպատակով,

- շինարարական աշխատանքներն իրականացնել միայն ցերեկային ժամերին՝ որոշ կենդանիների կենսակերպի վրա ազդեցությունից խուսափելու, բնականոն վարքին չխանգարելու համար:

Շահագործման փուլում Կենդանական աշխարհին չվնասելու համար նախատեսվում է.

- հնարավորինս նվազեցնել տարածքի գիշերային լուսավորությունը՝ կենդանիների որոշ տեսակների բնականոն վարքին չխանգարելու նպատակով,

- խախտված հողաշերտի հնարավորինս արագ վերականգնում՝ տարածքում կենդանական աշխարհի տեղաշարժը չխաթարելու նպատակով:

12.5.Թափոններ.

Շինարարության փուլում թափոնների հնարավոր ազդեցությունները շրջակա միջավայրի վրա մեղմելու նպատակով նախատեսվում է.

- խուսափել տարածքում նյութերի և մետաղական թափոնների կուտակումից,

- նյութերի մնացորդները(մետաղական մասեր, մետաղալարեր) Կապալառու կազմակերպության կողմից հավաքել հատուկ տարողությունների մեջ, տեղափոխել կամ հանձնել համապատասխան լիցենզավորված կազմակերպություններին, դրանց հետագա վերամշակման և օգտագործման համար,

- շինարարական թափոնները՝ բետոնի մնացորդներ, եռակցման խարամը կհավաքվեն

պարկերի մեջ և կտեղափոխվեն համայնքի կողմից հատկացված վայր, քանի որ տարածաշրջանում չկան կազմակերպված սանիտարական աղբավայրեր, անհրաժեշտ քանակի դեպքում կհանձնվեն շինարարական ընկերություններին,

- ավելցուկային հողային գրունտը տեղափոխվելու է համայնքի կողմից հատկացված վայր,

- շինհրապարակում կենցաղային աղբը հավաքել համապատասխան աղբարկղերում և տեղափոխել աղբավայր՝ համայնքապետարանի համաձայնությամբ,

- շինարարության ժամանակ առաջացած աղտոտված լաթերը, պարկերը հանձնվելու են թափոնների ջերմային վնասագերծում կատարող կազմակերպություններին կամ խառնվելու են կենցաղային աղբի հետ 1/10 հարաբերակցությամբ և տեղափոխվելու են աղբավայր,

- բացառել թափոնների բաց այրումը կամ վերջիններիս կուտակումը շինհրապարակից դուրս, ինչպես նաև մոտակա ջրային ռեսուրսի ափամերձ հատվածներում:

Շահագործման փուլում Ենթակայանի տարածքում հնարավոր վթարների կամ վերանորոգման ժամանակ հողային ռեսուրսների մեջ տրանսֆորմատորային յուղի արտահոսքերը կանխելու նպատակով նախատեսվում է.

- տրանսֆորմատորի տակ կառուցվելու է կառուցվելու է 1 հատ առանձին յուղընդունիչ, 15 տոննա տարողությամբ,

- հնարավոր վթարների դեպքում յուղընդունիչում հավաքված յուղը, յուղոտված լաթերը և յուղային նյութեր պարունակող այլ մասերը հեռացնել և հանձնել համապատասխան վերամշակող կազմակերպություններին,

- հալոգեններ, դիֆենիլներ և տերֆենիլներ չպարունակող բանեցված տրանսֆորմատորային յուղերը հավաքել համապատասխան տարրաների մեջ և հանձնել մասնագիտացված վերամշակող կազմակերպություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով,

- հնարավոր արտահոսքերի դեպքում կիրառել spill kit կոչված ներծծիչ կտորներ, որոնք հնարավորություն են տալիս արագ ներծծելու յուղային զանգվածը,

- ասֆալտ-բետոնե խառնուրդի մնացորդները հանձնել ասֆալտապատող ընկերություններին,

- յուղերով աղտոտված ավազը կամ մանրախիճը հանձնել մասնագիտացված ընկերություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով,

- սև և գունավոր մետաղի ջարդոնը հանձնել մասնագիտացված կազմակերպություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով:

Արևակայանի շահագործման ընթացքում առաջանալու են նաև վնասված վահանակներ և այլ խոտանված մասեր, որոնք կուտակվելու են տարածքում՝ փակ պահեստային շենքում, մինչև համապատասխան կազմակերպություններին հանձնելը: Արևային կայանի ներկրված վահանակներն ունեն օգտագործման երաշխիք, համաձայն որի շարքից դուրս եկած կամ վնասված վահանակները հետ են վերադարձվելու արտադրող կազմակերպությանը՝ նորով փոխարինելու նպատակով: Մնացած ժամանակաշրջանում շարքից դուրս եկած վահանակները կկուտակվեն պահեստարանում՝ մինչև դրանց արտահանման կամ

վերամշակման հնարավորությունների ստեղծումը:

12.6. Պատմամշակութային և բնության հուշարձաններ.

Շինարարության փուլ: Շինարարական աշխատանքների ընթացքում որևէ հնագիտական շերտի կամ հուշարձանի հայտնաբերման դեպքում շինարարական աշխատանքներն անմիջապես դադարեցնել և տեղեկացնել համապատասխան պետական մարմնին (Պատմական և մշակութային հուշարձանների պահպանության վարչությանը)՝ համաձայն ՀՀ գործող օրենսդրության հետագա գործողությունները կազմակերպելու համար: Ուսումնասիրությունների ընթացքում շինարարական աշխատանքները հնարավոր կլինի շարունակել այլ տեղամասերում, մինչև համապատասխան թույլտվության տրամադրումը:

12.7. Աղմուկ և թրթռում.

Շինարարության փուլում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը նվազեցնելու նպատակով նախատեսվում է.

- շինարարական աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպել ցերեկային ժամերին,
- տրանսպորտային միջոցները և շինարարական տեխնիկան օգտագործել միայն սարքին վիճակում,
- պարբերաբար ստուգել և կարգաբերել տեխնիկական միջոցները, տրանսպորտային միջոցների շարժիչները:

Շահագործման փուլում Արևակայանի, Էնթակայանի և դրանց տարրերի անցկացման ժամանակ հաշվի առնել տարածքի կլիմայական պայմանները՝ քամու ճնշումը, սառցակեղևի շերտի հաստությունը, օդի ջերմաստիճանը, հաղորդալարերի և մետաղաձուլանների պարը, թրթռումը:

Արևակայանի տարածքը գտնվում է բնակավայրերից հեռու և աղմուկի մակարդակը չի կարող ազդեցություն ունենալ բնակավայրերի վրա:

12.8. Արտակարգ իրավիճակներ.

Շինարարության փուլ: Շինարարական աշխատանքների կատարման ընթացքում արտակարգ իրավիճակների հնարավոր ազդեցությունները մեղմելու և դրանց առաջացումը կանխարգելելու նպատակով նախատեսվում է.

- պահպանել հրդեհանվտանգության նորմերը, նախատեսվող գործունեության վայրն ապահովել հրդեհաշիջման վահանակով, հակահրդեհային կրակմարիչներով, տեղադրել ջրի բաք,
- աշխատակիցներին նախապատրաստել արտակարգ իրավիճակներում գործելու պայմաններին, տարածքն ապահովել առաջին օգնության ծառայությունների հետ հուսալի կապով,
- հեղուկ նյութերը տեղափոխել շինարարական հարթակ օգտագործումից առաջ և պահել հատուկ տակդիրների վրա՝ հնարավոր արտահոսքերը բացառելու համար,
- մթնոլորտային տեղումների, քամու ուժեղացման և այլ վտանգավոր երևույթների ժամանակ շինարարական աշխատանքները դադարեցնել:

Շահագործման փուլում արտակարգ իրավիճակները կանխարգելելու նպատակով

նախատեսվում է.

- արևակայանը և ենթակայանն ապահովված են լինելու հրդեհաշիջման միջոցներով, տեսահսկման տեսախցիկներով, ավտոմատ կառավարման համակարգով, հրդեհաշիջման միջոցներով՝ հակահրդեհային կրակմարիչներով, ծխի և ջերմաստիճանի տվիչներով, ազդանշանային համակարգերով, անվտանգության նշաններով,
- տարածքում տեղադրվելու են փոխակերպիչներ(ինվենտորներ), տեսահսկման համակարգ՝ գիշերային տեսանելիության հնարավորությամբ, հրդեհաշիջման վահանակ,
- պարբերաբար ստուգվելու են աղետներին հակազդելու համակարգերի աշխատունակությունը,
- գործունեության տարածքում փակցվելու են արտակարգ իրավիճակների պլանը՝ ներառված անբարենպաստ պայմանների և վթարային իրավիճակներին ուղղված միջոցառումները՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով,
- անվտանգության համակարգերի արդյունքներին հետևելու նպատակով նախատեսվում է, մշտական մոնիթորինգ, հերթափոխային գրաֆիկով՝ 2-4 աշխատողի միջոցով:

12.9. Մարդու առողջություն, աշխատանքի կազմակերպում և անվտանգություն.

Շինարարության փուլում աշխատողների առողջությունը, աշխատանքի ճիշտ կազմակերպումը և անվտանգությունն ապահովելու համար նախատեսվում է.

- պահպանել ՀՀ օրենսդրությամբ պահանջվող աշխատանքային անվտանգության նորմերը, ՀՀ Առողջապահության նախարարության 2012թ. սեպտեմբերի 19-ի «Կազմակերպություններում աշխատողների սանիտարական կենցաղային սենքերի» N 2.2..8-003-12 սանտարական կանոնները և նորմերը հաստատելու մասին թիվ 15-Ն հրամանի պահանջները,

- շինարարության ամբողջ ընթացքում անհրաժեշտ է ապահովել բժշկական միջոցների բավարար քանակը, ջրի և սննդամթերքի որակի, դրանց տեղափոխման հիգիենիկ պայմաններն ու անվտանգությունը,

- շին.հրապարակն ապահովվել 1-ին բուժօգնության համար անհրաժեշտ դեղարկղիկով,

- աշխատողների համար հատկացնել ընդհանուր ծառայությունների տարածք՝ հանգստի և անձնական հիգիենայի կարիքները հոգալու համար(տնակ),

-աշխատողներին ապահովել էլեկտրապաշտպանության միջոցներով, ձեռնարկել անհրաժեշտ միջոցառումներ հնարավոր ռիսկերի ազդեցությունը կանխարգելելու համար, իսկ դրա անհնարինության դեպքում՝ դադարեցնել աշխատանքը,

- շինհրապարակում և հարակից տարածքում տեղադրել հնարավոր վտանգների մասին նախազգուշացնող նշաններ, տեղեկատվական, ինչպես նաև կողմնակի մարդկանց մուտքն արգելող նշաններ,

- շինհրապարակն ապահովել հակահրդեհային միջոցներով, լուսավորության արքերով՝ գիշերային տեսանելիության հնարավորությամբ,

-վերահսկել աշխատող սարքավորումների պիտանելիությունը, բացառել գործնության վայրում խոտանված սարքերի կուտակումները,

-վերահսկել մեքենաների երթերը, հաջորդականությունը, բացառել մեքենաների

կուտակումները,

- նվազագույնի հասցնել ճանապարհների խցանումներ առաջացնող գործողություններն՝ ընդհանուր երթևեկության խոչընդոտումը և հասարակական անվտանգությունն ապահովելու նպատակով,

- մալուխային գծերի տեղադրումը կատարել բացառելով մալուխային գծերի հավաքակցման և շահագործման գործընթացում վտանգավոր մեխանիկական լարումների և վնասվածքների առաջացումը,

- մթնոլորտային տեղումների, քամու ուժեղացման և այլ վտանգավոր երևույթների ժամանակ շինարարական աշխատանքները դադարեցնել:

Շինաշխատանքները կկատարվեն պահպանելով շինարարության ժամանակացույցը և աշխատանքի անվտանգության կանոնները:

Շահագործման փուլում Մարդու առողջության պահպանման նպատակով նախատեսվում է.

- ապահովել առաջին բուժօգնության անհրաժեշտության դեղարկղիկով,

- կիրառվող հաղորդալարերի և մալուխների թաղանթները և մեկուսացումը պետք է համապատասխանի անցկացման եղանակին և շրջապատող միջավայրի պայմաններին,

- Էլեկտրամատակարար կազմակերպությունը պետք է ապահովի իր սեփականությունը հանդիսացող էլեկտրական ցանցերին անմիջականորեն միացված՝ սպառողի սեփականությունը հանդիսացող էլեկտրական գծերի պաշտպանությունն էլեկտրական վնասվածքներից՝ համաձայն միացման պայմանագրի,

-Արևակայանի կառուցման և շահագործման աշխատանքները պետք է կատարել ՀՀ կառավարության 21 ապրիլի 2023 թվականի «Էլեկտրակայանների շահագործման անվտանգության կանոնները հաստատելու մասին» N 583-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան:

12.10. Սոցիալական գործոններ.

Շինարարության փուլում բացվելու է նոր աշխատատեղեր, որոնք զբաղեցնելու առաջնահերթությունը տրվելու է Աղբերք բնակավայրի բնակիչներին: Աշխատելու են 8 ժամյա աշխատանքային գրաֆիկով:

Արևակայանը ամենամոտ Աղբերք բնակավայրից գտնվում է 2715մ հեռավորության վրա: Գործունեության իրականացումը բնակիչներից հողային տարածքների ձեռք բերման, հողերի օտարման խնդիրներ չի առաջացնելու: Նոր ճանապարհների կառուցում չի նախատեսվում, գործունեության վայր մոտենալու համար օգտագործվելու են գոյություն ունեցող գրունտային ճանապարհները: Գործունեության իրականացումը չի խոչընդոտելու ենթակառուցվածքներին՝ ավտոճանապարհներին, երկաթգծին, քանի որ գտնվում է համապատասխան նորմատիվային հեռավորությունների վրա:

Շահագործման փուլում ընդգրկվելու են 2-4 աշխատողներ՝ մոնիթորինգ իրականացնելու նպատակով, հերթափոխային գրաֆիկով: Գործունեությունը նպաստելու է համայնքի և բնակավայրի սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավմանը:

12.11. Լանդշաֆտ, բարեկարգում.

Շինարարության փուլ: Լանդշաֆտի վրա էական վնասակար ազդեցությունները մեղմելու նպատակով նախատեսվում է.

- բացառել նախատեսված նախագծից դուրս կառուցապատման այլ աշխատանքները, լանդշաֆտային այլ փոփոխությունները,
- հնարավորինս պահպանել ռելիեֆի բնական ձևերը, նվազագույնի հասցնել ռելիեֆի խախտմանը, տարածքների վնասմանն, աղտոտմանն ուղղված գործողությունները:

Բարեկարգում. շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո կատարել տարածքի բարեկարգում.

- շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո տարածքը մաքրել ավելորդ թափոններից և բերել հնարավորինս նախկին տեսքի,
- շինարարական սարքավորումներն ապամոնտաժել և հեռացնել տարածքից,
- կատարել գործունեության ենթակա տարածքի հարթեցում և բարեկարգում,
- Արևակայանի տարածքն ամբողջությամբ ցանկապատվելու է 2 մ բարձրության մետաղական ցանկապատով:

Ենթակայանի տարածքի որոշ հատվածներ բետոնապատվելու են կամ լցվելու են մանրախճով:

Ելնելով գործունեության բնույթից՝ հրդեհավտանգությունն ապահովելու նպատակով, տարածքի ազատ հատվածներում կանաչապատման աշխատանքներ չեն կատարվելու:

13. Նախատեսվող գործունեության ազդեցության մշտադիտարկման ծրագիրը (Մոնիթորինգ).

Մոնիթորինգը՝ ԲԿՊ-ում նախանշված մեղմացնող միջոցառումների կատարման, դրանց արդյունավետությունը ստուգելու և վերահսկելու նպատակով իրականացվող գործընթաց է, գործընթացում մթնոլորտային օդում, ջրային ռեսուրսներում վնասակար նյութերի պարունակությունը վերահսկելու, ինչպես նաև թափոնների կառավարումը ճիշտ կազմակերպելու համար նախատեսված է իրականացնել մոնիթորինգ (մշտադիտարկումներ)՝ շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցության կանխարգելմանը կամ մեղմմանն ուղղված:

Այդ նպատակով նախատեսվում է.

- շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա հնարավոր ազդեցությունների մեղմմանն ուղղված միջոցառումների կիրառման հսկողություն:
- Համապատասխան մասնագետների կողմից ստուգայցերի կատարում՝ շինարարական և անձնական պաշտպանության նորմերի խստիվ պահպանման նպատակով:
- Գործունեության տարածքում բնապահպանական, առողջության և աշխատանքային անվտանգության տեխնիկական վերահսկողություն՝ ամենօրյա ռեժիմով:
- Գործունեության տարածքում շինարարական աշխատանքների կատարման սկզբում

պարբերաբար կատարել մոնիթորինգ, առաջնորդվելով ՀՀ կառավարության 31.07.2014թ. «ՀՀ բուսական աշխարհի օբյեկտների պահպանության և բնական պայմաններում վերարտադրության նպատակով դրանց օգտագործման կարգը սահմանելու մասին» N781-Ն որոշման պահանջներից՝ ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված բուսատեսակների պոպուլիացիաների հայտնաբերման և դրանց պահպանության նպատակով:

- Տրանսպորտային միջոցների երթևեկության վերահսկում՝ դաշտային տարածքներում վերջիններիս տեղաշարժը վերահսկելու և բացառելու նպատակով:
- Շին տեխնիկայի և մեքենաների համապատասխան տեխնիկական վիճակի պարբերաբար ստուգումների իրականացում՝ անսարք վիճակում գտնվող և արտահոսքեր ունեցող մեքենաների օգտագործումը բացառելու նպատակով:
- Անվտանգության համակարգերի արդյունքներին հետևելու նպատակով մշտական մոնիթորինգի իրականացում:
- Շինարարության իրականացման ժամանակացույցի պահպանման վերահսկողություն:
- Բարեկարգման աշխատանքների կատարման ապահովում, վերահսկում:

Շրջակա միջավայրի բաղադրիչների վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունների մեղմանն ուղղված բնապահպանական միջոցառումների և մոնիթորինգի ճիշտ կիրառման արդյունքում գործունեության իրականացման հետևանքները շրջակա միջավայրի վրա կլինեն նվազագույն:

Բնապահպանական միջոցառումների և մոնիթորինգի համար նախատեսվում է ծախսել տարեկան մոտ 300 հազար դրամ:

14. Բնապահպանական միջոցառումների կառավարման պլան.

№	Արտադրական գործընթացում ազդեցության ենթակա շրջակա միջավայրի բաղադրիչները և ազդող գործոնները	Մեղմող միջոցառման անվանումը	Միջոցառման իրականացման պատասխանատու	Վերահսկող
1	Շինարարությանփուլ Օդային ավազան	Օդային ավազան արտանետումները մեղմելու նպատակով նախատեսվում է. - օդի դրական ջերմաստիճանի դեպքում շինարարական հրապարակը օրվա ընթացքում պարբերաբար ջրել՝ բացառելով կեղտաջրերի թափանցումը շինարարական հրապարակի սահմաններից դուրս, - ջրցանը կատարել ջրցան մեքենայով՝ չոր և շոգ եղանակներին, - ավազը, ցեմենտը, գաջը, խիճը, այլ սորուն նյութերը, հողային զանգվածները, ինչպես նաև շինարարական աղբը տեղափոխել փոշու համար անթափանց ծածկոցներով ծածկված տրանսպորտային միջոցներով, - ավազը, ցեմենտը, գաջը, խիճը, այլ սորուն նյութերը, հողային զանգվածները, ինչպես նաև շինարարական աղբը պահեստավորել փակ տարածքներում կամ ծածկել անթափանց թաղանթներով, - ցանկապատել շինարարական հրապարակը նախագծին համապատասխան, - շինարարական աղբը տեղափոխել դրանց հեռացման համար հատուկ հատկացված վայրեր և	Կապալառու	«Ֆլեքս Էներջի»ՍՊԸ

		հատուկ սահմանված երթուղով՝ համայնքապետարանի համաձայնությամբ, - շինարարական տեխնիկան և տրանսպորտային միջոցներն օգտագործել միայն սարքին վիճակում: Շահագործման փուլում օդային ավազանի վրա հնարավոր ազդեցություն չի կանխատեսվում:		
2	Հողային ռեսուրսներ	Հողային ռեսուրսների պահպանման նպատակով նախատեսվում է. - հողի բերրի շերտը հանել և պահել համաձայն՝ ՀՀ կառավարության 02.1.2017թ. «Հողի բերրի շերտի հանման նորմերի որոշմանը և հանված բերրի շերտի պահպանմանն ու օգտագործմանը ներկայացվող պահանջները սահմանելու և ՀՀ կառավարության 2006 թվականի հուլիսի 20-ի թիվ 1026-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» թիվ 1404-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան, - բերրի շերտը հանելու, պահեստավորելու և պահպանելու ընթացքում ձեռնարկել միջոցներ, որոնք բացառում են դրա որակական հատկանիշների վատթարացումը, - նախքան բերրի շերտի հանելը՝ հողի մակերեսը մաքրել խոշոր քարերից, թփերից, կոճղերից, - հողի բերրի շերտը օգտահանել, հեռացնել ապարները, պահեստավորել առանձին, - ջրային և հողմնային հողատարումից զերծ պահելու համար պահեստավորված հողաթմբերը	Կապալառու	«Ֆլեքս Էներջի»ՍՊԸ

	ծածկել խոտաբույսերով կամ հողաթմբերը ամրացնել, ծածկել անջրթափանց թաղանթով, - արևակայանի և ենթակայանի կառուցման փուլում հանվող հողային զանգվածը կուտակել տարածքում՝ ծածկելով անջրթափանց թաղանթով, - հողային զանգվածի մի մասն օգտագործվելու է անմիջապես տեղում՝ հետլցման, բուսահողը՝ տարածքի բարեկարգման համար, - ավելցուկային գրունտը տեղափոխել համայնքի կողմից հատկացված վայր, - ճանապարհի ջրցանը և գրունտի խոնավեցումը կատարել այնպես, որպեսզի չառաջանան մակերևութային հոսքաջրեր, - շինարարության ընթացքում կօգտագործվեն գոյություն ունեցող գրունտային ճանապարհները, - շինարարական նյութերը տեղադրել հատուկ տակդիրների, իսկ շինարարական տեխնիկան կայանել շինհրապարակի առանձնացված տեղում, - այն հատվածներում, որոնք նախատեսված են շինարարական տեխնիկայի տեխնիկական սպասարկման և կայանման համար տեղադրել մանրախիճ, - մեքենաներից և սարքավորումներից վառելիքի և/կամ քսայուղերի արտահոսքի դեպքում, փոված մանրախիճը տեղափոխել համապատասխան աղբավայր, այն փոխարինելով նորով, - շինարարական հրապարակից դուրս եկող տրանսպորտային միջոցների անվադողերը լվանալ՝ շրջակա տարածքը չաղտոտելու նպատակով,		
--	---	--	--

		- շինարարական տեխնիկայի, լիցքավորումը և սարքավորումների վերանորոգումը կատարել գործունեության տարածքից դուրս՝ հատուկ մասնագիտացված կետերում: Շահագործման փուլում հողային ռեսուրսների պահպանման նպատակով նախատեսվում է. -տարածքների մաքրում և վերականգնում:		
3	Ջրային ռեսուրսներ	Ջրային ռեսուրսների պահպանման նպատակով նախատեսվում է. - գործունեության իրականացման ընթացքում աշխատողների համար կմատակարարվի խմելու ռոակի ջուր՝ բերովի(շշերով), - աշխատողների կենցաղային կարիքները հոգալու, ինչպես նաև հրդեհաշիջման նպատակով կդեղադրվեն համապատասխան տարողության ջրի բաքեր, - շինհրապարակում կտեղադրվի համապատասխան տարողության պլաստմասե տարա՝ հոսքաջրերի, անձրևաջրերի հեռացման և հավաքման նպատակով, - պարզաբանում առաջացած նստվածքը կտեղափոխվի աղբավայր՝ պայմանագրային հիմունքներով, - ջրցանի և փոշենստեցման, մեքենաների անիվների լվացման համար օգտագործել տեխնիկական որակի ջուր, որը բերվելու է ավտոցիստեռնով՝ պայմանագրային հիմունքներով, կամ օգտագործել պարզաբանի ջուրը,	Կապալառու	«Ֆլեքս Էներջի»ՍՊԸ

		- Ճանապարհների ջրցանն իրականացնել տարվա չոր եղանակներին՝ ըստ անհրաժեշտության, - Ճանապարհի ջրցանը և գրունտի խոնավեցումը կատարել այնպես, որպեսզի չառաջանան մակերևութային հոսքաջրեր, - շինհրապարակում տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների լվացումից առաջացած արտադրական հոսքաջրերը կուղղորդվեն տարածքում տեղադրված բիոզուգարաններ, - շինարարական տրանսպորտային միջոցների և սարքավորումների սպասարկումը կատարել համայնքում գործող մասնագիտացված կետերում, - շինարարության համար անհրաժեշտ բետոնախառնուրդը բերվելու է պատրաստի վիճակում մասնագիտացված կազմակերպությունների մեքենաներով՝ ըստ պահանջի: Կեղտաջրեր. - Շինարարության ընթացքում առաջացած կենցաղային և շինարարական հոսքաջրերի հեռացման համար տեղադրել բիոզուգարաններ, -բիոզուգարանների մաքրումը կատարել մասնագիտացված կազմակերպությունների կողմից՝ պայմանագրյին հիմունքներով: Շահագործման փուլ. Ջրային ռեսուրսների		
--	--	---	--	--

		պահպանման համար նախատեսվում է. -աշխատողների համար խմելու ջուրը կբերվի պատրաստի վիճակում՝ շշերով, -աշխատողների կենցաղային և սանիտարական կարիքները կհոգան սանիտարական հանգույցից (բիոզուգարան), -բիոզուգարանի մաքրումը կատարվելու է մասնագիտացված կազմակերպությունների կողմից՝ պայմանագրային հիմունքներով, -արևային կայանի պանելների լվացում կամ մաքրում չի նախատեսվում: Անհրաժեշտության դեպքում կիրականացվի չոր եղանակով:		
4.	Կենսաբազմազանություն	Արևային կայանի կառուցման տարածքում բացակայում է բուսականությունը: - գործունեության և հարակից տարածքներում ՀՀ Կարմիր գրքերում գրանցված բուսատեսակների նոր պոպուլյացիաների կամ կենդանիների բնադրավայրերի հայտնաբերման դեպքում դադարեցնել շինարարական աշխատանքները և տեղեկացնել համապատասխան գերատեսչություններին, -շինարարական աշխատանքներն իրականացնել բացառապես ցերեկային ժամերին՝ տարածքում հնարավոր գոյություն ունեցող որոշ կենդանիների կենսակերպի վրա ազդեցությունից խուսափելու համար: - խախտված հողային զանգվածի հնարավորինս արագ վերականգնում՝ տարածքում	Կապալառու	«Ֆլեքս Էներջի»ՍՊԸ

		կենդանական աշխարհի տեղաշարժը չխաթարելու նպատակով, - շինարարական աշխատանքներն իրականացնել միայն ցերեկային ժամերին՝ որոշ կենդանիների կենսակերպի վրա ազդեցությունից խուսափելու, բնականոն վարքին չխանգարելու համար: Շահագործման փուլ. Կենդանական աշխարհին չվնասելու համար նախատեսվում է. - հնարավորինս նվազեցնել տարածքի գիշերային լուսավորությունը՝ կենդանիների որոշ տեսակների բնականոն վարքին չխանգարելու նպատակով:		
5.	Թափոններ	Շինարարության փուլում առաջանալու են թափոններ, որի համար նախատեսվում է. - խուսափել տարածքում նյութերի և մետաղական թափոնների կուտակումից, - նյութերի մնացորդները(մետաղական մասեր, մետաղալարեր) հավաքել հատուկ տարողությունների մեջ և աշխատանքների ավարտից հետո տեղափոխել կամ հանձնել համապատասխան լիցենզավորված կազմակերպություններին՝ դրանց հետագա վերամշակման և օգտագործման համար, -շինարարական թափոնները՝ բետոնյա մնացորդներ, կքավաքվեն պարկերի մեջ և տեղափոխել համայնքի կողմից հատկացված վայր, քանի որ տարածաշրջանում չկան կազմակերպված սանիտարական աղբավայրեր, անհրաժեշտ	Կապալառու	«Ֆլեքս Էներջի»ՍՊԸ

		քանակի դեպքում կհանձնվեն շինարարական ընկերություններին, - ավելցուկային հողային գրունտը տեղափոխել համայնքի կողմից հատկացված վայր, - շինհրապարակում կենցաղային աղբը հավաքել համապատասխան աղբարկղերում և տեղափոխել աղբավայր՝ համայնքապետարանի համաձայնությամբ, - շինարարության ժամանակ առաջացած աղտոտված լաթերը, պարկերը հանձնել թափոնների ջերմային վնասազերծում կատարող կազմակերպություններին կամ խառնվելու են կենցաղային աղբի հետ 1/10 հարաբերակցությամբ և տեղափոխվելու են աղբավայր: Շահագործման փուլ. Ենթակայանի տարածքում հնարավոր վթարների կամ վերանորոգման ժամանակ հողային ռեսուրսների մեջ տրանսֆորմատորային յուղի արտահոսքերը կանխելու նպատակով նախատեսվում է. - կառուցվելու է յուղընդունիչ-յուղահավաք ընդհանուր առավելագույն 1 հատ 15 տոննա տարողությամբ: - հնարավոր վթարների դեպքում յուղընդունիչում հավաքված յուղը, յուղոտված լաթերը և յուղային նյութեր պարունակող այլ մասերը հեռացվելու և հանձնվելու են համապատասխան վերամշակող կազմակերպություններին,		
--	--	---	--	--

		- հալոգեններ, դիֆենիլներ և տերֆենիլներ չպարունակող բանեցված տրանսֆորմատորային յուղերը հավաքել համապատասխան տարրաների մեջ և հանձնել մասնագիտացված վերամշակող կազմակերպություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով, - հնարավոր արտահոսքերի դեպքում կիրառել spill kit կոչված ներծծիչ կտորներ, որոնք հնարավորություն են տալիս արագ ներծծելու յուղային զանգվածը, - ասֆալտ-բետոնե խառնուրդի մնացորդները հանձնել ասֆալտապատող ընկերություններին, - յուղերով աղտոտված ավազը հանձնել մասնագիտացված ընկերություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով, - սև մետաղի ջարդոնը հանձնել մասնագիտացված կազմակերպություններին՝ պայմանագրային հիմունքներով: Արևակայանի շահագործման ընթացքում առաջանալու են նաև վնասված վահանակներ, որոնք կուտակվելու են տարածքում՝ փակ շենքում՝ վազոն տնակում՝ մինչև համապատասխան կազմակերպություններին հանձնելը:		
6.	Արտակարգ իրավիճակներ	Արտակարգ իրավիճակները կանխարգելելու նպատակով նախատեսվում է. - պահպանել հրդեհանվտանգության նորմերը, նախատեսվող գործունեության վայրն ապահովվել հրդեհաշիջման վահանակով, հակահրդեհային կրակմարիչներով, տեղադրվելու է ջրի բաք,	Կապալառու	«Ֆլեքս Էներջի»ՍՊԸ

		- աշխատակիցներին նախապատրաստել արտակարգ իրավիճակներում գործելու պայմաններին, տարածքն ապահովել առաջին օգնության ծառայությունների հետ հուսալի կապով, - հեղուկ նյութերը տեղափոխել շինարարական հարթակ օգտագործումից առաջ և պահել հատուկ տակդիրների վրա՝ հնարավոր արտահոսքերը բացառելու համար, - մթնոլորտային տեղումների, քամու ուժեղացման և այլ վտանգավոր երևույթների ժամանակ շինարարական աշխատանքները դադարեցնել: Շահագործման փուլում արտակարգ իրավիճակները կանխարգելելու նպատակով նախատեսվում է. - արևակայանը և ենթակայանն ապահովված է լինելու հրդեհաշիջման միջոցներով, տեսահսկման տեսախցիկներով, ավտոմատ կառավարման համակարգով, հրդեհաշիջման միջոցներով՝ հակահրդեհային կրակմարիչներով, ծխի և ջերմաստիճանի տվիչներով, ազդանշանային համակարգերով, անվտանգության նշաններով, - արևակայանի տարածքում տեղադրվելու են փոխակերպիչներ(ինվենտորներ), տեսահսկման համակարգ՝ գիշերային տեսանելիության հնարավորությամբ, հրդեհաշիջման վահանակ, - պարբերաբար ստուգվելու են աղետներին հակազդելու համակարգերի աշխատունակությունը, - գործունեության տարածքում փակցնել արտակարգ իրավիճակների պլանը՝ ներառված		
--	--	--	--	--

		անբարենպաստ պայմանների և վթարային իրավիճակներին ուղղված միջոցառումները՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, - անվտանգության համակարգերի արդյունքներին հետևելու նպատակով նախատեսվում է, մշտական մոնիթորինգ, հերթափոխային գրաֆիկով՝ 2-4 աշխատողի միջոցով:		
7.	Աղմուկ և թրթռում	Շինարարության փուլում աղմուկի և թրթռումների մակարդակը նվազեցնելու նպատակով նախատեսվում է. - շինարարական աշխատանքները և տրանսպորտի տեղաշարժը կազմակերպել ցերեկային ժամերին, - տրանսպորտային միջոցները և շինարարական տեխնիկան օգտագործել միայն սարքին վիճակում, - պարբերաբար ստուգել և կարգաբերել տեխնիկական միջոցները, տրանսպորտային միջոցների շարժիչները: Շահագործման փուլ. - արևակայանի, ենթակայանի և դրանց տարրերի իրականացման ժամանակ հաշվի առնել տարածքի կլիմայական պայմանները՝ քամու ճնշումը, սառցակեղևի շերտի հաստությունը, օդի ջերմաստիճանը, հաղորդալարերի և մետաղաձուլանների պարը, թրթռումը, - Արևակայանի տարածքը գտնվում է բնակավայրերից հեռու և աղմուկի մակարդակը չի կարող ազդեցություն ունենալ բնակավայրերի վրա:	Կապալառու	«Ֆլեքս Էներջի»ՍՊԸ

8.	Պատմամշակութային հուշարձաններ	Շինարարական աշխատանքների ընթացքում որևէ հնագիտական շերտի հայտնաբերման դեպքում շինարարական աշխատանքներն անմիջապես դադարեցվելու են և տեղեկացվելու են համապատասխան պետական մարմնին (Պատմական և մշակութային հուշարձանների պահպանության վարչությանը)՝ համաձայն ՀՀ գործող օրենսդրության հետագա գործողությունները կազմակերպելու համար: Շինարարական աշխատանքները հնարավոր կլինի շարունակել միայն համապատասխան թույլտվության տրամադրման դեպքում:	Կապալառու	«Ֆլեքս Էներջի»ՍՊԸ
9.	Աշխատանքի կազմակերպում և անվտանգություն, մարդու առողջություն	Գործունեության իրականացման շինարարության ընթացքում հնարավոր են աշխատողների հետ կապված վնասվածքներ, որի համար նախատեսվում է. - պահպանել ՀՀ օրենսդրությամբ պահանջվող աշխատանքային անվտանգության նորմերը, ՀՀ Առողջապահության նախարարության 2012թ. սեպտեմբերի 19-ի «Կազմակերպություններում աշխատողների սանիտարական կենցաղային սենքերի» N 2.2..8-003-12 սանտարական կանոնները և նորմերը հաստատելու մասին թիվ 15-Ն հրամանի պահանջները, - շինարարության ամբողջ ընթացքում անհրաժեշտ է ապահովել բժշկական միջոցների բավարար քանակը, ջրի և սննդամթերքի որակի, դրանց տեղափոխման հիգիենիկ պայմաններն ու անվտանգությունը, - շին.հրապարակն ապահովվել 1-ին	Կապալառու	«Ֆլեքս Էներջի»ՍՊԸ

		բուժօգնության համար անհրաժեշտ դեղարկղիկով, - աշխատողների համար հատկացնել ընդհանուր ծառայությունների տարածք՝ հանգստի և անձնական հիգիենայի կարիքները հոգալու համար(տնակ), -աշխատողներին ապահովել էլեկտրապաշտպանության միջոցներով, ձեռնարկել անհրաժեշտ միջոցառումներ հնարավոր ռիսկերի ազդեցությունը կանխարգելելու համար, իսկ դրա անհնարինության դեպքում՝ դադարեցնել աշխատանքը, - շինհրապարակում և հարակից տարածքում տեղադրել հնարավոր վտանգների մասին նախազգուշացնող նշաններ, տեղեկատվական, ինչպես նաև կողմնակի մարդկանց մուտքն արգելող նշաններ, -շինհրապարակն ապահովել հակահրդեհային միջոցներով, լուսավորության արքերով՝ գիշերային տեսանելիության հնարավորությամբ, -վերահսկել աշխատող սարքավորումների պիտանելիությունը, բացառել գործնության վայրում խոտանված սարքերի կուտակումները, -վերահսկել մեքենաների երթերը, հաջորդականությունը, բացառել մեքենաների կուտակումները, - նվազագույնի հասցնել ճանապարհների խցանումներ առաջացնող գործողություններն՝ ընդհանուր երթևեկության խոչընդոտումը և		
--	--	---	--	--

	հասարակական անվտանգությունն ապահովելու նպատակով, - մալուխային գծերի տեղադրումը կատարել քացառելով մալուխային գծերի հավաքակցման և շահագործման գործընթացում վտանգավոր մեխանիկական լարումների և վնասվածքների առաջացումը, - մթնոլորտային տեղումների, քամու ուժեղացման և այլ վտանգավոր երևույթների ժամանակ շինարարական աշխատանքները դադարեցնել: Շինաշխատանքների կատարման ընթացքում պահպանել շինարարության ժամանակացույցը և աշխատանքի անվտանգության կանոնները: Շահագործման փուլում Մարդու առողջության պահպանման նպատակով նախատեսվում է. -ապահովել առաջին բուժօգնության անհրաժեշտության դեղարկղիկով, - կիրառվող հաղորդալարերի և մալուխների թաղանթները և մեկուսացումը պետք է համապատասխանի անցկացման եղանակին և շրջապատող միջավայրի պայմաններին, -Էլեկտրամատակարար կազմակերպությունը պետք է ապահովի իր սեփականությունը հանդիսացող էլեկտրական ցանցերին անմիջականորեն միացված՝ սպառողի սեփականությունը հանդիսացող էլեկտրական գծերի պաշտպանությունն էլեկտրական վնասվածքներից՝ համաձայն միացման		
--	---	--	--

		պայմանագրի, -Արևակայանի կառուցման և շահագործման աշխատանքները պետք է կատարել ՀՀ կառավարության 21 ապրիլի 2023 թվականի «Էլեկտրակայանների շահագործման անվտանգության կանոնները հաստատելու մասին» N 583-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան:		
10.	Սոցիալական գործոններ.	Շինարարության փուլում բացվելու է նոր աշխատատեղեր՝ 20 մարդու համար: Հաշվի առնելով շինարարական աշխատանքների կարճաժամկետ բնույթը և հեռավորությունը բնակավայրերից, ազդեցությունները կլինեն շատ ցածր: Շահագործման փուլում ընդգրկվելու են 2-4 աշխատողներ՝ մոնիթորինգ իրականացնելու նպատակով , հերթափոխային գրաֆիկով:	Կապալառու	«Ֆլեքս Էներջի»ՍՊԸ
11.	Բարեկարգում, լանդշաֆտ	Լանշաֆտի վրա էական վնասակար ազդեցությունները մեղմվելու նպատակով նախատեսվում է. -բացառել նախատեսված նախագծից դուրս կառուցապատման այլ աշխատանքները, լանդշաֆտային այլ փոփոխությունները, -գործունեության տարածքը մաքրել թափոններից, հնարավորինս վերականգնել լանդշաֆտի նախնական տեսքը, -շինարարական սարքավորումներն ապամոնտաժվելու են և հեռացնել տարածքից, -կատարել գործունեության ենթակա տարածքի հարթեցման, բարեկարգման աշխատանքներ, -Արևակայանի և ենթակայանի տարածքն	Կապալառու	«Ֆլեքս Էներջի»ՍՊԸ

		ամբողջությամբ ցանկապատվելու է:		
--	--	--------------------------------	--	--

15. Մոնիթորինգի (մշտադիտարկում) պլան (շինարարության և շահագործման փուլեր).

Գործողություններ Շինարարության փուլ	Մոնիթորինգի վայրը, պարբերականություն ը (ժամանակամիջոցը),	Մոնիթորինգի եղանակը, ձևը	Մոնիթորինգի Պատասխանատու Վերահսկող
1.Օդային ավազան արտանետումները մեղմում՝ օդի աղտոտումը կանխելու նպատակով (փոշի, ծխագազեր)	Շինհրապարակում Ամենօրյա Շաբաթը 1 անգամ	Տեսողական ուսումնասիրություն, անհրաժեշտության դեպքում չափագրում՝ համապատասխան մասնագետի կողմից	Կապալառու «Ֆլեքս Էներջի»ՍՊԸ
2.Հողային ռեսուրսների մոնիթորինգ՝ հողի աղտոտումը կանխելու նպատակով	Շինհրապարակ, գործունեության տարածք ճանապարհներ, հարակից տարածքներ Շաբաթը մեկ անգամ	Տեսողական ուսումնասիրություն	Կապալառու «Ֆլեքս Էներջի»ՍՊԸ
4.Կենսաբազմազանության մոնիթորինգ գործունեության և հարակից տարածքներում ՀՀ Կարմիր գրքերում գրանցված բուսատեսակների նոր պոպուլյացիաների կամ կենդանիների բնադրավայրերի հայտնաբերման դեպքում՝ վերահսկում	Գործունեության և հարակից տարածքներում Մինչև շինարարական աշխատանքների սկիզբը	Տեսողական , անհրաժեշտության դեպքում մասնագիտական ուսումնասիրություն	Կապալառու «Ֆլեքս Էներջի»ՍՊԸ
4.Շինարարական նյութերի ներկրման և թափոնների տեղափոխում, կենցաղային աղբի հեռացում	Գործունեության տարածքից, շինհրապարակից: Չպլանավորված ստուգումներ՝ օրվա բոլոր ժամերին	Տեսողական ուսումնասիրություն	Կապալառու «Ֆլեքս Էներջի»ՍՊԸ

5.Արտակարգ իրավիճակների և աշխատանքի անվտանգության վերահսկում	Գործունեության տարածքում, շինհրապարակում Պարբերաբար	Տեսողական ուսումնասիրություններ, անվտանգության կանոնների պահպանում	Կապալառու «Ֆլեքս Էներջի»ՍՊԸ Համապատասխան գերատեսչությունների տեսչական մարմին
6.Աղմուկի մակարդակի վերահսկում	Շինհրապարակում պարբերաբար	Աղմկաչափ	Կապալառու
7. Մարդու առողջություն և անվտանգություն	Շինարարության ընթացքում, ամենօրյա	Շինարարության տարածքում, հարցումների իրականացում, համապատասխան ցուցատախտակների տեղադրում	Կապալառու «Ֆլեքս Էներջի»ՍՊԸ Համապատասխան գերատեսչությունների տեսչական մարմին
8.Տարածքի բարեկարգում	Շինարարության ավարտից հետո	Տեսողական ուսումնասիրություն	Կապալառու, «Ֆլեքս Էներջի»ՍՊԸ
Շահագործման փուլ			
1.Կենսաբազմազանության ուսումնասիրություններ՝ տարածքում կենսաբազմազանության հնարավոր փոփոխությունները դիտարկելու նպատակով:	Հինգ տարին մեկ անգամ՝ գործունեության տարածք	Մասնագիտական ուսումնասիրություն	«Ֆլեքս Էներջի»ՍՊԸ
2.Արտակարգ իրավիճակների հսկողություն վթարային իրավիճակների նվազեցման նպատակով	Արևակայանի և Ենթակայանի տարածքում համապատասխան հակահրդեհային միջոցների առկայություն: Անվտանգության համակարգերի արդյունքների վերահսկում:	Ստուգումներ Մշտական մոնիթորիգ՝ աշխատողների միջոցով:	«Ֆլեքս Էներջի»ՍՊԸ Համապատասխան գերատեսչության տեսչական մարմին

3.Սոցիալական	Գործունեության իրականացման ընթացքում	Կանոնավոր սոցիալական պարտավորությունների կատարում՝ ամրագրված համայնքի հետ կնքված պայմանագրում:	«Ֆլեքս Էներջի»ՍՊԸ
--------------	--	--	-------------------

16. Հանրային քննարկումներ

Համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» 2014 թվականի հունիսի 21-ի ՀՕ- 110-Ն Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին (Փոփոխությունները 2023 թվականի մայիսի 3) Օրենքի և ՀՀ կառավարության 28 դեկտեմբերի 2023 թ. «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ 2014 ԹՎԱԿԱՆԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 19-Ի N 1325-Ն ՈՐՈՇՄԱՆ ՄԵՋ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ Մ Ա Ս Ի Ն» N 2343 - Ն որոշմամբ սահմանված պահանջների՝ հանրային ծանուցումը և քննարկումները կատարվել են ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական ղեկավարի նստավայրում: «**Ֆլեքս Էներջի**»ՍՊԸ-ի կողմից նախատեսվող գործունեության իրականացման հանրային քննարկումների նպատակն է հաշվի առնել բոլոր շահագրգիռ կողմերի և ազդակիր հանրության կարծիքները, առարկություններն, առաջարկություններն և դիտողությունները նախատեսվող գործունեության վերաբերյալ: Հանրությունը համաձայն ընթացակարգի իր կարծիքը և առաջարկությունները կարող է ներկայացնել գրավոր՝ օրենսդրությամբ սահմանված ժամկետներում:

Հանրային քննարկմանը ներկա էին գործունեություն իրականացնող ընկերության ներկայացուցիչները, ազդակիր համայնքի բնակիչներ: Հանրային քննարկմանը ներկայացվել է նախատեսվող գործունեության նախագծային լուծումները և գործունեության իրականացման հետևանքով շրջակա միջավայրի բաղադրիչների և մարդու առողջության վրա հնարավոր ազդեցությունները, դրանց մեղմանն ու կանխարգելմանն ուղղված միջոցառումները:

Հաշվետվությունում ներառվել են հանրային քննարկման ընթացքում բարձրացված բոլոր դիտարկումները և հարցադրումները: Քննարկման արդյունքում նախագծի վերաբերյալ համայնքի ավագանու կողմից տրվել է նախնական համաձայնություն գործունեության իրականացման վերաբերյալ: Հավելված 9.10,11:

17.Բողոքների ընթացակարգ

Ընկերությունում կներդրվի բողոքների ուսումնասիրման ընթացակարգ՝ գործունեության իրականացման ընթացքում առաջացած շեղումների. օդային ավազան արտանետումների, հողային ռեսուրսների, կենսաբազմազանության պահպանման, ինչպես նաև գյուղացիների հողագործական աշխատանքներին խոչընդոտելու վերաբերյալ բողոքներին արձագանքելու, շեղումները, դրանց պատճառները բացահայտելու, ժամանակին արձագանքելու և թերությունները վերացնելու նպատակով:

18. Նախատեսվող գործունեության իրականացման նպատակահարմարությունը, հաստատված հիմնադրությային փաստաթղթերին նախատեսվող գործունեության համապատասխանության հիմնավորումները.

Համաշխարհային տնտեսության զարգացման հեռանկարներում Արևային Էներգիան օգտագործվելու է տնտեսության տարբեր բնագավառներում՝ ջեռուցման, լուսավորության, տաք ջրի, ավտոտրանսպորտի, վառելիքի արտադրության, գյուղատնտեսության և այլ ոլորտներում: Արևային և քամու վերականգնվող էներգիան այսօր աշխարհում էլեկտրաէներգիայի ամենաարագ աճող աղբյուրներն են և տեխնոլոգիապես ավելի առաջադեմ, տնտեսապես մատչելի են: Սա պայմանավորված է մի շարք դրական գործոններով, ինչպիսիք են վառելիքի ծախսերի, ջերմոցային գազերի և այլ աղտոտող թափոնների արտանետումների կրճատումը: 2011 թվականին Էներգետիկայի միջազգային գործակալության զեկույցում նշվել է, որ արևային էներգիայի տեխնոլոգիաները, ինչպիսիք են ֆոտոգալվանները, արևային տաք ջուրը և կենտրոնացված արևային էներգիան, կարող են ապահովել աշխարհի էներգիայի մեկ երրորդը մինչև 2060 թվականը, սահմանափակել կլիմայի փոփոխությունը և անցնել վերականգնվող էներգիայի: Արեգակից ստացված էներգիան կարող է առանցքային դեր ունենալ համաշխարհային տնտեսությունը ապաածխաթթվայնացնելու գործընթացում և էներգախնայողության բարելավման ոլորտում:

Համաձայն Էներգետիկ Ember վերլուծական կենտրոնի զեկույցի՝ 2022 թվականին քամու և արևի արտադրության աճը ծածկել է էլեկտրաէներգիայի համաշխարհային պահանջարկի աճի 80%-ը: Քամին և արևը 2022 թվականին հասել են համաշխարհային էլեկտրաէներգիայի արտադրության ռեկորդային 12%-ի՝ մեկ տարի առաջվա 10%-ի դիմաց:

Հայաստանում ջերմոցային գազերի արտանետման ամենամեծ մասնաբաժինը Էներգետիկայի ոլորտինն է, որը CO₂-ի ընդհանուր արտանետումների մեջ կազմում է 64%: ՀՀ-ում 1 կՎտժ էլեկտրաէներգիայի արտադրության համար առաջանում է մոտավորապես 0.4 կգ ածխածնի երկօքսիդ: Երբ տեղադրում ենք արևային կայաններ կամ իրականացնում ենք ջերմամեկուսացման աշխատանքներ, կանխում ենք ածխածնի երկօքսիդի արտանետումը մթնոլորտ: Վերականգնվող էներգետիկայի զարգացումը կարևորվում է ոչ միայն Էներգետիկայի ոլորտի դիվերսիֆիկացիայի, այլ նաև ջերմոցային գազերի արտանետումների նվազման տեսանկյունից: Արևային էներգիայի օգտագործումը կնպաստի Հայաստանի հանրապետության էներգետիկ անվտանգության ավելացմանը, ապավինելով բնածին, անսպառ և հիմնականում ներմուծումից անկախ ռեսուրսին, կբարձրացնի էներգետիկ համակարգի կայունությունը, կախվածությունը ածխաջրածիններով հարուստ վառելիքից, կնվազեցնի շրջակա միջավայրի աղտոտումը:

Արևային էներգիայի օգտագործումը կնպաստի Հայաստանի հանրապետության էներգետիկ անվտանգության ավելացմանը, ապավինելով բնածին, անսպառ և հիմնականում ներմուծումից անկախ ռեսուրսին, կբարձրացնի էներգետիկ համակարգի կայունությունը, կախվածությունը ածխաջրածինների պաշարներով հարուստ վառելիքից, կնվազեցնի շրջակա միջավայրի աղտոտումը: ՀՀ կառավարությունը խթանում է արևային և այլ

այլընտրանքային կայանների կառուցման և հետագա զարգացման ներդրումային ծրագրերը՝ հատկապես չգաղիֆիկացված համայանքներում: Արևային էլեկտրաէներգիայի ստացումը բավականին նպաստավոր պայմաններ է ստեղծում, թե շրջակա միջավայրի պահպանման, և թե մարդկության կայուն զարգացման համար, հատկապես այն դեպքում երբ հանրապետությունը հարուստ է արևային էներգիայի գոտիներով/ Globalsolaratlas.info/:

2023թ. հոկտեմբերի 26-ին ընդունված «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2021թ. հունվարի 14-ի X 48-Լ որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման համաձայն՝ վերականգնվող էներգետիկայի հզորությունը մինչև 2040թ.-ը կհասցվի 2000 ՄՎտ-ի, որից 1500 ՄՎտ-ն արևային, իսկ 500 ՄՎտ-ն հողմային էներգետիկայի հաշվին:

«Ֆլեքս Էներջի»ՍՊ ընկերության կողմից կառուցվող արևակայանը համահունչ է ՀՀ կառավարության 2022 թվականի մարտի 24-ի «ԷՆԵՐԳԱԽՆԱՅՈՂՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆԱԿՆԵՐԻ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՅԻ 2022-2030 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ԾՐԱԳՐԻՆ, ԷՆԵՐԳԱԽՆԱՅՈՂՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆԱԿՆԵՐԻ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՅԻ 2022-2030 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ԾՐԱԳՐԻ ԱՌԱՋԻՆ ՓՈԻԼԻ (2022-2024 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐ) ԻՐԱԳՈՐԾՈՒՄՆ ԱՊԱՀՈՎՈՂ ԾՐԱԳԻՐ-ԺԱՄԱՆԱԿԱՅՈՒՅՑԻՆ ՀԱՎԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՏԱԼՈՒ ՄԱՍԻՆ» N 398-Լ որոշման պահանջներին:

Աղբերք բնակավայրում իրականացված հանրային քննարկման արդյունքում նախագծի վերաբերյալ համայնքը տվել է իր նախնական համաձայնությունը, որն էլ հիմնավորում է նախագծային փաստաթղթով նախատեսվող գործունեության համապատասխանությունը համայնքի հեռանկարային զարգացման հիմնադրությային փաստաթղթերին, համայնքի հեռանկարային զարգացմանը:

Հաշվետվությունում ներառված՝ ԲՄԿՊ-ում և մոնիթորինգի պլանում առաջարկվող բոլոր մեղմող միջոցառումների իրականացվելու դեպքում **«Ֆլեքս Էներջի»ՍՊԸ**-ի արևային էլեկտրակայանը կարող է կառուցվել և շահագործվել առանց շրջակա միջավայրի և մարդու առողջության վրա զգալի բացասական ազդեցության: Այս միջոցառումները միտված են կլիմայի փոփոխության մեղմմանը և հարմարվողականության բարձրացմանը:

19. Փակման փուլ.

Ընկերության կողմից գործունեության հնարավոր դադարեցման դեպքում վերջինիս կողմից նախատեսվում են գործողությունների պլան, որը ներառում է.

- ✓ սարքավորումների, արևային վահանակների, էլեկտրաայունների ապամոնտաժում,
- ✓ արևակայանի, ենթակայանի տարածքների կարգաբերում, նախկին տեսքի բերում:

Գործողությունները կատարվելու է համայնքի վերահսկողությամբ:

Փակման փուլի ազդեցություն. Հայաստանի Հանրապետությունում, ինչպես նաև աշխարհի զարգացած երկրներում, դեռևս գոյություն չունի արևային կայանների սարքավորումների, մասնավորապես որպես թափոնատեսակ՝ ֆոտոէլեմենտներ պարունակող վահանակների և այլ ուղեկցող մասերի պահպանման, տեղակայման

լուծումները:

Քանի որ արևային կայանի վահանակները (батаре́йка) պատրաստվում են տարբեր ֆոտոէլեմենտներ պարունակող (ապակի, պլաստիկ) նյութերից, որոնք իրենց մեջ պարունակում են (կապար, քրոմ, կադմիում, սիլիցիում և այլն), ուստի դրանց ուսիլիզացիան և վերամշակումը հանդիսանում են Հայաստանի հանրապետության համար հրատապ լուծում պահանջող խնդիր, որի լուծումը պետք է տրվի ՀՀ կառավարության կողմից մշակված համապատասխան օրենսդրության, ծրագրի հիման վրա, հաշվի առնելով առաջավոր զարգացած երկրների փորձը: **Հատկապես առանց կադմիումի բարակ թաղանթով արևային մոդուլների ստեղծման աշխատանքներն արդեն հաջողությամբ ընթանում են առաջավոր զարգացած երկրներում:**

Միջոցառումներ. Մինչև համապատասխան ռազմավարության մշակումը ընկերությունը նախատեսում է կիրառել հետևյալ հնարավոր տարբերակները.

- հնարավորության դեպքում վերանորոգել և կրկնակի օգտագործել վթարված մասերը,
- ֆոտոէլեմենտներ պարունակող վահանակները չթաղել կամ չհավաքել աղբավայրերում, բաց վիճակում,
- վաճառել թափոնների հավաքմամբ զբաղվող այլ կազմակերպությունների՝ ներառյալ արտասահմանյան զարգացած երկրներին, որոնք ունեն նման ժամկետանց արևային թափոնների վերամշակման տեխնոլոգիաներ,
- ֆոտոէլեմենտներ պարունակող թափոնները հանձնել էլեկտրական և էլեկտրոնային սարքավորումներ հավաքող կետերին կամ կազմակերպություններին (նաև արտասահմանյան)՝ կազմակերպված թափոնների հավաքագրման նպատակով,
- թափոնները հանձնել այն երկրների կազմակերպություններին, որոնք զբաղված են արևային վահանակների արտադրությամբ և որոնցից ձեռք են բերվել ֆոտոէլեկտրոնային արևային վահանակները:

Գործունեության փակման կամ լուծարման նպատակով Ձեռնարկողի կողմից կատարվելու է պայմանագրերի երկկողմանի դադարեցում, ապամոնտաժվելու են բոլոր սարքավորումները, վահանակները, էլեկտրահաղորդման հենասյուները, էլեկտրահաղորդման գծերը: Ենթակայանի տարածքում կապամոնտաժվեն տրանսֆորմատորները, յուղահեռացման համակարգերը և այլ սարքավորումները: Ապամոնտաժված պիտանի սարքավորումները, վահանակները կվաճառվեն, իսկ խոտանը(ոչ պիտանի մետաղական մասեր, լարեր և այլն) կտեսակավորվի և կհանձնվի համապատասխան մասնագիտական կազմակերպություններին: Բետոնյա մնացորդները կհանձնվեն ճանապարհաշինարարական ընկերություններին: Տարածքը կբարեկարգվի, կբերվի նախկին տեսքի, հնարավորինս վերականգնելով լանդշաֆտի նախկին տեսքը:

Գրականություն

1. Հայաստանի հանրապետության Գեղարքունիքի մարզի 2017-2025 թվականների զարգացման ռազմավարություն:

2.«Աղմուկն աշխատեղերում, բնակելի եվ հասարակական շենքերում և բնակելի կառուցապատման տարածքներում» N2-III-11.3 սանիտարական նորմերը հաստատելու մասին N 138 և ՀՀ Քաղաքաշինության նախարարի 2014թ. մարտի 17-ի՝ ՀՀՇՆ 22-04-2014 «Պաշտպանություն աղմուկից» շինարարական նորմերը հաստատելու եվ հայաստանի հանրապետության քաղաքաշինության նախարարի 2001 թվականի հոկտեմբերի 1-ի n 82 հրամանում փոփոխություն կատարելու մասին N79-Ն հրամաններ:

3.Էներգետիկայի միջազգային գործակալությունը (IEA): Էներգախնայողության ցուցանիշներ. Քաղաքականության շրջանակ, Էդ. IEA, 2014 թ.:

5.Հայաստանի Հանրապետության Էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարություն արդյունաբերական մասշտաբի արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայաններ:

6.ՀՀ Առողջապահության նախարարության 2012թ. սեպտեմբերի 19-ի «Կազմակերպություններում աշխատողների սանիտարական կենցաղային սենքերի» N 2.2..8-003-12 սանտարական կանոնները և նորմերը հաստատելու մասին թիվ 15-Ն հրաման:

7.ՀՀ բնապահպանության նախարարի 2006թ.-ի դեկտեմբերի 25-ի՝ «Ըստ վտանգավորության դասակարգված թափոնների ցանկի» N430-Ն և 2006թ. հոկտեմբերի 26-ի «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գոյացող արտադրության /այդ թվում՝ ընդերքօգտագործման/ և սպառման թափոնների ցանկը հաստատելու մասին» N 342-Ն հրամաններ:

8.ՀՀ կառավարության 2020թ.հուլիսի 2-ի նիստի N87 արձանագրություն:

9.ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության ՀՀՇՆ 22-01-2024 «Շինարարական կլիմայաբանություն» նորմատիվային փաստաթուղթ:

10. Ճամբարակ խոշորացված համայնքի 2018-2022թթ. զարգացման հնգամյա ծրագիր:

11.ՀՀ Ազգային վիճակագրական ծառայության պաշտոնական կայք /<https://armstat.am/>:

12.[https:// www.bagramyan.am/Pages/CustomPage/](https://www.bagramyan.am/Pages/CustomPage/):

13.<https://energyagency.am/>:

14.Էներգետիկ Ember վերլուծական կենտրոնի զեկույց՝ 2022 թ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԿԱՅԱԿԱՆ

ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՄԱՆ

Սույն վկայականով հաստատվում է 1 հոկտեմբերի 2024 թվականին գույքի նկատմամբ իրավունքների պետական գրանցման միասնական մատյանում կատարված անշարժ գույքի նկատմամբ իրավունքի պետական գրանցումը հետևյալ տվյալներով.

1. ԳՐԱՆՑՎԱԾ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՍՈՒԲՅԵԿՏ(ՆԵՐ)

«ՖԼԵՔՍ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ

2. ԱՆՇԱՐԺ ԳՈՒՅՔԻ ԳՏՆՎԵԼՈՒ ՎԱՅՐԸ ԵՎ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ

Մարզ Գեղարքունիք, համայնք Ճամբարակ գյուղ Աղբերք 2 հողամաս

3. ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԻՄՔ ՀԱՆԴԻՍԱՑԱԾ ՓԱՏՏԱԹՂԹԵՐԸ

Անշարժ գույքի առուվաճառքի պայմանագիր 11.06.2024թ. N 10013, անշարժ գույքի վաճառքի օրինակելի պայմանագիր 14.08.2024թ., համայնքի ղեկավարի հասցեի տրամադրման որոշում 09.09.2024թ. հ.1066-Ա, որակավորում ունեցող անձի կողմից կազմված բաժանման հատակագիծ, Հասցե տրամադրելու մասին որոշում՝ 26.09.2024թ. թիվ 1167-Ա

4. ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

Կադաստրային ծածկագիրը՝ 05-009-0265-0106

Մակերեսի չափը (հա)՝ 7.796388

Նպատակային նշանակությունը՝ էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի, կոմունալ ենթակառուցվածքների օբյեկտների

Գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ էներգետիկայի

Գրանցված իրավունքի տեսակը՝ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԿԱՅԱԿԱՆ N 01102024-05-0014, գաղտնաբառ՝ EJYCAMJTDGFX

Փաստաթղթի իսկությունը և վավերականությունը կարող է ստուգվել Կադաստրի կոմիտեի www.e-cadastre.am կայքէջի միջոցով

5. ՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԸ

- 1) Նպատակային նշանակությունը՝
- 2) Բնութագրերը ըստ առանձին շինությունների՝

Հ/Հ	Կադաստրային ծածկագիր	Տեսակ	Մակերես	Գրանցված իրավունքի տեսակ

Լրացուցիչ նշումներ և տեղեկություններ

Գրանցումը իրականացնող պաշտոնատար անձի անունը, ազգանունը՝ ԿԱՐԻՆԵ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Զբաղեցրած պաշտոնը՝ Անշարժ գույքի գրանցման միասնական ստորաբաժանման անշարժ գույքի ավագ ռեգիստր

ՎԿԱՅԱԿԱՆ N 01102024-05-0014, գաղտնաբառ՝ EJYCAMJTDGFX

Փաստաթղթի իսկությունը և վավերականությունը կարող է ստուգվել Կադաստրի կոմիտեի www.e-cadastre.am կայքէջի միջոցով

Էջ 2/2

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ՊԵՏԱԿԱՆ ՌԵԳԻՍՏՐ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԻԱՄՈՒԿԱՆ ԳՐԱՆՑԱՄԱՏՅԱՆԻՑ ՔԱՂՎԱԾՔ 2024-05-14

«ՖԼԵՔՍ ԷՆԵՐԶԻ»

Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն (ՍՊԸ)

Գրանցման համար 81.110.1387922

Հիմնադրման տարի 2024

Գրանցման ամսաթիվ 2024-05-14

Գործունեության ժամկետ Անժամկետ

Կարգավիճակ Իրավաբանական անձի լուծարման գործընթացում գտնվելու կամ
գործունեության (գոյության) դադարման մասին պետական
միասնական գրանցամատյանում տեղեկություններ գրառված չեն:

Իրավաբանական անձի ծածկագիր (ՁԿԴ) 54753445

Հարկ վճարողի հաշվառման համար (ՀՎՀՀ) 07630721

Սոցիալական վճարների պարտավորությունների
անձնական հաշվի քարտի համար (Ապահովագրի
ծածկագիր) 39117922

Էլ. փոստ hanisyan.zorik@gmail.com

Կայք -

Գտնվելու վայրը

Հասցե ԹՈՒՄԱՆՅԱՆ Փ. / Ե / 5 / 22 ԲՆ. ԱՅՐՈՒՄ 4102
ԱՅՐՈՒՄ ՏԱՎՈՒՇ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Հեռախոս +374 44 444450

Գործադիր մարմնի ղեկավար

Պաշտոն Տնօրեն

Անուն Ազգանուն ԶՈՐԻԿ ՀԱՆԻՍՅԱՆ ՎԱՐՈՒԺԱՆԻ

Անձնագրային տվյալներ 011116621 2019-04-16 001

Հասցե ԹՈՒՄԱՆՅԱՆ Փ. / Ե / 5 / 22 ԲՆ. ԱՅՐՈՒՄ 4102
ԱՅՐՈՒՄ ՏԱՎՈՒՇ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Տեղեկություններ իրավահաջորդության / իրավանախորդության վերաբերյալ

Իրավանախորդ(ներ) գրառված չեն

Տեղեկությունների կանոնադրական կապիտալի չափի մասին

Կանոնադրական կապիտալի չափը ՀՀ դրամով՝ 1,000.00

Մասնակիցներ

Անուն Ազգանուն / Անվանում	Գրանցամատյանում գրառման ամսաթիվ	Բաժնեմասի չափը	Բաժնեմասի չափը ՀՀ դրամով	
ԶՈՐԻԿ ՀԱՆՆԻՑԱՆ ՎԱՐՈՒԺԱՆԻ Անձնագիր N/՝ 011116621 2019-04-16 տրվ. 001 ի կողմից ՀՇՀ 3801900657 Հասցե՝ ԴՅՈՒՄԱՆՑԱՆ Փ. / Ե / 5 / 22 ԲՆ. ԱՅՐՈՒՄ 4102 ԱՅՐՈՒՄ ՏԱՎՈՒՇ ՀԱՅԱՍՏԱՆ	2024-05-14	100 %	1000	

Պետական միասնական գրանցամատյանում կատարված փոփոխություններ

Պետական միասնական գրանցամատյանում փոփոխություններ կատարված չեն

Գրանցման ամսաթիվ	Փոփոխություններ
------------------	-----------------

Բաղվածքը տրամադրող՝ **ԱՐԹՈՒՐ ՀՈՎՀԱՆՆԻՑԱՆ ԿԱՐԱՊԵՏԻ**

ստորագրություն

Բաղվածքի տրամադրման ամսաթիվ՝ **2024-05-14**

Ձև N 1-2

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ ՃԱՄԲԱՐԱԿ ՀԱՄԱՅՆՔ

ՆԱԽԱԳԾՄԱՆ ԹՈՒՅԼՏՎՈՒԹՅՈՒՆ (ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱՀԱՏԱԿԱԳԾԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔ)

N 61-Ճ 21 նոյեմբեր 2024թ.

Օբյեկտ

Նոր կառուցվող ենթակայան, պահակակետ, արևային
ֆոտովոլտային էլեկտրակայան, 35/08 ԿՎ 6.600 ԿՎԱ
ենթակայանի, մոտ 30 քմ մակերեսով պահակակետի և 6000
ԿՎՏ հզորությամբ արևային ֆոտովոլտային կայանի
կառուցում, 4-րդ կարգը

(օբյեկտի անվանումը, կառուցում, վերակառուցում, ուժեղացում, վերականգնում,
գործառնական նշանակության փոփոխություն, հակիրճ բնորոշումը, հզորությունը,
դիսկայնության աստիճանը (կարեգործիան))

Նախագծային փաստաթղթերի մշակման համար

1 փուլով

(նախագծման փուլերը և այլն)

Գտնվելու վայրը

ՀՀ Գեղարքունիքի մարզ Ճամբարակ համայնք գյուղ Աղբերք 2
հողամաս

(մարզի, համայնքի, փողոցի անվանումները, շենքի համարը, հողամասի ծածկագիրը)

Կառուցապատող

«ՖԼԵՔՍ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ, ՀՀ, ք. Այրում, Թումանյան 5փ., բն.
22, 044 44 44 50 07630721

(կազմակերպության անվանումը, գրվելու վայրը, ֆիզիկական անձի անունը,
ազգանունը, բնակության վայրը, հեռախոսահամարը, էլեկտրոնային հասցեն)

Առաջադրանքի տրամադրման հիմքը

Կառուցապատողի կողմից տրված Դ-506 դիմումը

(կառուցապատման նպատակով Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ
սահմանված կարգով հողամասի տրամադրման, անշարժ գույքի փոփոխման իրավունքը
հաստատող անհրաժեշտ փաստաթղթերը)

Առաջադրանքի գործողության
ժամկետը

24 ամիս

(N 1 հավելվածի 32-րդ կետին համապատասխան)

ՆԱԽԱԳԾՎՈՂ ՀՈՂԱՄԱՍԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

(աստղանիշով (*) նշված դրույթների գրաֆիկական արտացոլումը տրամադրվում է կից
ներկայացվող ամփոփ սխեմայով՝ Մ 1:500)

1. Հողամասը գտնվում է

ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք
բնակավայրի էներգետիկ նշանակության գոտում

(հողամասի դիրքը քաղաքաշինական միջավայրում, դրա նպատակային և գործառնական
նշանակությունը)

2.(*) Հողամասի չափերը

7.796388 հա

(հողամասի սահմանները՝ կողմերից սահմանափակված, մակերեսը (հա))

3. Հողամասի առկա վիճակը

Հարթ և մասնակի թեք ուղիներ

(ոչմեծից ընդհանուր շինություն (այդ թվում՝ բանդան և քարայր) և/կամ արհեստական ջրամբարներ, ջրամբարներ, հարկանքներ, ջրամբարներ, ջրամբարներ և այլն), կամայականորեն, բարենպաստ և այլն)

4.(*) Տրանսպորտային պայմանները

կից անցնող հանգամանքային գոտիների ճանապարհ

(ճանապարհների տեղադրությունը, երկաթուղային տրանսպորտի մոբիլությունը և այլն)

5. Ինժեներական ցանցեր և սարքավորումներ

էլեկտրամատակարարման համակարգեր

(ջրամատակարարման, կոյուղու, գազամատակարարման, բնական մագնիսական, էլեկտրամագնիսական, էլեկտրոնային հաղորդակցության համակարգեր)

(նախաշինողի հողամասում կամ կից տարածքում անցնող ինժեներական ենթակառուցվածքները, այդ թվում՝ սղորգային)

6.(*) Կից հողամասեր

Այլ էներգետիկ նշանակության հողամասեր, արդյապարհ, վարչակառուց

(կից հողագործողների մեկտեղում և դրանց սահմանները՝ համաձայն ներկայացված պետության)

7. Քննության հատուկ պահանջներ և (կամ) պատմականության հուշարձանների տարածքներ (պահպանական գոտիներ)

Չկա

(հուշարձանի սահմանը, կարգավիճակը և այլն)

8.(*) Հատակագծային սահմանափակումներ

Չկա

(ընդամենը գործող արդարական, պաշտպանական զբոսայգիների, ինժեներատեխնիկական ենթակառուցվածքների և այլ զբոսայգիների նկարագրի, սահմանափակումները, այդ թվում՝ սերվիտուտները)

ՆԱԽԱԳԾԱՅԻՆ ՊԼԱՆՆԵՐ

(աստիճանիչով (*) նշված դրույթների գրաֆիկական արտացոլումը տրամադրվում է կից ներկայացվող ամփոփ սխեմայով Մ 1:500)

9. Ճարտարապետահատակագծային պահանջներ

Նախագիծը 35/0.8 ԿՎ, 6.600 ԿՎԱ ենթակայանի կառուցում, մոտ 20 քմ մակերեսով պահակների կառուցում, 110 ԿՎ ՕԳ կառուցում, 6000 ԿՎՏ արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցում

(ինքնուրույն Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության և նորմատիվ-տեխնիկական փաստաթղթերի պահանջներով, առկա քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի դրույթներով կամ դրանց բացակասության դեպքում՝ կազմակերպվող (կազմակերպվող) քաղաքաշինական միջավայրի պայմաններով, առաջարկություններ ճակատների ձևավորման, գրանդներ, արտաքին դռների, պատուհանների համամասնությունների և գույնային լուծումների վերաբերյալ)

9.1.(*) օբյեկտի հեռավորությունը կարմիր գծից (մետր)

Հանդամից ճանապարհից կից, U-14 ավտոճանապարհից մոտ 300 մ հեռու

9.2.(*) հեռավորությունը հարևան հողակտորներից (օբյեկտներից)

3-8 մ

(մետր)

9.3. Թույլատրելի բարձրությունը (մետր)

4 մ

9.4. Կառուցապատման խտության գործակիցը (կառուցի (կառուցների) ընդհանուր մակերեսի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին)

9.5. Կառուցապատման տոկոսը (կառուցապատվող (անցանցի) տարածքի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին՝ տոկոսներով (%))

9.6. Կանաչապատման տոկոսը (կանաչապատ տարածքի հարաբերությունը հողամասի մակերեսին՝ տոկոսներով (%))

9.7. Այլ պահանջներ

10. Հողամասում գտնվող շենքերի ու շինությունների բանդան կամ տեղադրման (ապամոնտաժման) պայմանները և աշխատանքների հերթականությունը

Չկա

11. Ատորգետնյա, կիսակողմի և առաջին հարկերի տարածքների օգտագործման պայմանները

Չկա

12.(*) Ինժեներական ցանցեր և սարքավորումներ

Համաձայն մատակարար կազմակերպությունների

12.1.(*) ջրամատակարարում, կոյուղի, տաք ջրի մատակարարում

Չկա

(նախաձեռնող մատակարարող կազմակերպության գեներալական պահանջներով)

12.2.(*) էլեկտրամատակարարում

Համաձայն մատակարար կազմակերպությունների կողմից տրված գեներալական պահանջների

(նախաձեռնող մատակարարող կազմակերպության գեներալական պահանջներով)

12.3.(*) գազամատակարարում

Չկա

(համաձայն մարտահրավերի կազմակերպության փորձնական զբոսանքների)

12.4.(*) էլեկտրոնային
հաղորդակցության մարտահրավեր
կոդեր (ներառյալ դիտահրավեր)
տեղադրվող

Համաձայն մարտահրավերի կազմակերպությունների

(համաձայն N 1 հավելվածի 57-րդ կետի 2-րդ ենթակետով սահմանված եղանակներին
տեղադրվող)

12.5. թույլ հոսանքներ

Չկա

12.6. արդահանություն

Կարգի է համայնքի հեղ կնքված պայմանագրի համաձայն

13. Տարածքի ինժեներական
նախագաղտատում

Նախագծային լուծումներով՝ հնարավորինս պահպանելով բնական ռելիեֆը

(ռելիեֆի կազմակերպման, ջրատնտեսման, ինժեներական պաշտպանության
միջոցառումներով)

14. Բարեկարգում

Չկա

(անդամակցության պատկերման վերաբերյալ պահանջները, կանաչապատում,
նախագաղտատման փուլը ձևեր, ցանկապատում, գոլափայտ և այլն)

15. Շինարարական նյութեր

Տեղական և արտերկրյա ներկրված շինանյութ

(շինարարական նյութերի օգտագործման արագացվածությունները կանխորոշվում է
նախագծային լուծումների, արտադրության դրույթի, պատրաստման վերաբերյալ)

16. Պաշտպանական կառույցներ

Չի պահանջվում

(արտադրության իրավունքներում մարտային և զենքերի պաշտպանության
միջոցառումներով)

17. Հակահրդեհային պահանջներ

Համաձայն հակահրդեհային անվտանգության ապահովման մասին ՀՀ օրենքի

(հակահրդեհային անվտանգության ապահովման միջոցառումներով)

18. Հաշմանդամների և բնակչության
սակավաշարժ խմբերի
պաշտպանության միջոցառումներ

Համաձայն գործող նորմերի

19. Շրջակա միջավայրի պահպանում

Համաձայն ՀՄԱԳ օրենքի

(շրջակա միջավայրը վնասվածի ազդեցությունից բացառելու միջոցառումներով)

20. Շինարարության կազմակերպում

Համաձայն գործող նորմերի

(ստացարկություններ շինարարության հեղ կապված անդամակցության ազդեցության
բացառման, բարձրագույն փորձության և տրանսպորտի անվտանգ աշխատանքի
ապահովման վերաբերյալ)

21. Առաջարկների գործողության
ժամկետը և նախագծի
մշակման փուլերը

21/11/2024-ից մինչև 23/11/2026-ը, 1 փուլով

(նշվում են առաջարկների գործողության ժամկետը և նախագծի մշակման փուլերը)

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

22. Նախագծային փաստաթղթերի

փորձաքննությանը ներկայացվող

Պարզ, համայնքի և ՀՄԱԳ փորձաքննություն

պահանջներ

23. Միջանկյալ համաձայնեցում

(Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության սահմանված փորձաքննության
փուլերը կամ նախագծի երաշխավորողը եղում կազմակերպում համապատասխան
իրական ակտիվ)

Համաձայն գործող նորմերի

(իրավաբան մարմին կամ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության
նախագծային դրույթում չստացվող մարմինների հեղ կազմակերպում նախագծի
նախնական համաձայնեցում, նշվում է նաև առաջարկների փուլերի
հնարավորությունը՝ N 1 հավելվածի 87-րդ կետով խնայողական դրույթով)

24. Հասարակական քննարկումներ

Համաձայն գործող նորմերի

(Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության սահմանված դրույթով և կարգով)

25. Համաձայնեցումների կամ
մասնագիտական
եզրակացությունների ստացում

Համաձայն գործող նորմերի

(նշվում են տվյալ օրենքի համաձայնեցման՝ օրենքով սահմանված պահանջները՝
հուշարձանների ու քաղաքապետության և այլ խաղողի մարմինների հեղ, ինչպես
նաև N 1 հավելվածի 56-րդ կետով սահմանված դրույթով ինժեներական
նախագաղտատման անվտանգության օգտագործման հեղ)

26. Փոստային բաժանորդային
պահարանների տեղադրում

Չկա

27. Այլ պայմաններ

Չկա

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵՎԱԿԱՐԻ

Կ.Տ.

Վազգեն Աղաբաբյան

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՑԱՆՑԵՐ

ՀՀ, ք. Երևան, Արմենակյան 127

ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

արտադրող կայանը բաշխման ցանցին միացնելու համար

«18» մարտի 2025թ.

«S-35/0109-1-Հ/1»

Արտադրող: «Ֆելքս Էներջի» ՍՊԸ-ին

Կայանի գտնվելու վայրը: ՀՀ Գեղարքունիքի մարզ, Կ. Ճամբարակ գ. Աղբերք, 2 հողամաս (կադ. ծածկագիր՝ 05-009-0265-0106)

Տեխնիկական պայմանների տրամադրման նպատակը:

- 1) Արտադրող կայանի միացում բաշխման ցանցին ☒
- 2) Արտադրող կայանի հզորության ավելացում կամ նվազում նախկինում տրված տեխնիկական բնութագրերում նշված հզորությունից. ☐
- 3) Արտադրող կայանի միացման սխեմայի փոփոխություն ☐

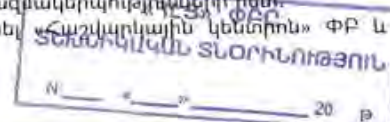
Կայանի հզորությունը: 6000 կՎտ

Միացման կետում լարման մակարդակը: 35 կՎ

Լիցենզիայի համարը: ԼԷ N0786

Կայանի տեսակը - Արևային ֆոտովոլտային

1. Կայանի անվանումը - «Ֆելքս Էներջի»
2. Արտադրող կայանի միացման կետը - ՏՊ 550-110/0011 առ 18.03.2025 թվականին տրված Տեխնիկական պայմաններով կառուցվող 110/35 կՎ լարման 16000 կՎԱ հզորության ենթակայանի 35 կՎ ԲԱ
3. Դիմումատուի կողմից իրականացվող աշխատանքները
 - 3.1. Կառուցել 35/0.8 կՎ լարման համապատասխան հզորության տրանսֆորմատորային ենթակայան:
 - 3.2. Ենթակայանի միացումը բաշխման ցանցին պետք է իրականացվի սույն տեխնիկական բնութագրի 2-րդ կետով որոշված միացման կետից՝ 35 կՎ լարման էլեկտրահաղորդման գծի միջոցով /կտրվածքը, երկարությունը և էլեկտրահաղորդման գծի տիպը իրականացնել նախագծով/:
 - 3.3. 110/35 կՎ ենթակայանում տեղադրել 35 կՎ լարման բաժանիչ և անջատիչ (էլեգազային կամ վակուումային):
 - 3.4. Տեղադրել համապատասխան հզորության փոխակերպիչներ/ինվերտորներ/:
 - 3.5. Փոխակերպիչները պետք է ունենան ռեակտիվ էներգիայի արտադրման, ցանցին միացման կետում լարման կարգավորման հնարավորություն՝ ռեակտիվ հզորության ցանց հաղորդման կամ ցանցից սպառման ռեժիմներում:
 - 3.6. Փոխակերպիչները միացնել ենթակայանի 0.8 կՎ բաշխիչ վահանին: Բաշխիչ վահանում նախատեսել համապատասխան անվանական հոսանքի ավտոմատ անջատիչներ:
 - 3.7. Սեփական կարիքների համար նախատեսել 0.8/0.4 կՎ ենթակայան (հզորությունը համաձայնեցված նախագծով):
 - 3.8. 35 կՎ լարման հաղորդման գծի անցկացման ուղեգիծը, ենթակայանի միացման սխեման և եղանակը պետք է համաձայնեցվի ՀԷՑ ՓԲ ընկերության տեխնիկական տնօրենի և համապատասխան շահագրգիռ կազմակերպությունների հետ:
 - 3.9. Կայանի միացումը նախապես համաձայնեցնել «Հայվարկային կենտրոն» ՓԲ և «ԷԷՀՕ» ՓԲ ընկերությունների հետ:

- 3.10. Նախատեսել հողանցման կոնտուր՝ բոլոր մետաղական մասերը հողանցել և ապահովել 4 օհմ դիմադրություն:
- 3.11. Կայանի միացման էլեկտրական մասի շինարարական աշխատանքները իրականացնել համաձայն էլեկտրակայանների, ցանցերի և սպառողների տեխնիկական շահագործման կանոնների համաձայն:
- 3.12. Կայանի նախագիծը իրականացնել լիցենզավորված կազմակերպության կողմից՝ համաձայն էլեկտրատեղակայանների սարքվածքի կանոնների (<< Կառավարության 2023 թվականի ապրիլի 21-ի N 592-Ն որոշման):
- 3.13. Էլեկտրական էներգիայի հաշվառումը իրականացնել Հայաստանի Հանրապետության էլեկտրաէներգետիկական մեծածախ շուկայի առևտրային կանոններին համապատասխան՝ հաշվառքի սարքերը (ԲԷԱՀ-ին միացման հնարավորությամբ), տեղադրելով սահմանազատման կետում:
- 3.14. Նախատեսել և գործարկել հաճախականության բարձրացումից բաժանարար ավտոմատիկա, որի դրվածքները նոր միացվող կայանի համար պետք է հաշվարկվեն և տրամադրվեն ԷԷՀՕ ՓԲ ընկերության կողմից:
- 3.15. Շին-մոնտաժային աշխատանքներ իրականացնել լիցենզավորված կազմակերպության կողմից էլեկտրատեղակայման կանոններին և կարգավորող տեխնիկական փաստաթղթերին համապատասխան:
- 3.16. Նախքան կայանի միացնելը՝ տրամադրել կատարված էլեկտրասարքավորումների փորձարկման արձանագրությունները, աշխատանքների կատարման ակտերը և տեղադրող ընկերության լիցենզիաները:
- 3.17. Մնուցումը կիրականացվի քաղաքաշինության, տեխնիկական և հրդեհային անվտանգության տեսչական մարմնի կողմից տրված գործարկման եզրակացության, «ՀԷՏ» ՓԲ ընկերության կողմից տրված լարման կարգադրության առկայության դեպքում:
- 3.18. N= S-110/0109-1-Հ առ. 07.02.2025 թվականին տրամադրված Տեխնիկական պայմանները համարել անվավեր:
- 3.19. Տեխնիկական պայմանների կատարման ժամկետը մինչև Արտադրության լիցենզիայով ամրագրված՝ կայանի կառուցման ժամանակահատվածը:

«ՀԷՏ» ՓԲԸ-ի կողմից «ՀԱՄԱՁԱՅՆՎԱԾ»
Տեխնիկական տնօրեն Դավիթ Գրիգորյան

«ՀԷՏ» ՓԲԸ
ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹՅՈՒՆ
N _____ «___» _____ 20____ (ստորագրություն, մկնիք)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՂ
Հ Ա Ն Ձ Ն Ա Ժ Ո Ղ Ո Վ

Էլեկտրական էներգիայի (իզոթրոյան) արտադրության

Լ Ի Ց Ե Ն Ձ Ի Ա

ԼԷ № 0786 (7 էջից)

Տրվում է «ՖԼԵՔՍ ԷՆԵՐԶԻ» սահմանափակ
պատասխանատվության ընկերությանը՝ մինչև
2046 թվականի հունիսի 27-ը գործողության
ժամկետով,

Հայաստանի Հանրապետության հանրային
ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի
2024 թվականի հունիսի 26-ի №207-Ա որոշմամբ

Հայաստանի Հանրապետության
հանրային ծառայությունները կարգավորող
հանձնաժողովի նախագահի
պարտականությունները կատարող՝

[Signature]

Ս. Աղինյան

« 26 » հունիսի 2024 թ.

ԵՐԵՎԱՆ – 2024թ.

**«ՖԼԵՔՍ ԷՆԵՐՋԻ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ
ընկերության էլեկտրական էներգիայի (իզոլյուցիայի)
արտադրության ԼԵ N0786 լիցենզիայի
ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ**

**1. ԼԻՑԵՆԶԻԱՅԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՐՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԱԿԵՏԸ ԵՎ ԼԻՑԵՆԶԱՎՈՐՎԱԾ
ԳՈՐԾՈՒՆԵՐՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱՎԱՆ ՏԱՐԱՆՔԸ (ՎԱՅՐԸ)**

1. Սույն լիցենզիան ուժի մեջ է մտնում 2024 թվականի հունիսի 27-ից:
2. Սույն լիցենզիան գործում է մինչև 2046 թվականի հունիսի 27-ը, որից՝
 - 1) մինչև 2026 թվականի հունիսի 27-ը կառուցման ժամանակահատվածն է,
 - 2) մինչև 2046 թվականի հունիսի 27-ը՝ էլեկտրական էներգիայի (իզոլյուցիայի) արտադրության գործունեության իրականացման ժամանակահատվածը:
3. Սույն լիցենզիայի՝ սույն գլխով նախատեսված ժամանակահատվածի (ժամկետի) ներկայացված անհրաժեշտության դեպքում «ՖԼԵՔՍ ԷՆԵՐՋԻ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը (այսուհետ՝ Լիցենզավորված անձ) Հայաստանի Հանրապետության հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի (այսուհետ՝ Հանձնաժողով) կողմից սահմանված կարգով և ժամկետներում համապատասխան հայտ է ներկայացնում Հանձնաժողով:
4. Լիցենզավորված գործունեության իրականացման աշխարհագրական տարածքը (գործունեության վայրը) Հայաստանի Հանրապետության Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի վարչական տարածքն է (գյուղ Աղբերք):

**2. ԼԻՑԵՆԶԱՎՈՐՎԱԾ ԳՈՐԾՈՒՆԵՐՈՒԹՅԱՆ ԷՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՎԱՋՄՈՂ
ԳՈՐԾԱՌՈՒՅՑՆԵՐԸ**

5. Լիցենզավորված անձին իրավունք է տրվում և պարտավորեցվում է սույն լիցենզիայով սահմանված ժամկետում (ժամանակահատվածում) կառուցել 6000 կՎտ տեղակայվող իզոլյուցիայի «Ֆլեքս Էներջի» արևային էլեկտրակայանը (այսուհետ՝ Կայան), ինչպես նաև իրավունք է տրվում արտադրել էլեկտրական

էներգիա՝ առանց «Էներգետիկայի մասին» օրենքով (այսուհետ՝ Օրենք) սահմանված էլեկտրաէներգիայի գնման երաշխիքի:

6. Լիցենզավորված անձին, առանց Օրենքով սահմանված էլեկտրաէներգիայի գնման երաշխիքի, իրավունք է տրվում՝

- 1) մեծածախ շուկայում վաճառել կամ արտահանել իր արտադրած էլեկտրական էներգիան (իզոլյուցիան)՝ շուկայի կանոնների համաձայն,
 - 2) էլեկտրաէներգետիկական մեծածախ շուկայում գնել էլեկտրական էներգիա (իզոլյուցիա), եթե սեփական արտադրության էլեկտրական էներգիայով չի կարողանում կատարել իր պայմանագրային պարտականությունները:
7. Լիցենզավորված անձն էլեկտրական էներգիան կարող է օգտագործել նաև սևիական կարիքների համար՝ շուկայի կանոնների համաձայն:
8. Կայանի կառուցման ավարտից հետո դրա փաստացի տեղակայված (որվածքային) իզոլյուցիան կամրագրվի սույն լիցենզիայում:
9. Կայանի համար հանձնաժողովը սակագին չի սահմանում:

3. ԼԻՑԵՆԶԱՎՈՐՎԱԾ ԳՈՐԾՈՒՆԵՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

10. Լիցենզավորված անձի գործունեությունը պետք է համապատասխանի Օրենքի այլ օրենքների, սույն լիցենզիայի, ցանցային կանոնների, առևտրային կանոնների Հանձնաժողովի կողմից ընդունված և այլ իրավական ակտերի պահանջներին:
11. Լիցենզավորված անձի և էլեկտրաէներգետիկայի բնագավառում գործունեության լիցենզիա ունեցող այլ անձանց, ինչպես նաև սպառողների միջև կնքված պայմանագրերը պետք է համապատասխանեն Հանձնաժողովի սահմանած պայմանագրերի օրինակելի ձևերին և (կամ) պարտադիր պայմաններին:
12. Լիցենզավորված անձը շուկայի օպերատորի հաշվառման է ներկայացնում մեծածախ շուկայում կնքված, ինչպես նաև էլեկտրական էներգիայի (իզոլյուցիայի) արտահանում նախատեսող պայմանագրերը՝ համաձայն շուկայի կանոնների:
13. Լիցենզավորված անձի կողմից Կայանի կառուցումը և շահագործումն իրականացվում է համաձայն Կայանի նախագծային փաստաթղթերով նախատեսված սխեմայի՝ բացառությամբ օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերի:
14. Լիցենզավորված անձը ոչ ուշ, քան մինչև 2025 թվականի հունիսի 27-ը պարտավոր է Հանձնաժողով ներկայացնել Կայանի կառուցման՝ օրենսդրության

պահանջներին համապատասխան փորձաքննություն անցած նախագիծը՝ դրական փորձագիտական եզրակացություններով:

15. Լիցենզավորված անձը պարտավոր է մինչև սույն լիցենզիայով սահմանված կառուցման ժամանակահատվածի ավարտը Հանձնաժողով ներկայացնել Կայանի կառուցման ավարտը հավաստող՝ Հանձնաժողովի սահմանած կարգով պահանջվող փաստաթղթերը:

16. Լիցենզավորված անձը (10 ՄՎտ և ավելի տեղակայված հզորությամբ Կայանների դեպքում) պարտավոր է կատարել էլեկտրաէներգետիկական համակարգի օպերատորի հրահանգները՝ համաձայն ցանցային կանոնների:

17. Սույն լիցենզիան չի կարող այլ անձանց օգտագործման տրվել, օտարվել կամ գրավադրվել, իսկ դրանով ամրագրված էլեկտրական էներգիայի արտադրության գործառույթը որևէ ձևով փոխանցվել այլ անձի, բացառությամբ օրենքով նախատեսված դեպքերի:

18. Սույն լիցենզիայի գործողությունը չի տարածվում Լիցենզավորված անձի հետ համատեղ, այդ թվում՝ համատեղ գործունեության պայմանագրով գործունեություն իրականացնող այլ անձանց, ինչպես նաև Լիցենզավորված անձի մասնակցությամբ իմացորդված կամ գործող իրավաբանական անձանց վրա:

19. Լիցենզավորված անձը պարտավոր է ապահովել լիցենզավորված գործունեության իրականացման համար անհրաժեշտ և այդ գործունեության մեջ ներգրավված զույգի հասանելիությունը Հանձնաժողովի ներկայացուցիչների համար:

20. Լիցենզավորված անձի կողմից իրականացվող տնտեսական այլ գործունեությունը չպետք է վտանգի սույն լիցենզիայի պայմանների պատշաճ կատարումը, իսկ լիցենզավորված գործունեության հաշվապահական հաշվառումը պետք է առանձնացված լինի Լիցենզավորված անձի կողմից իրականացվող այլ գործունեության հաշվապահական հաշվառումից:

21. Լիցենզավորված անձը պարտավոր է Հանձնաժողովի կողմից սահմանված կարգերին և ձևերին համապատասխան լիցենզավորված գործունեության մասին տեղեկատվություն և հաշվետվություններ ներկայացնել Հանձնաժողով:

22. Լիցենզավորված անձը պարտավոր է Հանձնաժողովի պահանջով ներկայացնել լիցենզավորված գործունեության վերաբերյալ սպառիչ տեղեկատվություն, ինչպես նաև պատասխանել Հանձնաժողովի գրավոր հարցադրումներին 10 օրվա ընթացքում, եթե Հանձնաժողովի կողմից այլ ժամկետներ սահմանված չեն:

23. Լիցենզավորված անձը պատասխանատվություն է կրում Հանձնաժողով ներկայացրած լիցենզավորված գործունեության մասին հաշվետվությունների և այլ տեղեկատվության հավաստիության համար:

24. Լիցենզավորված անձի և շուկայի մասնակիցների կողմից միմյանց, ինչպես նաև Հանձնաժողով ներկայացվող տեղեկությունը (փաստաթուղթը) իրապարակային է, եթե այն օրենքի համաձայն չի համարվում զաղտնի:

25. Լիցենզավորված անձը պարտավոր է Հանձնաժողովին անմիջապես հայտնել այն հանգամանքների մասին, որոնց հանգեցրել են սույն լիցենզիայի պայմանների խախտումների կամ կարող են դառնալ սույն լիցենզիայի պայմանների խախտումների անմիջական պատճառ:

26. Սույն լիցենզիայի պայմաններով նախատեսված իրազեկումը, այդ թվում փաստաթղթերի հանձնումը, կատարվում է օրենքով սահմանված կարգով և ժամկետներում:

4. ԼԻՑԵՆԶԱՎՈՐՎԱԾ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՀԱՅՈՒՄԸ

27. Լիցենզավորված գործունեության վերահսկման իրականացում է Հանձնաժողովը:

28. Հանձնաժողովը օրենքներով և դրանց հիման վրա ընդունված՝ իր իրավական ակտերով սահմանված դեպքերում և կարգով, Լիցենզավորված անձի գործունեությունը Օրենքին, Հանձնաժողովի իրավական ակտերին և լիցենզիայի պայմաններին համապատասխանության ստուգման, ինչպես նաև Հանձնաժողով ներկայացվող հաշվետվությունների և տեղեկատվության հավաստիության, զեպատման համար իրականացնում է Լիցենզավորված անձի գործունեության մոնիտորինգ:

29. Հանձնաժողովի ներկայացուցիչներն ունեն ազատ մուտքի իրավունք Լիցենզավորված անձի տարածք՝ Հանձնաժողովի սահմանած կարգով:

5. ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԿՈՐՄԻՏԻ ԿՐԻՄԻՆՈՂ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

30. Լիցենզավորված անձի կողմից Օրենքի դրույթները, Հանձնաժողովի ընդունած իրավական ակտերը չկատարելու կամ ոչ պատշաճ կատարելու դեպքում Հանձնաժողովն իրավասու է կիրառելու Օրենքով նախատեսված պատասխանատվության միջոցները, վերականգնելու մինչև խախտումը եղած

դրությունը, կատարելու դրանից բխող գործողություններ (այդ թվում՝ հաշվարկ վերահաշվարկ և այլն), ինչպես նաև տալ դրանց կամ խախտումը վերացնելու վերաբերյալ հանձնարարականներ՝ հաշվի առնելով «Հանրային ծառայությունները կարգավորող մարմնի մասին» օրենքով սահմանված առանձնահատկությունները:

31. Լիցենզավորված անձը սույն լիցենզիայի պայմանների 30-րդ կետում նշված խախտումների համար պատասխանատվություն չի կրում, եթե դրանք հետևանք են ֆորս մաժորի:

32. Լիցենզավորված անձի կամ Հանձնաժողովի նախաձեռնությամբ սույն լիցենզիայի գործողությունը դադարեցնելու դեպքում Հանձնաժողովը և Լիցենզավորված անձը ղեկավարվում են Օրենքով և օրենսդրությամբ:

6. ԼԻՑԵՆԶԻԱՅԻ ՓՈԳՈՒՄՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ՎԵՐԱՁԵՎԱԿԵՐՊՈՒՄԸ

33. Սույն լիցենզիայում փոփոխություններ կարող են կատարվել Լիցենզավորված անձի կամ Հանձնաժողովի նախաձեռնությամբ՝ Հանձնաժողովի կողմից սահմանված կարգով:

34. Հանձնաժողովի նախաձեռնությամբ սույն լիցենզիայի փոփոխությունները կատարվում են Լիցենզավորված անձի համաձայնությամբ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ նախատեսվող փոփոխություններն անհրաժեշտ են օրենքների և նորմատիվ իրավական ակտերի պատշաճ կատարումն ապահովելու համար:

35. Լիցենզավորված անձի վերակազմակերպման կամ նրա անվանման կամ գտնվելու վայրի փոփոխման դեպքում Լիցենզավորված անձը պարտավոր է այդ փոփոխություններն իրավական ուժ ստանալու օրվանից սկսած 15 օրյա ժամկետում լիցենզիայի վերաձևակերպման հայտ ներկայացնել Հանձնաժողով, բացառությամբ օրենքով նախատեսված դեպքերի:

36. Սույն լիցենզիայի պայմաններում հասկացություններն ունեն Օրենքով և շուկայի կանոններով սահմանված նշանակությունը:

«ՖԼԵՔՍ ԷՆԵՐԶԻ» սահմանափակ պատասխանատվության ընկերություն

(ընկերության անվանումը)

Հայաստանի Հանրապետություն, Տավուշի մարզ, քաղաք Այրում, Թումանյան փողոց, 5 շենք, 22 բն.

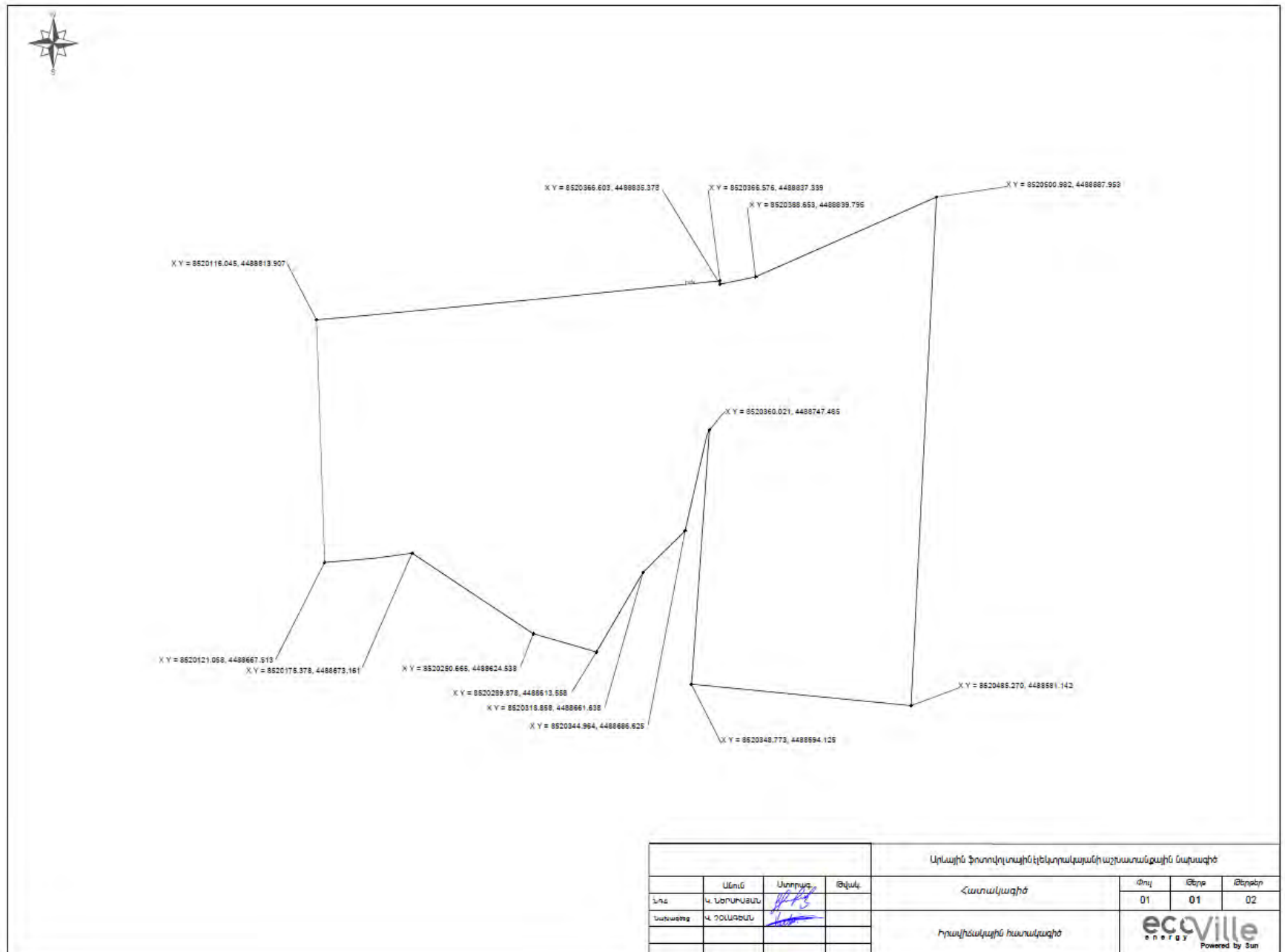
(գտնվելու վայրը)

ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԳԼԽԱՎՈՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ՝

Ս. ՍԱՖԱՐՅԱՆ

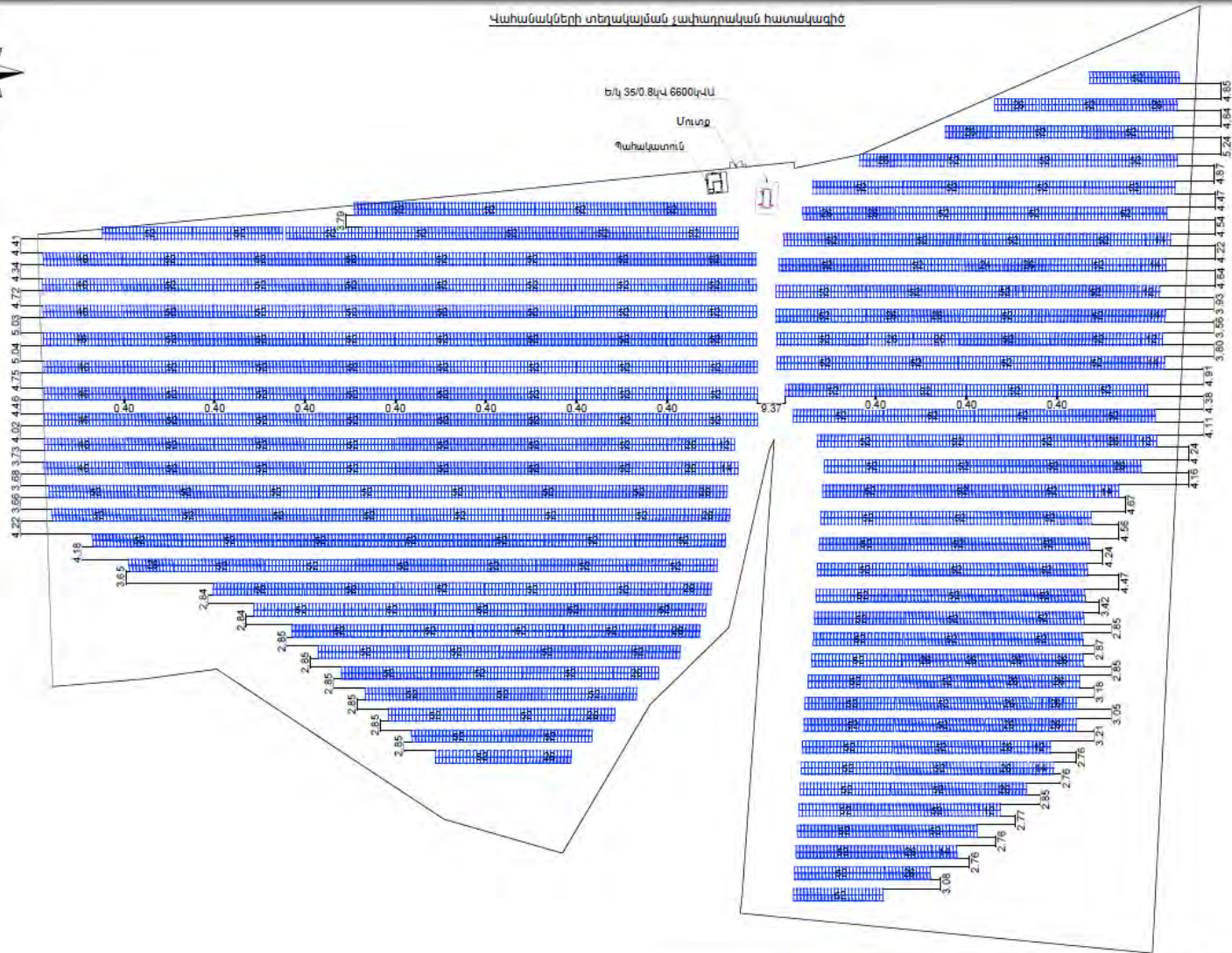

1997

Վահանակների տեղակայման բախադրական հատակագիծ

«ՅԼԵԶԱ ԲՆԵՐՈՋ» ՍՊԸ				6,000 մ²-ի հզորության արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի տեղադրում «Սարգ Ունայրույն» համայնք ժամբարակ գյուղ Արցախի 2 հողամաս			
Դիրք	Ամս	Թվական	Թվական	Ընկերության մաս	Վերանայում	Մասնաժամ	Թերթ
Դիրք	4. ԵՆԴՐՈՒՄՆԱ				01	-	06
Դիրք	Ա. ԴՈՒՐՈՒՄ			Վահանակների տեղակայման բախադրական հատակագիծ			27

Մալուխագծի անցկացման կոորդինատները WGS համակարգում

Հ/հ	X կոորդինատ	Y կոորդինատ
1	8520356.6156	4488827.5925
2	8520352.7567	4488838.9676
3	8520250.1195	4488828.7458
4	8520068.7704	4488812.7538
5	8519878.2255	4488826.9702
6	8519680.2526	4488841.8194
7	8519631.1465	4488850.8815
8	8519630.8764	4488823.3643
9	8519651.1634	4488779.5849
10	8519645.4681	4488730.5086
11	8519650.3958	4488723.7154

Տարածքի հնագիտական և պատմամշակութային հուշարձանների վրա ազդեցության գնահատման եզրակացություն:

ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք գյուղի 2 հողամաս հասցեում «ՖԼԵՔՍ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ-ին պատկանող 05-009-0265-0106 կադաստրային ծածկագրով 7.796388 հա հողամասում արևային կայանի նախագծման, կառուցման և շահագործման աշխատանքների արդյունքում պատմա-մշակութային հուշարձանների վրա հնարավոր ազդեցության գնահատական

Հայաստանը չափազանց հարուստ մշակութային ժառանգություն ունեցող երկիր է, որի ակունքները ծգվում են դեպի հա զարամյակների խորքերը: Այստեղ հայտնի են շուրջ 33 000 պատմության և մշակույթի հուշարձաններ, ներկայացված 4500 առանձին համալիրներով, որոնք զբաղեցնում են մոտ 20 000 հեկտար ընդհանուր տարածք: Հայաստանի Հանրապետության տարածքում առկա հուշարձանները պաշտպանված են Հայաստանի Հանրապետության տարածքում առկա հուշարձանները պաշտպանված են ՀՀ Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության և օգտագործման մասին, ՀՀ պետական սեփականություն համարվող և օտարման ոչ ենթակա պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների մասին օրենքներով, N438 ՀՀ պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական հաշվառման, ուսումնասիրման, պահպանության, ամրակայման, նորոգման, վերականգնման և օգտագործման կարգը հաստատելու մասին, ՀՀ կառավարության 2002 թ. ապրիլի 20-ի N438 որոշման մեջ լրացում կատարելու և պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների տեղափոխման և փոփոխման կարգը հաստատելու մասին, N 104-Ն պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական կադաստրի վարման կարգը հաստատելու մասին, ՀՀ պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական ցուցակը հաստատելու մասին կառավարության որոշումներով: Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանները բաժանվում են տեղական և հանրապետական նշանակության, դրանց մեջ հատկապես առանձնանում են թվով 80 համալիրներ, որոնք ունեն կարևորագույն պատմական, ճարտարապետական, գիտական, արվեստագիտական և մշակութային քաջադիկ արժեք (ընդգրկում են մոտ 400 ճարտարապետական հուշարձաններ):

ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքում արևային կայանի նախագծման, կառուցման և շահագործման նպատակով «ՖԼԵՔՍ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ-ին պատկանող 05-009-

0265-0106 կադաստրային ծածկագրով հողամասը զբաղեցնում է 7.796388 հա տարածք (նկար 1): Վարչատարածքային առումով կայանը տեղակայված է ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք գյուղի վարչական սահմաններում, գյուղից 3 կմ արևմուտք (քարտեզ 1, 2):

Ծրագրի իրացման գոտում գտնվող պատմամշակութային միավորների բացահայտման և տեղայնացման համար սկզբնական փուլում օգտվել ենք Հայաստանի Հանրապետության Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների պետական ցուցակ, Գեղարքունիքի մարզ (ՀՀ կառավարության 2002 թ. հունվարի 9-ի N 80 որոշման) փաստաթղթից, որի հիման վրա դիտարկվել է Աղբերք (դասիչ՝ 4.9) բնակավայրում հաշվառված հուշարձանները (աղյուսակ 1): Ըստ այդմ Աղբերք բնակավայրին պատկանող վարչական տարածքի համար հուշարձանների ցուցակում ներառված է ընդամենը 1 հուշարձան (1 միավոր) գյուղի ամառային արտատեղում, Սևան-Ճամբարակ ճանապարհից ձախ, հուշարձանը գտնվում է իրացման գոտուց դուրս և ազդեցության չի ենթարկվում:

Սակայն, բացի ցուցակներում ներառված հուշարձանները, անհրաժեշտ է տեղայնացնել տարբեր արշավախմբերի ուսումնասիրության կամ պատահականորեն հայտնաբերված հնավայրերը, որոնք ընդգրկված չեն հուշարձանների պետական ցանկում, սակայն ենթակա են պահպանման պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության և օգտագործման մասին ՀՀ օրենքի Հոդված 20-ով՝ Նորահայտ հուշարձանների պահպանության և անվթարության ապահովումը, որը սահմանում է՝ պարմական, գիտական, գեղարվեստական կամ մշակութային այլ արժեք ունեցող նոր հայտնաբերված կամ նոր արժեքավորված օբյեկտն ստանում է նորահայտ հուշարձանի կարգավիճակ և պահպանվում է մինչև հուշարձանների պետական ցուցակում ընդգրկվելը՝ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով: Նորահայտ հուշարձանը տնօրինող իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձը պարտավոր է ապահովել դրա անվթարությունը, իսկ պետության կողմից այն վերցնելու դեպքում սեփականափոխության փոխարեն փոխհատուցվում է օրենսդրությամբ սահմանված կարգով: Հուշարձանի հայտնաբերման փաստը թաքցնող, այն հաշվառելու և ուսումնասիրելու համար արգելքներ

ստեղծող, ինչպես նաև գտածոները ոչնչացնող կամ յուրացնող անձը պատասխանատվություն է կրում Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

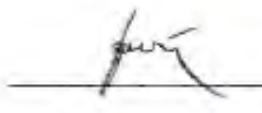
Տեղանքի հնագիտական ուսումնասիրության արդյունքում պարզվեց, որ այն ենթարկվել է մեկիորացիայի, հարթեցվել և երկար տարիներ օգտագործվել է գյուղատնտեսական նպատակներով, տեղազնության արդյունքում հնագիտական որևէ միավոր չի հայտնաբերվել (նկար 1, 2): Տեղայնացվել են նաև տարբեր ծրագրերով տարածաշրջանում իրականացված ուսումնասիրության տվյալները (նկար 3), ուսումնասիրվել են նախորդ տարիների արբանյակային պատկերները:

Ամփոփելով ներկայացված տեղեկատվությունը կարող ենք նշել, որ ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք գյուղի 2 հողամաս հասցեում, «ՖԼԵՍ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ-ին պատկանող 05-009-0265-0106 կադաստրային ծածկագրով 7.796388 հա արևային կայանի համար նախատեսված տարածքը հնագիտական և պատմամշակութային առումով որևէ խոչնդոտ չունի, տարածքը հնագիտորեն ազատ է (նկար 2, աղյուսակ 1, քարտեզ 1, 2), սակայն անհրաժեշտ ենք համարում պատահական գտածոների հայտնաբերման կանոնների պահպանումը:

Արթուր Պետրոսյան
ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտության և ազգագրության
Ինստիտուտ, Վաղ Հնագիտության բաժնի
Գիտաշխատող

Բորիս Գասպարյան
ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտության և ազգագրության
Ինստիտուտ, Վաղ Հնագիտության բաժնի
Գիտաշխատող

Հայկ Հայդոսյան
ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտության և ազգագրության
Ինստիտուտ, Վաղ Հնագիտության բաժնի
Կրտսեր գիտաշխատող

Հավելված 8.

Մթնոլորտային օդի հաշվարկներ

Հողային աշխատանքներ

Հողային աշխատանքների ժամանակ առաջանում են փոշու արտանետումներ: Դրանք

առաջանում են փորման-բեռնման աշխատանքների արդյունքում՝ հիմնականում հորատող, հարթեցնող և ինքնաթափ մեքենաների: Փորման-բեռնման աշխատանքները իրականացվում՝

4ամիս x 26 օր/ամիս x 8 ժամ/օր = 832 ժամ:

Հաշվարկները կատարված են համաձայն “ВРЕМЕННОЕ МЕТОДИЧЕСКОЕ ПОСОБИЕ ПО РАСЧЕТУ ВЫБРОСОВ ОТ НЕОРГАНИЗОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ В ПРОМЫШЛЕННОСТИ СТРОИТЕЛЬНЫХ МАТЕРИАЛОВ”, Минпромстрой СССР, 1987 մեթոդակարգի հետևյալ բանաձևի.

$Q_{\Phi.P.} = (P1 \times P2 \times P3 \times P4 \times P5 \times G \times P6 \times B) \times 10^6 / 3600$ տ/ժամ, որտեղ (նշված մեթոդակարգի աղյուսակ 1):

P1 – փոշու ֆրակցիայի բաժնեմասն է, ընդունվում է 0.05

P2 – 0-50 մ/կմ չափերով մասնիկների բաժնեմասն է տարածվող փոշու աերոզոլում, 0.02

P3 - գործակից, որը հաշվի է առնում շինարարական տեխնիկայի աշխատանքի գոտում քամու արագությունը, 1.0,

P4- գործակից, որը հաշվի է առնում նյութի խոնավությունը, 0.4¹

P5 - գործակից, որը հաշվի է առնում նյութի խոշորությունը, 0.5

P6 - գործակից, որը հաշվի է առնում տեղանքի պայմանները, 1.0

G – հանվող հողային զանգվածը:

Արևային կայանի շինարարության ժամանակ հանվող հողի ծավալը կկազմի՝ 1914,32 մ³, հաշվի առնելով հողային զանգվածների միջին տեսակարար կշիռը՝ 3158.7տ:

Ժամում հանվող տեղափոխվող զրունտի քանակը կկազմի՝

3158.7տ: 832 ժամ/շին. ժամանակամիջոց = 3,80 տ/ժամ.:

B - գործակից, որը հաշվի է առնում նյութի թափման բարձրությունը, 0.6

$Q_{\Phi.P.} = 0.05 \times 0.02 \times 1.0 \times 0.4 \times 0.5 \times 3.8 \times 1.0 \times 0.6 \times 10^6 / 3600 = 0.13$ գ/վրկ, կամ՝

$0,13 \times 3600 \times 832 : 10^6 = 0,38$ տ/շին. ժամանակամիջոց:

Շինարարական տեխնիկայի և ավտոտրանսպորտային միջոցների շահագործում

Շինարարական տեխնիկայի և ավտոտրանսպորտային միջոցների շահագործման ընթացքում արտանետումները առաջանում են վառելիքի այրման արդյունքում: Հիմնականում օգտագործվում է դիզելային վառելիք:

Դիզ. վառելիքի հետ կապված արտանետումները հաշվարկվում են ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության կողմից մշակված “Ավտոտրանսպորտից մթնոլորտ արտանետվող վնասակար նյութերի քանակների որոշման” մեթոդական հրահանգի² հիման վրա:

Հաշվարկը իրականացվում է ըստ ծախսվող վառելիքի քանակի, տվյալ դեպքում դա ներկայացվում է դիզելային վառելիքով:

Ըստ նշված մեթոդակարգի, ավտոտրանսպորտի և շինարարական տեխնիկայի տեսակարար արտանետումները բերված են ստորև:

Տեսակարար արտանետումներ (գ/կգ վառելիք)

²Մեթոդիկայում ընդունված է տրանսպորտային միջոցների դասակարգումը “Core Inventory of Emissions in Europe” (այսուհետ՝ CORINAIR)՝ “Եվրոպայում մթնոլորտային արտանետումների բազային գույքագրում” մեթոդոլոգիային համապատասխան

Վառելիքի տեսակը	Նյութի անվանումը						
	NO2	CH	SO ₂	CO	N ₂ O	CO ₂	ՊՄ
Դիզելային վառելիք	42.3	0.243	8.16	36.4	0.122	3138	4.3

Շինարարության ընթացքում շահագործվելու են հորատող, հարթեցնող, ինքնաթափ մեքենաներ: Շինարարական տեխնիկան աշխատելու է շինարարության ընթացքում մոտ 5 ամիս (130 օր, 1040 ժամ):

Հաշվի առնելով ստույգ նախագծային տվյալների բացակայությունը, հաշվարկների համար օգտագործվել են փորձագիտական գնահատականների հիման վրա ընդունված ցուցանիշները, ըստ որոնց դիզելավառելիքի քանակները հետևյալն են ընդունվել.

- շինարարական տեխնիկա՝ 0.08 տ/օր, ընդամենը՝ 0.08 տ/օր x 130 օր = 10,4 տ;

Ընդամենը՝ 10,4 տ:

Արտանետումների հաշվարկները ըստ շահագործվող տեխնիկայի տեսակի բերված են աղյուսակ 2-ում:

Ծծմբային անհիդրիդ

Ծծմբային անհիդրիդի (SO₂) արտանետումները հաշվարկվում են էլնելով այն մոտեցումից, որ վառելիքում պարունակվող ամբողջ ծծումբը լիովին վերածվում է SO₂-ի: Այդ դեպքում կիրառվում է CORINAIR գույքագրման համակարգի բանաձևը.

ESO₂ = 2Σksb, որտեղ՝

ks-ը վառելիքում ծծմբի միջին պարունակությունն է՝ 0.002 տ/տ

b –ն վառելիքի ծախսն է՝ 2,08 տ/շինժամ

SO₂ = 2 x 10,4 x 0.002 = 0.0416 տ/շին. ժամ կամ 0.011 գ/վրկ:

Շահագործվող տեխնիկայի և շին հրապարակի անկազմակերպ փոշու արտանետումների հաշվարկի արդյունքները

Վնասակար նյութը	Տեսակարար արտանետումները, գ/կգ	Արտանետումները	
		գ/վրկ	տ/շին. ժամանակահատված: /1040 ժամ/
CO (ածխածնի մոնօքսիդ)	36.4	0.1	0,0025
CH (ածխաջրածիններ)	0,243	0.000675	0.0025
NO ₂ (ազոտի օքսիդներ, երկօքսիդի հաշվարկով)	42.3	0.11	0,0416
ՊՄ (պինդ)	4.3	0.0119	0,044

³ Ածխածնի երկօքսիդը, ըստ ՀՀ օրենսդրության, չի հանդիսանում վնասակար նյութ և ենթակա չէ նորմավորման, համապատասխանաբար հետագա հաշվարկներում հաշվի չի առնվել:

մասնիկներ)			
Ծծմբային անհիդրիդ		0,011	0,0416
Անկազմակերպ փոշու արտանետում		0,13	0,38

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ ՃԱՄԲԱՐԱԿ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻ

Հայաստանի Հանրապետության Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնք
ՀՀ, Գեղարքունիքի մարզ, ք. Ճամբարակ, (0265)22255, chambarak.gegharquniq@mta.gov.am

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

19 ՓԵՏՐՎԱՐԻ 2025թվականի N 13-Ա

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ ՏԱԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով ՀՀ կառավարության 28.12.2023 թվականի N 2343-Ն որոշմամբ և հիմք ընդունելով հանրային լսումների արձանագրությունները.

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՎԱԳԱՆԻՆ ՈՐՈՇՈՒՄ Է՝

1. «ՖԼԵՔՍ ԷՆԵՐԶԻ» ՍՊԸ-ի կողմից ներկայացված ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական տարածքում, թիվ 2 հողամաս հասցեում արևային ֆոտովոլտային էլեկտրական կայանի կառուցման աշխատանքների համար տալ համաձայնություն:
2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է՝ պաշտոնական հրապարակմանը հաջորդող օրվանից:

Կողմ -13.

Դեմ -0

Ձեռնպահ -0

ԱՂԱՄՅԱՆ ԳԵՎՈՐԳ

ԽԱՁԱՏՐՅԱՆ ԱԶԱՏ

ՂՈՒԿԱՍՅԱՆ ԱՆՈՒՇ

ՂՈՒԿԱՍՅԱՆ ՄԻՇԱ

ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ ԱՐԱՅԻԿ

ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ ԶՈՒՐԻԿ

ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ ՎԻԳԵՆ

ՆԱԴԱՐՅԱՆ ՌԱՖԱՅԵԼ
ՋԱՀԱՆԳԻՐՅԱՆ ԳԱՌՆԻԿ
ՍԱՐԻԲԵԿՅԱՆ ՎԱՐԴԱՆ
ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ ՎԱՀԵ
ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ ՎՐԵԺ
ՕՀԱՆՅԱՆ ՌՈԲԵՐՏ

Համայնքի ղեկավար՝

ՎԱՀԳԵՆ ԱԴԱՄՅԱՆ

Հանրային լսման արձանագրության, մասնակիցների ցանկը,

Ծամբարակ համայնք Աղբերք բնակավայր

29.01.2025թ.

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Ֆլեքս Էներջի» ՍՊԸ-ի կողմից Ներկայացված Գեղարքունիքի մարզի Ծամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական տարածքում, թիվ 2 հողամասում, արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության առաջին հանրային քննարկման վերաբերյալ:

2025թ. հունվարի 29-ին ժամը 12.30-ին «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենք (2014) հունիսի 21-ի ՀՕ-110-Ն Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին (Փոփոխությունները 2023 թվականի մայիսի 3) Օրենքի, ինչպես նաև ՀՀ կառավարության 28 դեկտեմբերի 2023 թվականի «Հայաստանի հանրապետության կառավարության 2014 թվականի նոյեմբերի 19-ի N 1325-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» N 2343-Ն որոշմամբ սահմանված կարգով՝ Ծամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական ղեկավարի նստավայրում տեղի է ունեցել «Ֆլեքս Էներջի» ՍՊԸ-ի կողմից նախատեսվող Գեղարքունիքի մարզի Ծամբարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական տարածքի թիվ 2 հողամասում արևային ֆոտովոլտային էլեկտրակայանի կառուցման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության առաջին հանրային քննարկումը:

Հանրային քննարկմանը ներկա էին Աղբերք բնակավայրի վարչական ղեկավարը, գյուղի բնակիչները, Նախաձեռնողը՝ «Ֆլեքս Էներջի» ՍՊԸ տնօրեն, վերջինիս ներկայացուցիչները, ՇՄԱԳ հաշվետվությունը կազմող ընկերության ներկայացուցիչը:

Հանրային քննարկումը բացեց բացեց համայնքապետարանի աշխատակազմի 1-ին կարգի մասնագետ՝ Աշխեն Սկրտումյանը, ներկայացնելով բնակավայրի վարչական տարածքում արևային ֆոտովոլտային արևակայանի կառուցման վերաբերյալ հանրային քննարկման նպատակը: Արևակայանի և ենթակայանի կառուցման նախագիծը ներկայացնելու համար խոսքը փոխանցեց Վահագն Թեփեղյանին:

«Ֆլեքս Էներջի» ՍՊԸ-ի ներկայացուցիչ՝ Նախագծող Վ. Թեփեղյանը ներկայացրեց արևակայանի տարածքում կառուցվող ենթակայանի, մալուխագծի տեխնիկական, ցուցանիշները՝ հզորությունները, լուսավորության, ցանկապատման, մալուխագծի անցկացման լուծումները: Նշեց, որ կառուցվելու է մեկ հատ 8000 կՎտ հզորության 35/0.8 կՎ լարման տրանսֆորմատորային ենթակայան, 922մ երկարության մալուխագիծ, որն անցնելու է ընկերության սեփական տարածքով:

Հաշվետվության մշակող «Նովալ» ՍՊԸ-ի ներկայացուցիչ Թ. Նուրիջանյանը համառոտ ներկայացրեց նախատեսվող գործունեության՝ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ենթակա լինելու հիմքերը, փորձաքննական գործընթացը, արևակայանի կառուցման լուծումները: Նշեց, որ կառուցվելու է 6.0 ՄՎտ դրվածքային հզորությամբ ֆոտովոլտային արևակայան՝ 7.796388 հա տարածքի վրա, տեղադրվելու են 11856 հատ բազմաբյուրեղային ֆոտովոլտային վահանակներ՝ յուրաքանչյուրը 585Վտ առավելագույն հզորությամբ: Համաձայն անշարժ գույքի նկատմամբ պետական գրանցման վկայականի՝

գործունեության տարածքի հողի նպատակային նշանակությունը եներգետիկայի, տրանսպորտի կապի կոմունալ ենթակառուցվածքների և, գործառնական նշանակությունը կամ հողատեսքը՝ եներգետիկայի. Նախատեսվող գործունեության հրականացման ընթացքում ենթակառուցվածքների փոփոխություններ չեն կատարվելու, նոր ճանապարհներ չեն կառուցվելու, օգտագործվելու են գյուղական ունեցող գրունտային ճանապարհները: Բացվելու են նոր աշխատատեղեր բնակիչների համար:

Ներկայացրեց գործունեության իրականացման հետևանքնով շրջակա միջավայրի բաղադրիչների՝ օդային ավազան, հողային և ջրային ռեսուրսների, կենսաբազմազանության ինչպես նաև մարդու առողջության վրա հնարավոր ազդեցությունները: Նշեց, որ գործունեության ենթակա տարածքում բացակայում են պատմամշակութային հուշարձանները, հնագիտական շերտերը: Կարևորեց շահագործման փուլում թափոնների, մասնավորապես վնասված արևային վահանակների պահպանման լուծումները: Այդ նպատակով ընկերության կողմից կնախատեսվի համապատասխան մակերեսով պահեստային տարածք, որտեղ կտեղադրվեն վնասված վահանակները:

Բնակիչները հարց բարձրացրեցին բնակավայրի առկա խնդիրների վերաբերյալ: Մասնավորապես՝ ճանապարհների լուսավորության, կարգաբերման գոյություն ունեցող սրահի ջեռուցման, ջրամատակարարման, դպրոցի ջեռուցման և այլն: Ձեռնարկորին առաջարկեցին ընկերության կողմից ֆինանսական ներդրումներ կատարել նաև Աղբերք բնակավայրում:

Նախաձեռնող՝ Չորիկ Զանիսյանը պատասխանեց, որ համայնքին և բնակավայրին սոցիալական աջակցությունը կիրականացնեն «Բրայթ Էներջի» ընկերության հետ համատեղ: Նշեց, որ բնակավայրի վարչական ղեկավարի հետ համաձայնեցրել են դպրոցի տանիքում շենքի ջեռուցման նպատակով արևային վահանակների տեղադրման հարցը: Նշեց, որ արևակայանի շահագործման ընթացքում ընկերության հնարավորությունների դեպքում, բնակավայրին կտրամադրվի նաև ֆինանսական այլ աջակցություն:

Բնակավայրի վարչական ղեկավար՝ Կ. Աղասարյանը նշեց, որ արդեն Նախաձեռնողի հետ պայմանավորվածություն է ծեռք բերվել դպրոցի ջեռուցման լուծումների վերաբերյալ և ընկերությունը դպրոցի տանիքում կտեղադրի համապատասխան հզորության արևային վահանակներ:

Բնակիչները հարց բարձրացրեցին նոր բացվող աշխատատեղերում Աղբերք բնակավայրի բնակիչներին առաջնահերթություն տալու վերաբերյալ:

Չ. Զանիսյանը պատասխանեց, որ շինարարության փուլում աշխատողները հիմնականում լինելու են բնակավայրից և համայնքից, բացառությամբ այն մասնագետների, որոնք պարտադիր պետք է ունենան համապատասխան մասնագիտական որակավորում:

Բնակիչները նշեցին, որ շահագործման փուլում պահակային աշխատանքների համար ներգրավեն բնակավայրի բնակիչներին:

Չ. Զանիսյանը պատասխանեց, որ կաշխատեն ընդգրկել բնակավայրից համապատասխան որակավորում ունենալու դեպքում, նշելով, որ ընկերությունը պատրաստ է սեփական միջոցների հաշվին անցկացնել մասնագիտական պատրաստվածության դասընթացներ այն բնակիչների հետ, որոնք կուզենան աշխատել:

ընտրությունում

Քնակիչները համաձայնեցին, միաժամանակ հաջողություն մաղթելով գործունեության իրականացմանը

Այլ հաջողություններ չեղան և հանրային քննարկումն ավարտվեց:

Աղբերքի վարչական ղեկավար՝
Վ. Աղասարյան

«Ֆլեքս Էներջի» ՍՊԸ
Տնօրեն՝ Չ. Հանսիսյան

Մասնակիցների ցանկ

«ՖԼԵԶՍ ԷՆԵՐՋԻ» ՍՊԸ-ի կողմից ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ համայնքի Աղբերք գյուղի վարչական տարածքի թիվ 2 հողամասում ֆոտովոլտային արևակայանի կառուցման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության վերաբերյալ հանրային քննարկումներ /1-ին հանրային քննարկում/։ 29.01.2025թ.

Գ/Գ	Անուն, Ազգանուն	Տեղեկատվություն	Հեռախոսահամար	Ստորագրություն
1.	Պարսիկ Պարսիկյան	հեռ. 1	098 99 55 40	ԿԻՄ
2.	Օսկան Գրիգոր	հեռ. 2	091-65-55 95	ԶԻՆՈ
3.	Բարսեղյան Զևոր	հեռ. 3	093 85 81 27	ԿԻՄ
4.	Գրիգորյան Գրիգոր	հեռ. 4/2	094 39 00 69	ԿԻՄ
5.	Բարսեղյան Անդրանիկ	հեռ. 5	09865 84 80	ԿԻՄ
6.	Վարդանյան Անդրանիկ	հեռ. 6/1 և հեռ. 2 Տասնամյակ	077-444-266	ԿԻՄ
7.	Շահյան Զորա	հեռ. 7	093 44 65 82	ԿԻՄ
8.	Խաչատրյան Ռոման	հեռ. 8/1 և հեռ. 2 ՄԻ ԳՐԻԳ	055 88 17 71	ԿԻՄ
9.	Պարսիկյան ՕՅԵՐԿ	հեռ. 9	077 60 92 23	ԿԻՄ
10.	Կոնստանտին Վարդանյան	հեռ. 10	09867 21 58	ԿԻՄ
11.	Յուրիկյան Բենյամին	հեռ. 11/1 և 2	099999 50 7	ԿԻՄ
12.	Պարսիկյան Կար	հեռ. 12	044444 45 0	ԿԻՄ
13.	Խաչատրյան Զոր	հեռ. 13/1 և 2 ՄԻ ԳՐԻԳ	044 11 11 1	ԿԻՄ
14.	Աստվանյան Արմեն	հեռ. 14/1 և 2 ՄԻ ԳՐԻԳ	093 08 55 41	ԿԻՄ
15.	Պարսիկյան Արմեն	հեռ. 15		
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				

Հանրային լսման ուսանկարներ Առավոտ օրաթերթի հայտարարություն

Առավոտ
ՀԱՅԳԱՐԾԻ
19.12.2024

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենք (2014) հունիսի 21-ի ԳՈ-110-Ն Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին (Փոփոխությունները 2023 թվականի մայիսի 31 Օրենքի և «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2014 թվականի նոյեմբերի 19-ի N 1325-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» ՀՀ կառավարության 26 դեկտեմբերի 2023 թվականի N 2343-Ն որոշման հավելվածի համաձայն, 2025թ. Դեկտեմբերի 29-ին մինչև 12-ին ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Ծածրարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի վարչական ղեկավարի նախաձեռնությամբ տեղի կունենա «ՖԷԵՍԷԼԵԴԻ» ԱՊԸ Գեղարքունիքի մարզի Ծածրարակ համայնքի Աղբերք բնակավայրի 2-րդ հողամաս հասցեում արեալին ֆոտոսկրկնային հիմնարկային (իջրությունը 6000 կ+տ) կառուցման հանրային քննարկումը /1-ին հանրային քննարկում/:

Ճանաչողիկ հանրության կողմից առաջադրվողները, յիստողությունները և կարծիքները կառիկ և՛ ճեղքալացվե՛լ լամնալոր հանրալին քննարկման ընթացքում, կամ զրուսկոր 20 աշ-նաառանքալին օրվա ընթացքում:

Պանրալին քննարկումը վարելու 1 Աղբերք բնակավայրի վարչական ղեկավար Լալեր Աղասար-անը (Ե. վրասի ճառմաթաթ՝ gegharguniq@mta.gov.am Դեր, 093085541):

 Ամերիաբանկ ՓԲԸ Վազգեն Սարգսյան 2 Զեռախոս՝ (+37410) 561111 Ֆաքս՝ Էլ. փոստ՝ info@ameriabank.am			
Բյուջետային փոխանցում N 000015			
Ամսաթիվ	26/03/2025	Լույնացուցիչ	e7ac29dc-5653-40c0-b899-9cd41464d236
Հաշիվ	1570092670126700	Գումար	
Հահառուի հաշիվ	900005000196	AMD	300,000.00
Վճարողի անվանում	«ՖԼԵՔՍ ԷՆԵՐԶԻ» ՍՊԸ		
Վճարողի բանկ	Ամերիաբանկ		
ՀՎՀՀ	07630721		
Տարածաշրջանի/ՀՏ կոդ	41		
Հահառուի անվանում	Հրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննություն, ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարություն		
Ինքնագրադ անձ	Ոչ		
Գումարը բառերով	Երեք հարյուր հազար դրամ		
Հտապ փոխանցում	Ոչ		
Նպատակ	Հրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննության համար պետական տուրք		
Ստորագրող	ZORIK HANISYAN		
Ստորագրության կարգ	I, II		
Ամսաթիվ	26/03/2025 11:07:07.840		
Սարքի անվանում	Digipass GO ընտանիքի սարք		
Սարքի սերիալ N	3766778909		
Ստորագրություն	434213		

Կատարված է

